

Pécsi Református Kollégium

Gimnáziuma, Technikuma, Szakképző Iskolája,

Általános Iskolája, Óvodája,

Alapfokú Művészeti Iskolája és Diákotthona

Nevelési Program

2026

TARTALOM

1	Az intézmény küldetésnyilatkozata	6
1.1	<i>A Magyarországi Református Egyház köznevelési intézményeinek közös nevelési célkitűzései</i>	<i>6</i>
1.2	<i>Rövid áttekintés intézményünkről – iskolatörténet.....</i>	<i>8</i>
1.3	<i>Intézményünk vezérigéje</i>	<i>9</i>
1.3.1	Ami igei jelmondatunkból következik.....	9
1.4	<i>Az intézmény jövőképe</i>	<i>11</i>
1.4.1	Jövőképünk a mennyiségi, külső fejlődési mutatók tekintetében.....	12
1.4.2	Jövőképünk a minőségi, belső fejlődési mutatók tekintetében	12
2	Nevelési program	13
2.1	<i>Nevelési programunk alapjai: emberképünk, értékeink, alapelveink.....</i>	<i>13</i>
2.1.1	Bibliai emberképünk	14
2.1.2	Pedagógiai értékeink, alapelveink	15
2.2	<i>Intézményi nevelő-oktatómunkánk céljai, feladatai</i>	<i>17</i>
2.3	<i>Intézményi elvárásaink a gyermekek, tanulók nevelése-oktatása terén kifejtett tevékenységeinkben.....</i>	<i>20</i>
3	A pedagógusok helyi intézményi feladatai.....	22
3.1	<i>A pedagógiai feladatok ellátása</i>	<i>24</i>
3.1.1	A pedagógus feladatai	24
3.1.2	Óvodapedagógus	26
3.1.4	Kollégiumi nevelőtanár	27
3.1.5	Művésztanár	30
3.1.6	Az osztályfőnöki munka	31
3.1.7	Kollégiumi csoportvezető nevelőtanár	32
3.1.8	Tanszakvezető művésztanár	34
4	Személyiségfejlesztés – tehetségsegítés és kompetenciafejlesztés	34
4.1	<i>Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek, tanulók, növendékek (személyiség) fejlesztése, közösségbe tagolása a pedagógiai inklúzió eszközeivel</i>	<i>35</i>
4.2	<i>Sajátos nevelési igényű (SNI) tanulók fejlesztése</i>	<i>35</i>
4.2.1	Beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézséggel küzdő tanulók	37
4.3	<i>Tehetséges, kiemelten tehetséges tanulók fejlesztése</i>	<i>37</i>
4.3.1	A tehetségsegítés mint a tehetséggondozás komplex pedagógiai keretrendszere.....	37
4.3.2	A tehetségsegítés részfeladatai	38
4.3.3	A tehetségsegítéshez kapcsolódó egyéb feladatok	39
4.4	<i>A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulókkal kapcsolatos pedagógiai teendők</i>	<i>39</i>
4.5	<i>Feladataink.....</i>	<i>40</i>

4.6	<i>Inklúziós Iskolai Program</i>	41
4.6.1	Az inkluzív intézményi alapelvek a küldetésnyilatkozat fényében	41
4.6.2	A nevelési program inkluzív alapjai	42
4.6.3	Az inklúziós program célja	43
4.6.4	A programban megfogalmazott folyamatokkal kapcsolatos elvárások.....	44
4.6.5	A pedagógus szerepe és feladata az inkluzív programban	44
4.6.6	A végrehajtók felkészültsége – a továbbképzési program és a beiskolázási terv.....	45
4.6.7	Az Inkluzív Programot támogató szolgáltatások.....	45
4.6.8	A menedzsment szemléletű vezetési modell	46
4.6.9	Kooperatív alapelvek a mindennapokban	47
4.6.10	Drámajáték módszereinek beépítése a konfliktuskezelés gyakorlatába	48
4.6.11	Pszichológiai esetmegbeszélés gyakorlata iskolai környezetben	49
5	A közösségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok	49
5.1	<i>A gyermek- és tanulócsoporthoz. Az intézményi foglalkozásokon megvalósítható közösségfejlesztő feladatok</i> 50	
5.1.1	A megvalósítás lehetőségei	51
5.2	<i>A tanulói közösségi érdekképviselő (Diákpresbitérium) közösségfejlesztési feladatai</i>	52
5.2.1	A Diákpresbitérium közösségfejlesztéssel összefüggő feladatai	52
5.3	<i>A szülői közösség érdekképviselő</i>	53
5.4	<i>A szabadidő szervezett eltöltésének közösségfejlesztési feladatai</i>	53
6	A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok	54
7	Kulcskompetenciák fejlesztése, részterületenként	56
7.1.1	A tanulás kompetenciái	56
7.1.2	Kommunikációs kompetenciák - anyanyelvi és idegen nyelvi kommunikáció	57
7.1.3	Digitális kompetenciák.....	58
7.1.4	Matematikai és gondolkodási kompetencia.....	58
7.1.5	Természettudományos és technikai kompetencia	58
7.1.6	Szociális és állampolgári kompetencia	59
7.1.7	Kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia	59
7.1.8	Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképeség	60
7.1.9	További releváns kompetenciaterületek	60
8	Az iskola egészségfejlesztési programja	61
8.1	<i>Egészségnevelési ismeretek átadása</i>	62
8.1.1	Az egészség fogalma	62
8.2	<i>A program megvalósulásának tevékenységterületei</i>	63
8.3	<i>Komplex intézményi mozgásprogram</i>	63
8.3.1	A tanulók fizikai állapotának méréséhez szükséges módszerek	64

8.3.2	A fizikai aktivitás jellemzője	64
8.3.3	Életvitelben megvalósuló tevékenységek:.....	65
8.3.4	Az iskolaegészségügyi ellátórendszerben nyújtott egészségfejlesztés.....	65
8.4	<i>A balesetmegelőzési és elsősegélynyújtási alapismeretek elsajátítása</i>	65
8.4.1	Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításának egyéb módszertani elemei, szinterei	67
8.5	<i>Partnerkapcsolatok a program megvalósításában</i>	68
9	A környezeti nevelés programja	69
9.1	<i>A környezeti nevelés fő célkitűzései</i>	69
9.2	<i>A környezeti nevelés formái, módszerei, eszközei</i>	70
9.3	<i>A környezeti nevelésben működtetett partnerkapcsolatok</i>	71
10	A szülők, tanulók, pedagógusok és az iskola partnerei közötti kapcsolattartás formái	71
10.1	<i>Szülői elvárások</i>	72
10.2	<i>Intézményi elvárások</i>	72
10.3	<i>A szülői kapcsolattartás formái intézményünkben</i>	73
10.4	<i>A tanulói kapcsolattartás formái iskoláinkban</i>	73
10.5	<i>A tanulók véleménynyilvánításának formái iskoláinkban:</i>	74
10.6	<i>Külső partneri kapcsolatok</i>	74
10.6.1	A kapcsolattartás formái:.....	75
11	Mozgáskultúrára nevelés, mindennapos testmozgás, mindennapos testnevelés, diáksport	75
11.1	<i>A mindennapos testnevelést, testmozgást, sportolást biztosító tevékenységeink</i>	75
12	A tanulói jogviszony létesítése, a felvétel, átvétel szabályai	76
12.1	<i>Óvoda</i>	76
12.1.1	Az óvodai nevelési jogviszony létesítésére vonatkozó szabályok	76
12.1.2	Az óvodai felvétel, átvétel eljárásrendje.....	76
12.1.3	Az óvodai beiratkozáshoz szükséges iratok	77
12.1.4	Óvodai jogviszony megszűnése	78
12.1.5	A beiskolázással kapcsolatos információk és teendők.....	78
12.2	<i>Általános Iskola</i>	79
12.2.1	Tanulói jogviszony létesítése, felvételi eljárás az általános iskolában	79
12.2.2	A jelentkezés és a beiratkozás módja	81
12.2.3	Az általános iskola 2-7. osztályaiba érkező tanulók felvételi szempontjai.....	81
12.2.4	Első osztályosok beiskolázásakor figyelembe vett szempontok sorrendje.....	81
12.2.5	Az általános iskola első évfolyamára történő beiratkozáskor be kell mutatni	82
12.2.6	Tanulói jogviszony létesítésének különös helyi szabályai a nagyharsányi tagintézményben	82
12.3	<i>Gimnázium</i>	84

12.3.1	Tanulói jogviszony létesítése, a felvételi eljárás a gimnáziumban és az internátusban	84
12.3.2	A felvételi eljárás követelményei	84
12.3.3	A szóbeli felvételi elbeszélgetés	85
12.3.4	A felvételi eljárás eredményei	85
12.3.5	A felvételi eljárásban alkalmazott kedvezmény	86
12.3.6	Saját intézményegységünkben tanuló diákok internátusi felvétele	87
12.3.7	Középiskolai tanuló átvételének szabályai	87
12.3.8	A más köznevelési intézménnyel tanulói jogviszonyban álló diákok felvétele az internátusba	88
12.4	<i>Internátus</i>	88
12.5	<i>Alapfokú Művészeti Iskola</i>	88
12.5.1	A belépés feltételei	88
12.5.2	A felvétel rendje	89
12.5.3	A tanuló jogviszony megszűnése	89
12.5.4	Más alapfokú művészeti iskolából érkező tanulók átvétele történhet:	89
13	A tanulmányok alatti vizsgák szabályzata (Intézményi vizsgaszabályzat)	90
13.1	<i>A vizsgaszabályzat hatálya</i>	90
13.2	<i>A tanulmányi idő alatti egyes vizsgatípusok szabályai</i>	91
13.2.1	Osztályozóvizsga	91
13.2.2	Különbözeti vizsga	91
13.2.3	Javítóvizsga	92
13.2.4	Pótlóvizsga	92
13.2.5	A művészeti alapvizsga és záróvizsga általános követelményei	92
13.3	<i>A tanulmányi idő alatti vizsgákkal kapcsolatos további eljárási szabályok</i>	93
13.3.1	Vizsgaidőszakok	94
13.3.2	Osztályozóvizsga	94
13.3.3	A vizsgák rendje	95
13.3.4	A vizsgákon nyújtott teljesítmény értékelése	96
13.3.5	Félévi és év végi vizsgák a PRK intézményegységeiben	98
14	A helyi tantervek	100

1 AZ INTÉZMÉNY KÜLDETÉSNYILATKOZATA

1.1 A Magyarországi Református Egyház köznevelési intézményeinek közös nevelési célkitűzései

A Magyarországi Református Egyház – Jézus Krisztus missziói parancsának engedelmeskedve, az évszázados gyakorlat folytatásaként, tagjai igényének megfelelően, Magyarország Alaptörvénye és a Magyarországi Református Egyház Alkotmánya, továbbá a lelkiismeret- és vallásszabadság jogáról, valamint az egyházakról szóló hatályos törvények és egyéb jogszabályok alapján – köznevelési intézményeket tart fenn.

Működésük és rájuk vonatkozó egyházi szabályozás nem lehet ellentétes azokkal a jogszabályokkal, amelyek a fenntartótól függetlenül valamennyi magyarországi közoktatási intézményre vonatkoznak, ha azok nincsenek ellentétben a Szentírás parancsaival.

A református köznevelési intézményekben a nevelés és az oktatás – figyelemmel az állami iskolák és az önkormányzati óvodák követelményeire, továbbá a magyar református iskolák autonóm életéből és hagyományaiból következő művelődési anyagra – Istennek a teljes Szentírásban adott kijelentése, valamint a Második Helvét Hitvallásban és a Heidelbergi Kátében megfogalmazott hitelvek és a magyar kálvinizmus szellemében folyik.

A gyermek és adottságai Isten ajándéka. A nevelés alapvető színtere a család. A keresztelekor tett szülői és gyülekezeti fogadalom megvalósulásának egyik lehetséges helyszíne a református közoktatási intézmény, amely a gyermeket Krisztusban testvérnek fogadja el.

Jézus Krisztus missziói parancsa: „... *tegyetek tanítványokká minden népeket...*” (Mt 28,19) nem csupán az Egyháznak szól, hanem a családnak és az iskolának is. A református iskola jó lehetőség arra, hogy segítse a szülőket és a gyülekezeteket abban, hogy valóra válthassák a gyermekük keresztelesekor tett ígéretüket, amely szerint úgy nevelik és neveltetik őt, „*hogy ha majd felnő, a konfirmáció alkalmával ő maga önként tegyen vallást a Szentháromság Istenbe vetett hitéről a gyülekezet előtt*”.

A református iskola keresztyén közösség. Olyan hitvalló (lehetőleg református) pedagógusokat feltételez, akik hivatásukat Istentől kapott küldetésnek tekintik. Életpéldájukkal, minden megnyilvánulásukkal keresztyénné, krisztusi emberré kívánják nevelni a tanítványaikat. A keresztyén pedagógusok elfogadják a gyermekek különbözőségét, azokra építve, adják át tudásukat, ugyanakkor az elfogadást az együvé tartozást magatartásával is tanítja.

A Magyarországi Református Egyház református vallású diákjaiból **öntudatos, hitvalló magyar reformátusokat** kíván nevelni iskoláiban.

- **Reformátusokat**, tehát olyan keresztyéneket, akik életének zsinórmértéke a Szentírás, elfogadják ősi hitvallásaikat, a Heidelbergi Kátét és a II. Helvét Hitvallást; s akik tudják, hogy Isten választotta ki őket, s ha Tőle kérnek segítséget, a Szent Lélek alkalmassá teszi őket feladataik elvégzésére.
- Olyan **magyar** reformátusokat, akik a magyar kultúrát — elsősorban rendkívül gazdag anyanyelvünket és népi kultúránkat — megbecsülik, azt tisztán megőrizni, gazdagítani és továbbadni kívánják; ismerik és szeretik hazájukat, az itt élők és a határainkon kívülre szorult magyarok múltját, jelenét, értékeit, szívesen vallják magukat magyarnak, s családjukért, egyházukért, hazájukért áldozatokra készek.
- **Öntudatos, hitvalló** magyar reformátusokat, akik tudják, hogy
 - Kiben és miért hisznek;
 - Képesek önállóan, logikusan gondolkodni, cselekedni;
 - Törekednek önmaguk és környezetük megismerésére, megóvására. Jellemük, erkölcsi ítélőképességük és ízlésük fejlesztésével a jó és a rossz, az igaz és a hamis, a szép és a rút egyre biztosabb megkülönböztetésére. A valódi értékek felismerésére és tiszteletére, a különböző tudományterületeken és művészetekben alapos ismeretek megszerzésére, testi-lelki-szellemi harmóniában történő életvitelre, embertársaik megismerésére, elfogadására és segítségére, a hit ajándékának elfogadásához szükséges ismeretek, élmények, tapasztalatok megszerzésére, felelős helytállásra.

A Magyarországi Református Egyház, iskoláiban **a nem református vallású diákokat** öntudatos magyar keresztyénekké kívánja nevelni. Lehetővé teszi számukra saját felekezetük hitvallásainak megismerését, ugyanakkor elvárja tőlük a református értékek ismeretét és tiszteletét.

A református iskola úgy tudja elérni fenti nevelési céljait, hogy

- megismerteti növendékeit a Biblia igazságaival és az egyháztörténet máig érvényes tanulásaival;
- a hiteles krisztuskövetés vonzó személyes példáját nevelői által is a tanulók elé állítja;
- hitéletének közösségi alkalmai révén a gyülekezeti életben való felelős részvételre indít;
- növendékeiben felkelti a tudásvágyat, és megalapozza a magas szintű önművelés igényét;
- növendékeit a tudományok segítségével rávezeti a teremtett világ megismerésének és megőrzésének fontosságára;
- a kultúra időtálló értékeinek közvetítése által fogékonyra teszi őket a szépre;
- a reál és humán tudás átadásával kifejleszti bennük a józan, kritikus és önálló gondolkodás és a felelős cselekvés képességét;

- gondosan ápolja az anyanyelvet és a magyar nemzeti hagyományokat; megérteti tanítványai-val, hogy a világ megismeréséhez elsősorban saját nyelvükön, kultúrájukon keresztül vezet az út;
- rendszerességével és következetességével a személyes és társadalmi szintű kötelességtudat és áldozatvállalás mintáját állítja növendékei elé.

A fenti célok elérése érdekében a Magyarországi Református Egyház iskoláinak az a **feladata**, hogy imádsággal, igényes nevelő-oktató munkával, a magyar református iskolák hagyománya-inak, a keresztyén közösség nevelő erejének, a legfejlettebb tudományos és technikai eredmények-nek-eszközöknek, valamint a családokkal és a gyülekezetekkel kiépített gyümölcsöző kapcsola-toknak a felhasználásával a lehető legtöbbet tegye meg azért, hogy minden növendéke fel tudja mutatni azokat a képességeit, amelyeket csak ő maga kapott a Teremtőjétől.

1.2 Rövid áttekintés intézményünkről – iskolatörténet

Az egykori siklósi alapítású, majd Trianon után Pécsre került polgári leányiskola lelki örökösei vagyunk. Mégis, új alapítású intézményként kaptunk megbízást nemzetünk református közneve-lési szolgálatára, előbb középfokon, majd alapfokon; kezdetben, Pécssett, utóbb a megye különböző pontjain.

Tanintézményünk 2017-ben ünnepelte negyedszázados alapítását, amikor a Kodály Zoltán Gim-názium református osztályaként 1992-ben induló iskola-csíra életre kelt. Az alapítók, Bóka András esperes, Nagy Péter lelkész, igazgatótanácsi elnök, Baka Sára igazgató, Bereczky Ildikó iskolalel-kész és mások hitbeli előrelátása szerint haladt előre az iskola ügye. Az Egyházmegye az egyházi kárpótlásból megvásárolt, ipari területen fekvő irodaépületben alakította ki a gimnázium székhe-lyét, az internátust, a konyhát és az étkezőt. Újabb két év múlva kisiskolánk életre hívásakor egé-szen máig „szükség-lakhelyeken”, raktárépületekben működött általános iskolánk.

Ezt követően az akkori főigazgató, Dr. Hoppál Péter irányítása mellett a Kollégium gyarapodása szinte évről-évre nyomon követhető. Használatba vettük az Engel János utca 11. alatti, ún. bérle-ményt, később megvásárolt épületet (2001). Felépült a sportcsarnok (2002). Az aulában megszó-lalt az orgona (2004). Megindult a nyelvi előkészítő képzés (2005). Haranglábat avattunk (2006). A drávafoki iskolát átvétellel mentettük meg a bezárástól (2007-2008). A Vadász utcai óvodában csoportot indíthattunk, majd átvettük a teljes óvodát (2009-2010). A nagyharsányi tagiskola hoz-zánk került (2010).

Kovács Éva főigazgatósága alatt sor került az északi raktárépületünk („csűr”) felújítására (2011), internátusunk, konyhánk és étkezőnk bővítésére gazdasági iroda kialakítására és energetikai fej-lesztésre az A épületben (2013), majd, ugyanezen az őszön a szakképzés megindítására.

A következő két évben az óvodaépület energetikai felújítására került sor. Így érkezünk el az általános iskola alapításának 20., a középiskola megszervezésének 25. évfordulójához, egyidejűleg az új általános iskolai épület megépítését lehetővé tevő EFOP-pályázati támogatás (1, 320 M Ft) elnyeréséig.

A közbeszerzési eljárás éve után a 2017/2018-as tanév nyitásakor helyeztük el az alapkövet Dr. Szabó István püspök, Győrfi Bálint esperes és Dr. Hoppál Péter igazgatótanács elnök valamint a városvezetők jelenlétében. A raktárépület lebontása után 2018. januárjában került sor az első kapavágásra.

Az építkezés ideje alatt újabb szükség-időszakot vészeltek át székhelyi iskoláink, eleinte konténertermekkel, valamint a gimnázium, az internátus, a bérlemény és a csűr épületeinek társbérletével. A székhelyen dolgozó általános- és középiskolai pedagógusok egy tanteremnyi helyiségen osztoztak meg tanári szobaként. 2019. márciusában történt meg az épület műszaki átadása. Ezután a bútorok, berendezések, kerti játékok közbeszerzésére került sor.

A 2019/2020. tanév intézményi megnyitására a Kárpát-medencei Magyar Református Tanévnyitóval egy eseményben került sor. Az új iskolaépület három szintjén korszerű, éppen hogy elégséges számú teremmel, de tágas, világos belső terekben fordíthatjuk tekintetünket a fény felé: Isten napfényére, igéjére és bölcsességére figyelve.

Az iskolaavatással és a kárpát-medencei tanévnyitóval egyidejűleg új intézményrészek kezdtek meg működésüket: Zengővárkonyban az újraindított alsó tagozatos református iskolánk és Alapfokú Művészeti Iskolánk Nagyharsányban, három művészeti ág (dráma, kézművesség, néptánc) oktatásával.

1.3 Intézményünk vezérigéje

- *„Íme, én elküldelek titeket, mint juhokat a farkasok közé: legyetek azért okosak, mint a kígyók, és szelídek, mint a galambok!” (Mt 10,16)*

1.3.1 Ami igei jelmondatunkból következik

A Pécsi Református Kollégium igei jelmondata a lehető legtágabb értelmezési keretbe helyezi nevelőmunkánkat. Krisztustól kapott elhívásunk az öröklét felé vonz, ugyanakkor az evilági életben is segít eligazodnunk. A Mt 10,16-ban megfogalmazott „kis” missziói parancsból az alábbi alap-elemeit érthetjük meg pedagógiai rendszerünknek.

- Krisztustól elfogadott küldetésünkkel három további fontos szempontot kapunk a missziói parancsban: a tanítvánnyá tétel feladatát **bölcsen, szelíden, szeretettel** tudjuk **hatékonyan és hitelesen** teljesíteni.

- = A **bölcsesség** a nevelésben azt a körültekintő, tudatos hozzáállást és alkalmazott szakmai tudást jelenti, amellyel a gyermeket „**a neki megfelelő módon**” neveljük. Ennek jegyében **tudjuk, hogy mit** (tudástartalom, tananyag), **kinek** (egyéni, eltérő adottságok és karakter, szociális háttér), **hogyan** (pedagógiai módszertan és szakmódszertan), **mivel** (pedagógiai eszköztár), és **mikor** (pedagógiai tervezés, életkori sajátosságok és egyéni érési idő, fokozatosság, lépcsőzetesség) **tanítunk**. Ez tudatos tervezőmunkát és önreflexiót, a tanulói szükségletek iránti odafigyelést (reflektivitást), a pedagógiai folyamatok megfelelő időbeli ütemezését, vezetését, mérését és értékelését, összességében egész pedagógiai rendszerünk elemeinek egymásra épülését feltételezi.
- Mindemellett, pedagógiai munkánknak a tanítástól elválaszthatatlan nevelési részében a „mi a jó és mi a rossz, mi a helyes és mi a helytelen?” **alapvető etikai kérdésekre** világos válaszokat, eligazodási pontokat keresünk, követünk és adunk gyermekeinkkel együtt. Nevelési normáinkat következetesen, igazságosan és méltányosan érvényesítjük.
- = A **szelídség** a nevelésben azt az (Isten iránt engedelmes) értékválasztást jelenti, amely a bátorítás – fékezés, jutalmazás – elmarasztalás örök pedagógiai kettősségében az elsőbbséget a **pozitív nevelési eszközöknek** adja, úgy, mint, megértés, elfogadás, az egyéni fejlesztés felé haladó differenciálás, motiválás, facilitálás, fejlesztő értékelés, dicséret. Természetesen a nevelői bölcsesség jegyében rendelkezünk kell a **fegyelmezés**, a korrekció, a felelősségre vonás pedagógiai eszköztárával is, ám annak elemeit csak végső esetben alkalmazzuk, ha már a támogató eszközeink eredménytelennek bizonyultak. Azonban, ebből az eszköztárból is törekszünk a konfliktusfeloldó, együttműködésre épülő, új motiváció felé terelő (pozitív fegyelmezési) módszerek megválasztására.
- Szelídségünk a nevelési partnerek iránt tanúsított egyértelmű, ugyanakkor nyílt, türelmes, támogató, segítő, **együttműködő magatartást** teszi számunkra követendővé. A köznevelés szolgálata **rugalmasságot, alázatot, átláthatóságot és készségességet** vár el tőlünk. A szelíd pedagógusi attitűd egyben a leghatékonyabb fellépés záloga („a szelíd nyelv csontot tör”). Saját (mégoly jogos) indulataink kezelése, a türelem a kulcs a gyermekek indulatainak kezeléséhez („Jobb a hosszútűrő az erősnél, és aki uralkodik a maga indulatán, annál, aki várost vesz be.”)
- = Harmadsorban, a bölcs és szelíd nevelési légkört át kell járnia annak a **szeretetteljes lelkiületnek**, amely nélkül a keresztyén nevelési intézmény lélektelen, rideg, és üres maradna.
- A tanítvánnyá tétel annak az evangéliumnak a hétköznapi közvetítésére épül, amely az embert a maga valójában kész elfogadni, és életét megújítani: „*Mert úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta, hogy aki hisz őbenne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen.*” (Jn 3,16)

1.4 Az intézmény jövőképe

Intézményi jövőképünket Pedagógiai Programunk tervezési tartamára, tehát a bevezetéstől számított felmenet időszakára, vagyis 3-12 éves intervallumra fogalmazzuk meg. Egy köznevelési intézmény valós jövőképe a múltjában és a jelenében kezdődött küldetésében gyökerezik, és a mindkettőt meghatározó, alapvető nevelési értékek és célok vezérlik. Elemeit azok a tartalmi, formai, minőségi és mennyiségi tényezők alkotják, amelyek együttesen mind a rövid, mind a közép- és hosszú távú tervezési szakaszokban meghatározzák az intézmény működését.

Jövőképünk területeit az intézményi identitás, a nevelési tartalmak szabályozása és megvalósítása, a minőség- és szervezetfejlesztés, valamint a kapcsolati háló vonatkozásában határoljuk el, majd pedig a mennyiségi és minőségi mutatók (eredménymutatók) szerint taglaljuk tovább.

- **Ápoljuk** a már **meghonosodott intézményi identitásunkat és hagyományainkat**, és azokat – a magyar református kollégiumi nevelés szélesebb tradíciós bázisán – **új elemekkel gazdagítjuk**. Az intézményi identitás és hagyománykincs megőrzését és továbbfejlesztését **valamennyi alapvető dokumentumunkban előírjuk**, a Pedagógiai Programtól az éves munkatervig, a tanév helyi rendjéig. Az előírt feladatok teljesülését a tanévenkénti **intézményi beszámolóban** dokumentáljuk.
- A Helyi Pedagógiai Programban (HPP) lefektetett alapértékeket, alapvető célokat, feladatokat eljárásokat és módszereket folyamatosan összhangban tartva valósítjuk meg nevelési programunkat. A PP Helyi Tanterv részét a nemzeti tartalomszabályozás (NAT, Kerettantervek) megvalósításával, a jogszabályokban formába öntött nevelési célok és tudástartalmak alábonntásával. A központi szabályozásban szabadon hagyott tartalmakat az intézményi identitásunknak megfelelő, sajátos nevelési céljainkat szolgáló helyi tartalommal töltjük meg.
- Szervezeti struktúránkat folyamatosan fejlesztjük és bővítjük – a református, keresztyén intézményi nevelés iránti, felmért társadalmi igényeknek, elvárásoknak és elégedettségnek megfelelően. Ez egyúttal a minőségfejlesztés garanciája. Ebben irányadónak tekintjük az intézményfenntartó Baranyai Református Egyházmegye területi szervezetségét, a református, keresztyén családok – helyben ténylegesen létező vagy megszervezhető, - intézményi nevelés iránti igényeinek feltárását és kielégítését, valamint a fenntartói és partneri elvárások, igények és elégedettségmérések dokumentumait.
- **Intézményi kapcsolatrendszerünket** az intézményi feladatellátás céljaihoz rendelten **működtetjük és tovább fejlesztjük** – a helyben, térségben, a Kárpát-medencében megvalósuló, valamint történelmi határainkon túlterjedő, két- és többoldalú **partneri együttműködések** keretében. Partnerhálónk tényleges fejlődését ahhoz mérjük, hogy **együttműködéseink tartalmi mélysége, tartóssága és hasznossága** terén – az erre a célra fordítható **erőforrásaink és a célszerűség** keretein belül – **előre haladjunk**.

1.4.1 Jövőképünk a mennyiségi, külső fejlődési mutatók tekintetében

Tudatosan szem előtt tartjuk, hogy úton lévő közösség vagyunk: **tanuló szervezetként, ill. élő, tehát fejlődőképes közösségként** tudjuk betölteni küldetésünket. Ez az úton járás azt jelenti, hogy szervezeti fejlettségben **előbbre tartunk a kezdeteknél**, de **még nem értük el az intézmény fejlettségének, szervezeti hálójának nevelési időben és térben elérhető, felső szintjét**.

Az idői kiterjedés bővítését abban fogalmazhatjuk meg, hogy **minél több növendékünk számára valós választható alternatívát kínálunk a teljes köznevelési karrier időszakára**, és ezt a lehetőséget a klienskörünkhöz potenciálisan vagy aktuálisan tartozók **minél nagyobb mértékben felismerik és élnek vele**. Konkrétan, **az óvodától az érettségiig és a felsőoktatás felé irányuló nevelési életpályaszakaszt** tekintjük teljes és hatékony nevelési időszaknak, és **mindent megteszünk azért, hogy a jelenlegi részleges pályaszakaszok egésszé álljanak össze** gyermekeink, diákjaink, növendékeink életében. **A nevelési életpálya-szakaszok egésze** teremt lehetőséget számunkra, hogy **nevelőmunkánk optimális hatékonysági szintjét** elérhessük minden egyes bevont gyermek, fiatal életében.

A térbeli kiterjedés jelenti egyrészt **meglévő feladatellátási helyeink kapacitásbővítését**, másrészt új esetleges **új feladatellátási helyek** kialakítását.

Ez a nevelőmunkánk formai, keretjellegű eredménymutatója konkrétan, az alsó- és középfokra **több, „belülről” beiskolázott tanulót és több képzési kapacitást** jelent. Megfontolandó olyan új szakképzési feladatvállalás tervezése, amely **a nem gimnáziumi továbbtanulásban érdekelteknek is lehetőséget kínál**. Mindezek együttes folytatása pedig, **a középfokú képzésig eljutó diákok sikeres érettségije, szakmai vizsgája, illetve továbbjutása a felsőoktatásba vagy a munkaerőpiacra**. Ezzel a sikerkritériummal együtt azonban már a minőségi célkitűzéseinket kell megfogalmaznunk.

1.4.2 Jövőképünk a minőségi, belső fejlődési mutatók tekintetében

Minőségi eredménymutatóink:

- minél több olyan gyermekünk, tanulónk lesz, aki általunk gondozott nevelési karrierszakasza végéig **elsajátítja a keresztyén nevelődés adott életszakaszban elvárható kimeneti értékeit**, és azoknak megfelelően készül továbblépésre, diákpályájának folytatására, ill. felnőtt élete kialakítására, **Krisztus tanítványaként** személyes **hitét** megvalló, megélő és a Szentlélek belső bizonyágtétele nyomán **az örökélet reménységében** megbizonyosodott **boldog emberré válik**.
- Minél több olyan gyermek, tanuló lesz, aki nevelőmunkánk eredményeként az egyéni adottságainak megfelelő, lehető legmagasabb kompetencia- és tudásszintre jut el. Ebben a lelki nevelés, mint a megtérés elősegítője a tanulási kedv, a kitartó érdeklődés és a szorgalom belső

hajtóerejeként hat. Kálvin szavaival, növendékeink átélik, hogy az Istenhez fordulás egyben a tanulásra ösztönző, azt segítő készségükké lesz (*conversio ad docilitatem – megtérés, amely tanulékonyt tesz*).

- A bevont gyermekek a fiatal felnőttkor, az önálló, felelős élet küszöbére lépve rendelkeznek azokkal a képességekkel, tudással, többértékes intelligenciával és társas kompetenciákkal, amelyek az alkotó, önállóan gondolkodó, felelős döntéseket hozó, harmonikus és értelemmel telített, felnőtt életvezetéshez szükségesek.
- Az intézmény nevelőtestületei, alkalmazotti közösségei és szervezeti egységei **közötti integráció, kohéziós munkahelyi klíma és a belső együttműködések az elérhető legmagasabb szintre** jutva teszik hatékonyabbá és hitelesítik nevelőmunkánkat.
- Az intézmény iránti **partneri elégedettség** a lehető legszorosabban **megközelíti az intézmény-társadalmi igények és elvárások mértékét**. Ebbe az elvárásrendszerbe a nevelési partnerek váradalmai mellett azt tekintjük alapnak, hogy **a minket küldetésünkkel megbízó Isten mit vár el tőlünk**.

2 NEVELÉSI PROGRAM

2.1 Nevelési programunk alapjai: emberképünk, értékeink, alapelveink

A pedagógiai program nevelési programjának feladata, hogy előírja a **helyi intézményi nevelés** alapvető elveit, céljait, módszereit, eszközeit, formáit. Ez a normatív alapidokumentum egyben a helyi tartalomszabályozás, a helyi tanterv pedagógiai alapvetése.

Az intézményi nevelés színtere a közösségi (társadalmi) gondoskodásból megszervezett jóléti alrendszer, a köznevelés-közsoktatás helyi egysége, az **óvoda, iskola, kollégium**. (Esetünkben megkülönböztetjük a 'kollégiumot', mint internátusi intézményegységet és a 'Kollégiumot', mint a teljes intézményünk – protestáns iskolatörténeti hagyományokon alapuló – megnevezését.)

A hatékony és hiteles keresztyén intézményi nevelésben a **pedagógiai és a lelki-hitvallási tartalom** szorosan összekapcsolódnak. A hittartalmak nem kiegészítik, hanem **áthatják a pedagógiai elveket és gyakorlatot**. Alapvető pedagógiai értékeinket és elveinket **a Szentírás tanításán alapuló, református keresztyén hitünk**ből merítjük.

Mint minden humántudománynak, a pedagógiának is az **emberkép** a kulcsa. A keresztyén pedagógia a **bibliai emberképre** épül. Ennek forrása **Istennek** a Szentírásban közölt és Krisztusban megtestesült **igéje**, a kijelentés (kinyilatkoztatás).

2.1.1 *Bibliai emberképünk*

A Szentírásból, valamint az arra épülő hitvallási irataink (Heidelbergi Káté, Második Helvét Hitvallás) tanítása alapján a következő fontos tényeket ismerhetjük meg az emberről:

- az ember **Isten képmására teremtett, személyiséggel és méltósággal felruházott**, egyedi és páratlan, szellemi lénynek elhivatott teremtmény, ezáltal lényege szerint különbözik a többi teremtménytől;
- **a föld porából való**: biológiai létezése ezer szállal kötődik a teremtménytársakhoz és a teremtett világ alkotóelemeihez;
- Isten Lelke, teremtménytársaival együtt keltette életre: testi-lelki-szellemi és közösségi dimenzióban, társaslényként élhet teljes életet;
- létezésével **mandátumot (megbízást), hivatást, életcélt kapott**: a földi létben **saját élete kibontakoztatására**, társas környezete iránti **hasznosságra**, a teremtett környezet **megóvására, felvirágoztatására**, a jövőendő életben pedig a Krisztusban elkészített **mennyei öröksége elnyerésére**;
- az ember létproblémái egy közös okra vezethetők vissza: az **Istentől való elidegenedésre** (bűneset és eredendő bűn), amely **torzulásokat és zavarokat** idéz elő **személyisége fejlődésében és emberi kapcsolataiban** és a végső elveszéssel (kárhozat) fenyeget;
- minden ember elveszett, és „híjával van Isten dicsőségének”, ugyanakkor **megváltást nyerhet Jézus Krisztus által**. Ezt a kedvezményt (jótéteményt) a megigazulás, a megtérés, az újjászületés, a megszentelődés és az örökélet, egyszóval, a **megújulás útján** nyerhetik el némelyek; ezen az úton **Isten Igéje és Isten Szentlelke vezeti** belső nevelőként, a lelkiismeret szavát az evangéliummal megtisztítva;
- ugyanakkor **a megújított ember is rászorul a tanácsadásra, vezetésre**, mivel a „mindnyájan Istentől tanítottak lesznek” prófétai ígélet egészen majd csak az új teremtettség világában teljesül –, „a belső megvilágosítás nem teszi szükségtelenné a tanítást”. Másrészt, mindenki, különösen a fejlődő gyermek, magától legfeljebb megsejtheti, de bizonyosan nem tudhatja, mi a jó és mi a rossz, mi az igaz és mi nem igaz; ezért mindenkinek **nevelői közreműködésre van szüksége** egészséges fejlődéséhez;
- Isten minden ember életéről atyai módon gondoskodik. Ennek a **gondviselésnek** része minden egyes gyermeknek **a neveléshez és az élet kibontakoztatásához fűződő (természetes) joga**. Ezt a jogot Nemzeti Alaptörvényünk is kimondja;
- az új teremtettségben megújult embert **Jézus Krisztusban** ismerjük meg. Példának tekintjük **a gyermek Jézus bibliai jellemrajzát**. Ezekben az alábbi vonásokat találjuk:
 - = Isten dolgai iránt **fogékony, érdeklődő**,
 - = **hallgatja és kérdezi** a tanítómestereket,

- = csodálatot kelt értelmével és feleleteivel,
- = **engedelmes** a szüleinek,
- = fejlődik testben és lélekben, Isten és emberek előtt való kedvességben.
- Végül, a keresztyén pedagógia az embert két idősíkból szemléli: **a földi lét és az örökkévalóság** szempontjai szerint. E két idői dimenzió együttes szem előtt tartása határozza meg pedagógiai alapértékeinket.

2.1.2 Pedagógiai értékeink, alapelveink

A fentiek alapján a nevelésben az alábbi értékeket és alapelveket tartjuk fontosnak.

2.1.2.1 A személyi elv

- A keresztyén nevelés **személyre szabott**, mivel az istenképűnek teremtetten ember személyiség, egyedi, fölcserélhetetlen, méltósággal felruházott szellemi lény. A személyelvű (perszonalista) keresztyén gondolkodásból következően az egyéni nevelési célokra irányuló, és egyéni bánásmódon alapuló pedagógiai elveket és gyakorlatot részesítjük előnyben.

2.1.2.2 Az egészlegesség elve

- A keresztyén nevelés a **teljes ember fejlődését** és kibontakozását tekinti céljának. Életműködésünket testi, lelki (pszichés és spirituális), fizikai, szellemi és szociális folyamatok kölcsönhatásában fejtjük ki. Mindez együtt az **egészleges nevelést** teszi szükségessé. Ennek megfelelően nem agyakat, még csak nem is tananyagot tanítunk, hanem a teljes személyiség fejlesztésére törekszünk. Ennek jegyében a **tudást és a hitet** sem egymást kizáró, hanem erősítő értékeknek tekintjük, mivel mindkettőre szükségünk van Isten és önmagunk megismeréséhez.

2.1.2.3 A szociális elv

- Az ember **szociális lény**, akinek a létcélja **társas kapcsolataiban** valósul meg, családi, baráti, gyülekezeti, települési, nemzeti, kulturális közösségekben. **Közösségalkotó személyiség** formálására törekszünk, közösségi keretekben (tanulócsoport, osztálycsoport, iskolai, kollégiumi közösség) nevelünk.

2.1.2.4 A hivatáselv

- A keresztyén pedagógus hivatásának elkötelezett, mivel **elhívását a nevelő szolgálatra Istentől kapta, hivatásának gyakorlását pedig a közösség bízta rá** (társadalmi, képzőhelyi és fogadó intézményi közösség). A keresztyén nevelőintézmény a pedagógiának **szuverenitást**, a pedagógusnak, a jogszabályban biztosított mértéken felül is, **nagyfokú önállóságot** ad – a nevelőtestület, a vezetők és a nevelés–oktatásügy állami, szakmai ellenőrzése mellett.

2.1.2.5 A pedagógus–kompetenciák fejlesztésének elve

- A keresztyén pedagógus elhivatott, lelkiismeretes. Ezért szakmai felkészültségét, kompetenciáit frissen tartja, bővíti, **folyamatosan megújítja**. Isten ígéje és az igazság örökérvényű, ugyanakkor a tudásunk részleges, a nevelés terét alakító környezetünk, a világ pedig folyamatosan változik. Ezért már a reformáció is hangsúlyozta, hogy a hitben és a tudományban folyamatos megújulásra és többre törekvésre van szükség.

2.1.2.6 A patria potestas (szülői fennhatóság) elve

- A nevelés elsődleges és természetes tere a **család**. A gyermeknevelés felelősségét a teremtés rendje átruházhatatlanul helyezi a szülők vállára. Ezt a felelősséget csak a szülők hiányában vagy a nevelésben való akadályozottságuk esetén, jogszerű eljárásban veheti át más személy, intézmény. Ugyanakkor tudjuk, hogy a család intézménye válságba került, ezért az óvodának, iskolának, kollégiumnak szociális feladatokat is be kell töltenie a családdal együttműködve, a család feladatait kisegítve.

2.1.2.7 A pedagógiai partnerség elve

- A nevelés akkor hatékony, ha annak **családi és intézményi szereplői együttműködnek**; fontosnak tartjuk a **pedagógusok**, a **segítő szakmacsoport szakemberei** (iskolalelkész, iskolapszichológus, gyógypedagógus, fejlesztőpedagógus, gyermekvédelmi felügyelő, stb.) egymással és a **szülőkkel** való közös gondolkodását, a nevelési kérdések megbeszélését, a gyermekkel, fiatallal kapcsolatos, kölcsönös és rendszeres tájékoztatást, együttműködést, tisztázva és szétválasztva a szülői és nevelői felelősségi köröket és kompetenciákat.

2.1.2.8 A gyermekorientált nevelés elve

- A gyermekközpontú nevelés helyett a **gyermekorientált** (gyermekre figyelő, rá alkalmazott) nevelést tartjuk kívánatosnak. Ez szolgálja a gyermek egészséges fejlődését („neveld a gyermeket a neki megfelelő módon!”). A **gyermekre figyelő (reflektív) oktató-nevelőmunka** arra irányul, hogy a növendéknek mire van szüksége, és ehhez választja meg a tudásközvetítés tartalmait, nevelési módszereit, eszközeit.

2.1.2.9 A pedagógiai egység és hitelesség elve

- A vezetés, a pedagógus, a nevelői közösség a nevelési célokat egységes elvek szerint, következetes, közös gyakorlat kialakításával érvényesíti, amelyben az oktatási és a nevelési célok, ill. a nevelőmunka és a példamutatás összetartoznak. A hatékony fejlesztőmunka a tartalom (tananyag), a módszerek (általános pedagógiai módszertan és szakmódszertan), eszközök

(taneszközök folyamatos, tervszerű fejlesztése) és a formák (tanulásszervezés, oktatásszervezés, tanügyigazgatás) egységét is megkívánja. Az intézmény nevelési gyakorlatával hitelesíti a pedagógiai programjában leírottakat. Végül, pedagógiai egységünk azt is jelenti, hogy nevelés időszakát annak minden fokán lépcsőzetes, egymásra épülő folyamatnak tekintjük, amelyet az óvodától az érettségiig törekszünk végigvezetni.

2.1.2.10 A nyitottság elve

- A keresztyén nevelés **nyitott más pedagógiai javaslatokra, módszerekre**, kritikusan értékelve azok világnézeti hátterét, pszichológiai és nevelési hatását. A Szentlélek bölcsessége a világban is érvényesül, ott, ahol mások javára dolgoznak jóakarató, elkötelezett szakemberek. Továbbá, keresztyén voltunk nem jelent mindentudást, ezért szakmai alázattal készek vagyunk újat tanulni, és pedagógiai kérdéseket érdemben és nyíltan megvitatni másokkal.

2.1.2.11 A társadalmi részvétel és felelősség elve

- Nevelőmunkánkat nem elszigetelten végezzük, hanem **a köznevelés, mint közszolgálat** résztvevőiként, a **társadalmi nyilvánosság** fókuszában. A szektákkal szemben, történelmi egyházi intézmény alkalmazottaiként elfogadjuk és alkalmazzuk a közjó érdekében tett állami intézkedéseket és a köznevelésre vonatkozó jogszabályokat. Társadalmi részvételünk abban is kifejeződik, hogy intézményünk jórészt **állami támogatásokból működik**, ezért átláthatóan, ellenőrizhetően, a nagyobb közösség iránti felelősséggel végezzük nevelőmunkánkat.

2.2 Intézményi nevelő-oktatómunkánk céljai, feladatai

Nevelőmunkánkat értékeink határozzák meg, céljainkat keresztyén életfelfogásunk, pedagógiai hitvallásunk és a ránk vonatkozó állami és egyházi szabályok együttes elvárásai alakítják. Ezek alapján nevelőmunkánkat a következő célok vezérlik:

- a kisgyermek, gyermek, fiatal **teljes személyiségének** (13. old) megszólítása, vezetése, támogatása, fejlesztése; egyszerre kell elősegítenünk értelmi és érzelmi intelligenciájuk, pszichés, fizikai és spirituális, valamint szociális képességeik fejlődését (komplex fejlesztés).
- Ehhez meg kell nyernünk **növendékeink együttműködését, akaratát, cselekvő részvételét** a tanulási – nevelési folyamatban. A *paida-gogia*, vagyis a *gyermekvezetés* azt jelenti, hogy együtt tesszük meg velük azt az utat, amely az **érdeklődés** felkeltésétől az **önálló, aktív, hatékony és elkötelezett tanuláshoz** vezet.
- Fontos a kisgyermek, gyermek, fiatal által is érezhető **szeretetteljes, befogadó, elfogadó, támogató, motiváló, biztató, segítő légkör** kialakítása a nevelőmunka valamennyi színterén,

amelyben a pedagógusnak **kezdeményező, irányító** szerepe van. Arra törekszünk, hogy a közösségben való részvételével, magatartásával, **maga a növendék is alakítójává** legyen ennek a légkörnek.

- A kisgyermek, gyermek, fiatal életkorának és egyéni képességeinek mértékéig az **önállóság és a személyes felelősségvállalás egyensúlyának** kialakítására törekszünk – minél előbb felsegítve őt a tudatos és önálló döntések lépcsőfokaira.
- Ebben a folyamatban nélkülözhetetlen az **egyéni bánásmód** (differenciált, fejlesztő figyelem és értékelés, mentorálás, egyéni törődés) a **méltányosság** és a **normatív** (mindenkire egyaránt vonatkozó), **igazságos követelményrendszer érvényesítése** – fontos cél e kettőnek az egyensúlyban tartása és a normák bensővé tétele (belátás, internalizáció, normakövetés).
- **A tehetséggondozás és a kompetenciafejlesztés, felzárkóztatás** egymással szorosan összefüggő két tevékenység-területünk (alkalmazásuk gyakran egyazon gyermek esetében együtt szükséges). Szem előtt tartjuk, hogy **nincs átlagos gyerek, minden gyermek egyéni bánásmódot igényel**. Ez a felismerés a **mentorszemléletű pedagógiai attitűdöt** (tanulássegítés és életsegítés, egyéni törődés és fejlesztés, esetkísérés) kívánja meg tőlünk.
- E tevékenységi körön belül irányadónak tekintjük, a gyermek, tanuló „**kiemelt figyelmet igénylő**” minősítését, mint jogszabályban leírt gyűjtőkategóriát, és élni kívánunk az egyes esetekhez tartozó fejlesztési eszközökkel.
- Nem hiányozhatnak nevelőmunkánkban az **egészségfejlesztés** fő területei (egészséges táplálkozás, rendszeres testmozgás, lelki egészség, egészségkultúra ismeretei), amelyeket az **önmagunkért vállalt felelősségünk** részeként gyakorlunk növendékeinkkel.
- Az **egészséges és biztonságos életvezetés** fontos alkotórésze az **egészséges énkép, az Isten iránti hálaadason és önismereten alapuló, helyes önértékelés**; emellett gondoskodnunk kell az egyes területekhez kapcsolódó ismeretek átadásáról (háztartás – tudatos fogyasztói magatartás, pénzügyi, közlekedési, vállalkozási ismeretek, munkakultúra, pályaorientáció).
- Alapvető nevelési feladatunknak tekintjük a derűs és kiegyensúlyozott kedély, a képzelőerő, és az értelmes tevékenységre, alkotómunkára és áldozatvállalásra ösztönző hajtóerő, tettvágy erősítését és a gyermek, tanuló, növendék tevékenységének támogatását. Ebben a teremtető és munkálkodó Isten képmása és partnere az alkotó gyermek, fiatal, aki az Ő dicsőségére, a közösség számára is hasznosan, tartalmasan tölti idejét.
- A digitális kompetenciák fejlesztését a tanulás, a közösséggyakorlás és a mindennapi élet segítőjeként, az eszközhasználati kultúra megalapozásaként tartjuk fontosnak. A digitális világ nem másítja meg az emberlét alapvető jellemzőit, pusztán a kommunikáció és az ismeretszerzés új csatornáit nyitja meg. A digitális tudást és a tudatos felhasználói magatartást fontos célnak tartjuk, ugyanakkor nem öncélt (XXI. századi idolt), hanem eszközt látunk benne,

amelynek birtokba vételével együtt sem szabad elhagynunk a természetes, személyes, fizikai érintkezési és érzékelési módokat annak érdekében, hogy gyermekeink idegrendszerének és személyiségének egészséges fejlődését biztosítani tudjuk.

- Minden lehetséges formában igyekszünk bevonni a nevelőmunkába a **művészetek befogadása és művelése** által nyújtott **élménybázist**, amely a gyermekek és fiatalok értelmi, érzelmi, kreatív és esztétikai kompetenciáinak, továbbá szenzomotoros, manuális készségeinek a komplex fejlesztését nyújtja. Emellett távol tartja növendékeinket a lelki elsivárosodástól, vagy épp a túlpörgéstől, és az ezek nyomában járó devianciaformáktól (netfüggés, bullying, droghasználat, szerencsejáték-függőség, csellengés, stb.).
- Szem előtt tartjuk, hogy a **játék is, mint sajátos munkaforma, része a tanítási-tanulási folyamatnak**, amely nemcsak a kisgyermekkorban, hanem a későbbi életszakaszokon is hasznos eszköze növendékeink bevonásának, mozgósításának, tevékenykedtetésének, kreativitásuk, és kooperatív készségük fejlesztésének. Ezért tág teret adunk az **élménypedagógiai módszerek** alkalmazásának.
- A kisgyermek, gyermek, fiatalok érzelmi intelligenciáját, kapcsolódási és kötődési kompetenciáit egyaránt érintő terület a **nemiség, a társas kapcsolatok** területe. A keresztyén pedagógia ezen a téren sem hagyhatja magára a növendékeit. Itt különösen is fontos a **természetesség, őszinteség, bizalom, türelem és tapintat légkörének** kialakítása, a gyermek, fiatal **emberi méltóságának** a tiszteletben tartása, a **diszkréció biztosítása**, az **érzelemnyilvánítás kultúrájába való bevezetés**, a szimbólum- és gesztusnyelv, a finomság, a kölcsönös tiszteletre épülő viselkedéskultúra (illemszabályok miértjei!) és az **érettséggel arányos felelősségérzet** elsajátítása. Ezen a területen a csoportvezető pedagógus, az osztályfőnök, a kollégiumi nevelőtanár, az iskolalelkész, az iskolapszichológus kerül **lelkigondozói helyzetbe**, hogy a gyermekek, fiatalok kérdéseire, problémáira érvényes választ keressen a növendékkel együtt, és hasznos tudáshoz segítse.
- A kisgyermek, gyermek, fiatalok **önérvényesítő és közösségalkotó képességeinek** (aszszertivitás, adaptivitás, szociabilitás, konativitás, kooperativitás, vezetői képességek) **kiegyensúlyozott fejlesztését** adott fejlődési fokon alapvető fontosságú célunknak tekintjük.
- A **közösségi érzület, a gondoskodás és felelősségvállalás** kettős alapon természetes értékünk. A közösség, mint a Krisztust megjelenítő **lelki test (egyház)** létfunkciója, és a közösség, mint a nyelv és kultúra formáiban a **társadalmi együttélés érték-hordozója** az a létmód, amelybe igyekszünk beavatni növendékeinket.
- A közösségépítés különleges területei az **egyházi, lakóhelyi és a nemzeti közösséggel** kialakított, **identitásformáló azonosulás**; ez egy sokrétű, hosszú **inkulturációs** folyamat, amely-

nek érzelmi és szimbolikus, tudati elemei egyaránt fontosak. Ennek **jelentősége felbecsülhetetlen** növendékeink jövőjére nézve, „a civilizációk háborújában” és a globalizációs környezetben.

- Ennek a közösségi értékegyüttesnek nélkülözhetetlen kiegészítője az **érvelőkészség, a fejlett vitakultúra, a paritáson alapuló dialógusképesség, fejlettebb fokon a demokratikus döntésformálás** képessége; mindennek legalapvetőbb eleme, amelyet már a kezdeteknél gyakorolhatunk, hogy **minden tag számít** a közösségben, és **mindenki figyeljen oda a másikra**. Meg kell tapasztaltatnunk növendékeinkkel, hogy az **asszertív** (önérvényesítő) és **szociális viselkedés** (kompromisszumkészség, empátia, szolidaritás, kooperativitás és a közös akarat megformálása) egymással összehangoltan teszik élhetővé a közösség életét.
- Környezettudatos magatartásunkat a teremtés rendjének védelme, megőrzése, ill. helyreállítása, az abba való beilleszkedés alapján alakítjuk ki. A természeti és épített környezet Isten és az ember alkotómunkájának eredménye, egyben Isten tiszteletének a tere, amely csak a megővő, gyarapító, megújító közreműködésünkkel fenntartható. Felelősek vagyunk elődeink, valamint gyermekeink, unokáink világáért a világ Teremtője és saját lelkiismeretünk előtt.
- Az állatok, növények, a víz, a termőföld, a levegő, az élőhelyek iránti felelősségtudat alapja az az **érzékenység, érzelmi ráhangoltság**, amellyel a gyermekek, fiatalok könnyen azonosulnak és kötődést alakítanak ki a teremtménytársakkal (énkivetítés). Elutasítjuk azt a gondolkodást, amely szerint maga az ember idegen test, és minden végromlás fő okozója a természetben, viszont alázattal elismerjük, hogy a környezetrombolás, és az egész teremtettség megromlása a **Teremtő és Gondviselő Atyától való elidegenedés** (eredendő bűn) következménye. A kivezető út az Istennel való közösségbe hívó „hazatalálás” (megtérés, szemlélet- és életforma-váltás). A környezeti nevelés, mint a teremtvédelemben való bevezetés nevelőmunkánk minden területén megjelenik, mivel valljuk, hogy **„a pedagógia az élet szolgálata”**.

2.3 Intézményi elvárásaink a gyermekek, tanulók nevelése-oktatása terén kifejtett tevékenységeinkben

A fenti célokhoz igazodva a következő elvárásokat támasztjuk nevelő-oktatómunkánk iránt:

- Minden tevékenységünket a **bibliai, keresztyén értékrend** hiteles és következetes közvetítése, a bölcsesség, a szelídség és a szeretet határozza meg.
- Minden nevelési formában törekedjünk az egymás iránti **felelősség, bizalom, szeretet, tisztelet és tapintat légkörének** kialakítására, így az alapvető emberi és szabadságjogok és a gyermekeket megillető jogok érvényesítésére.

- Minden tevékenységünkre legyen jellemző a **pedagógus-kompetenciák folyamatos fejlesztése és alkalmazása**, a kezdeményező pedagógusi felelősségvállalás, az intellektuális és szakmai igényesség, valamint az illem és a művelt, választékos stílus.
- Kiemelt feladatunk, hogy segítsük a gyermekek, tanulók, növendékek **kulcskompetenciáinak fejlődését – komplex** (értelmi, érzelmi-lelki, fizikai és szociális) **fejlesztés** keretében.
- Figyelemmel kísérjük a gyermekek, tanulók, növendékek **szükségeit, egyéni adottságait, életkori sajátosságait**. Ezekhez igazítjuk szakmai munkánk tervezését, kivitelezését, a tudástartalmak és munkaformák **differentiált megválasztását** és a gyermekek, tanulók, növendékek iránt támasztott, **testreszabott követelményeket**.
- Kiemelt figyelmet fordítunk a **tehetséges gyermekek, tanulók** felismerésére, egyéni fejlődésére, **szakszerű pedagógiai vezetésére**.
- Kiemelt figyelmet fordítunk a tanulási és társadalmi hátrányokkal küzdők esélyeinek javítására, szakszerű pedagógiai támogatásukra.
- Gyermekeink, fiataljaink szociális kompetenciáinak fejlesztése érdekében tudatosan törekednünk kell az egyéni és közösségi érdekek egyensúlyára, az igazságosság és méltányosság gyakorlására.
- A neveltségi szint és a tanulmányi munka mérése, értékelése során a gyermek, fiatal, növendék egyéni teljesítményét a **fejlesztő értékelés** és a **pozitív fegyelmezés** eszközeivel támogatjuk.
- Minden korosztályban az életkornak megfelelően erősítjük a Teremtő Isten és a teremtetési rend tiszteletét: a **nemi, felekezeti, települési, tájegységi és nemzeti identitásformák elsajátítását, megerősítését**.
- Követendő mintaként állítjuk a **bibliai életrend értékeit**: a férfi és a nő természetes különbözését, egyenrangú méltóságát, szereteten alapuló életközösségét, a házasságot és a gyermekvállalást. A magzati élet, és az emberi élet minden formájának védelmét, a felelősen alakított, különmemű párkapcsolatban és a társaslében megtestesülő értékeket, és az ezek megbecsülésében rejlő áldásokat.
- Minden korosztályban törekszünk a nemzeti érzés, a nemzettudat, a nemzeti történelem, az anyanyelv, a nemzeti kultúra művelésére és a nemzeti összetartozás erősítésére, a magyar élet élményszerű, személyes és közösségi megélésére.
- Gondot fordítunk a társadalmi és etnikai kisebbségekhez, más közösségekhez, nemzetekhez tartozók iránti türelem, tisztelet és érzékenység kialakítására, fejlesztésére.
- Hangsúlyt helyezünk a szenvedők, rászorulóknak, fogyatékkal élők és kiszolgáltatottak iránti együttérzés és cselekvő szolidaritás kialakítására, fejlesztésére.

- Elősegítjük az Isten által teremtett élet minden formájának tiszteletét; ezért különös figyelmet fordítunk az egészségfejlesztésre, az egészség megóvását, megőrzését és kiteljesedését támogató szemlélet, tudás és életvitel kialakítására. Különös figyelmet fordítunk a teremtésvédelemre, a természeti, a megművelt és épített környezet gondozására és megőrzésére ösztönző szemléletre, tudatosságra és felelősségvállalásra, amely nemzedéki összefüggésekben, világ-méretű és helyi léptékekben gondolkodva bánt a természeti javakkal.
- Építjük a gyermekek, tanulók önállóságát, önbizalmát, öntevékenységet, önszerveződő és kezdeményező, vállalkozási képességeiket – az életkorral lépést tartó önálló gondolkodásukat, és döntéshozó képességeiket, a figyelemtartást, a kudarcátűrést és a sikerek adaptív (megfelelően alkalmazó) feldolgozását.
- A fenti elvárásaink érvényesítése során törekszünk a szülőkkel, a kapcsolódó iskolákkal, egyházi közösségekkel és a szakmai szolgáltató intézményekkel, szakmai szervezetekkel való **jó együttműködésre és kapcsolati hálónk** fejlesztésére.

Pécsi általános iskolánk új épületében lehetővé vált, hogy mozgássérült tanulóinkat a második évfolyamtól együttnevelésben részesítsük.

A **gimnáziumi és internátusi intézményegységben** az együttérzés, szolidaritás, segítségnyújtás a **diakóniai (szeretetszolgálati) tevékenység** gyakorlásában és a **közösségi szolgálat** teljesítésében is megmutatkozik. Az együttnevelés egyes formáit is ennek a szolgálatában vállaljuk (pl. vak és látássérült, hallássérült tanulók integrálása). E feltételek biztosításához irányadó dokumentum a 32/2012. (X.8.) EMMI rendelet.

Drávafoki és nagyharsányi tagintézményünkben folytatjuk a Magyarországi Református Egyház és a svájci HEKS által támogatott **Inklúziós Iskolai Programot**. Az inklúzió jó gyakorlatait más szervezeti részeinkben is alkalmazandó mintának tekintjük.

Óvodai tagintézményünkben a korai fejlesztés és az együttnevelés óvodai programját visszük tovább az Alapító Okiratban foglaltak szerint.

3 A PEDAGÓGUSOK HELYI INTÉZMÉNYI FELADATAI

A fenti célok és elvárások jegyében a református köznevelési intézmény alapfeladata a gyermekek, tanulók, növendékek személyiségének keresztyén szellemű formálása, testi-lelki-szellemi és társas képességeik fejlődésének elősegítése pedagógiai eszközökkel, tanulási és társadalmi beilleszkedési esélyeik növelése, teljes életük kibontakozásához nyújtott, megalapozó, személyre szabott támogatás.

Ennek érdekében, az intézmény oktató-nevelő munkájában az alábbi feladatokat végzi, címszavakban:

- Elősegíti az életkornak és egyéni adottságoknak megfelelő, egyéni fejlődést.
- **Komplex módon fejleszti** a tanulók értelmi, érzelmi-lelki intelligenciáját, fizikai és társas képességeit, erkölcsi érzékét.
- A gyermek, tanuló, növendék belátásának, akaratának, önfegyelmének, **együttműködési készségének** megnyerésére és a közös tevékenységre (szinergiára) alapoz.
- Egyszerre elkötelezett az örök értékek közvetítése és a folyamatos megújulás iránt.
- A **tehetségek kibontakozását rendszerszerűen (tehetségpontok alakításával, szakszerű módszertani eljárással) segíti**. A tanulmányi versenyen való részvétel és az ott szerzett jó eredmény nem öncélja, hanem eszköze a tehetséggondozó munkának, a tehetséggondozás pedig a nevelés része.
- Törekszik a szociális és képességbeli hátrányok csökkentésére, az esélyek javítására, a különbözőség közösségépítő értékke alakítására.
- Támogatja a **műveltségi és tudásterületek összhangját**, az összefüggéslátást, a szinoptikus (összehasonlító) gondolkodást segítő, új tanulásszervezési formák (tantárgyi koncentráció, komplex tudástartalmak, projekt módszer, kooperatív tanulás) alkalmazásával.
- Minden eszközzel **segíti az alkalmazható tudás megszerzését**: a tanulás tanításával, a **digitális eszköztudás és kompetencia** fejlesztésével. Fontosnak tekinti a **tudatos és etikus felhasználói magatartás** kialakítását a különböző életkorokban.
- TöbblETFeladatokat vállal a **nyelvi kompetenciafejlesztésben, a nyelvoktatásban** (szakkör, második nyelv, nyelvi előkészítő képzés, többlETFoglalkozások, nyelvvizsga-felkészítés, cél-nyelvi utazás szervezése, stb.).
- A hatékony nevelést-oktatást **differenciáltan**, a tevékenységformák (pl. kooperatív tanulás, élménypedagógiai csoportfoglalkozás, önálló kutatómunka) és a tanulásszervezés változatosságával (pl. egyéni feladat, páros munka, csoportmunka) **módszertani sokféleséggel** támogatja.
- Gondot fordít a társasélet **keresztyén erkölcsi normáinak** átadására. Ezek összefoglaltan: az emberszeretet, az élet tisztelete, a teremtet világ és az épített örökség megóvása, a másik ember, a felnőttek, különösen az idősebbek iránti tisztelet, a jó illem, a mértéktartó, egészséges életmód, a tudatos fogyasztói kultúra.
- **Követendő példaként** mutatja be a tudományok, a művészetek, a gazdaság, a honvédelem, a közélet, a társadalmi segítségnyújtás valamint az egyházi élet területén **kiemelkedő történelmi és jelenkori személyiségeket, mint erkölcsi tekintélyeket**.
- Elősegíti a vallásos érzések kialakulásától a **személyes hitbeli meggyőződésre**, az önálló keresztyén világképre és életfolytatásra vezető folyamatot.

- Elősegíti a gyermekek, fiatalok **közösségben való aktív részvételét**, önismeretét, együttműködési készségét, akaratát, együttérzését, segítőkészségét, az állampolgári jogok és a kötelességek gyakorlásának készségét. Bevezeti a fiatalokat az **érdekérvényesítés demokratikus formáiba**, a felelős, harmonikus és szolidáris, nemzeti, polgári, lokálpatrióta, **ökoszociális felnőttléte**.
- Az intézmény **általános működésével is példát mutatva** támogatja a nevelési célokat (gyermekek, tanulók adatainak és személyiségi jogainak védelme, ügyfélbarát tanulói ügyintézés, az anyagi javak és az intézményi eszközök kíméletes, felelős és célszerű használata).

3.1 A pedagógiai feladatok ellátása

3.1.1 A pedagógus feladatai

- a rábízott pedagógiai feladatok lelkiismeretes és színvonalas ellátása, a pedagóguskompetencia-alapú szakmai elvárások szerint;
- **szakmai tudásának frissen tartása, fejlesztése**, részvétele az önképzés, továbbképzés folyamatában;
- a tantárgyfelosztás és az órarend alapján a végzettségének megfelelő **tantárgy(ak) szerinti oktató-nevelőmunka**;
- a tantervi tartalom szerinti haladást és a foglalkozásokat (tanórai vagy egyéb) megalapozó **tervezőmunka** (tanmenet, tématervek, óratervek, foglalkozási tervek) és alapos **felkészülés**;
- a tanítási órák rendjének, fegyelmének, szakszerűségének és a tanulói szükségletek kielégítésének biztosítása;
- a nevelési, tanítási–tanulási folyamat **mérése, értékelése**, ezen belül, iskolában: a tanulók, növendékek számonkérése, közreműködés magatartásuk, szorgalmuk és tanulmányi munkájuk rendszeres értékelésében, az iskolai írásbeli és szóbeli tudáspróbák előkészítése, javítása, értékelése, beleértve a **vizsgák szervezését, felügyeletét, értékelését**;
- aktív közreműködés a **kiemelt figyelmet igénylő tanulók fejlesztésében**, a **tehetség gondozás** és a **felzárkóztatás, kompetenciafejlesztés** feladataiban (szakkörök, egyéb foglalkozások, versenyfelkészítés, stb.)
- a rábízott **egyéb pedagógiai feladatok** pontos ellátása; a gyermekek, tanulók, növendékek **felügyelete, kísérése** a foglalkozások szünetében, étkeztetések, oktatási-, kulturális-, egyházi-, sport- és egyéb rendezvények alkalmával, az esetenként érvényes feladatkiírás szerint;
- a munkaköréhez kapcsolódó **adminisztratív és kommunikációs feladatok** ellátása, különös tekintettel a pontos és naprakész naplóvezetésre (érdemjegyek, tanulói mulasztások, késések

rögzítése, témazáró dolgozatok lehetőség szerinti előrejelzése, üzenetküldés a fontosabb iskolai tudnivalókról), a szervezeti (munkahelyi) kommunikációban való aktív, naprakész részvétel; a tanulók és a szülők egyéb érdemi tájékoztatása, részvétel fogadóórákon;

- az intézményi és **tanulói adatok kezelése** az adatvédelmi szabályok szerint;
- a **szülőkkel való folyamatos, e-naplón keresztül történő kapcsolattartás** keretében a szülők folyamatosan naprakész információkat kapnak gyermekük magatartási, szorgalmi eredményeiről, különösen tanulmányi munkájának várható félévi elégtelen tanulmányi eredményéről a helyben kialakult gyakorlat (e-napló, üzenőfüzet, stb.) szerint;
- a foglalkozásokhoz szükséges **taneszközökről való gondoskodás**: az eszközök, segédletek, kísérleti anyagok előkészítése, rendszerezett kezelése, az eszköztár pótlásának, karbantartásának, bővítésének időben történő kezdeményezése;
- **az osztályfőnöki munka segítése** (pl. részvétel esetkonferencián, esetmegbeszélésen, tanulói értékelésben, a tehetséges gyermek, tanuló, növendék gondozásának és a romló teljesítményű tanulók felzárkóztatásának kezdeményezése, osztálykirándulás kísérése, stb.);
- részvétel az éves munkatervben tervezett, intézményi **hitéleti alkalmakon, kulturális- és sportprogramok, tanulmányi kirándulások, iskolai ünnepségeken**; kívánatos, hogy fenti kötelezettségeit hitelesítve rendszeresen gyakorolja hitét saját egyházi közösségében is;
- diákpresbitériumi munka támogatása szükség szerint;
- **ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok** ellátása; a **veszélyeztetett vagy krízishelyzetbe került** gyermekekkel, fiatalokkal, növendékekkel való **egyéni törődés**, esetkísérés, közreműködés segítő szakmacsoportos együttműködésben, intézményi partner szakemberek bevonásával.
- aktív részvétel a munkaközösség, osztálykonferencia, nevelőtestület munkájában;
- aktív közreműködés a **szakmai tudásmegosztásban**, és az **iskolai alapidokumentumok** (pl. helyi tanterv) készítésében, felülvizsgálatában való közreműködés;
- közreműködés a **leltározási feladatokban**; az iskola vagyonának védelme;
- általában: a pedagógus feladata az intézmény jó hírnevének védelme, öregbítése, és a szolgálati titok megőrzése.

A pedagógus fenti feladatait a vezetők (igazgató, intézményegység-vezető, tagintézmény-vezető és ezek helyettese/i/) irányítása és ellenőrzése mellett végzi. Pedagógiai, szakmai munkáját közvetlenül a szakmai munkaközösség vezetője segíti és ellenőrzi. Munkáltatója a főigazgató, szakmai vezetője az intézményegység, tagintézmény vezetője. Vezetőivel és kollégáival együttműködve látja el teendőit.

Mint minden munkavállalónak, – tekintet nélkül hitvallási hovatartozására – figyelembe kell vennie, hogy református, keresztyén intézmény alkalmazottja. Köteles lelkiismeretes szakmai munkájával és életvitelével, általános magatartásával segíteni a gyermekek, tanulók, növendékek evangéliumi hit- és erkölcs szerinti nevelését.

3.1.2 Óvodapedagógus

- Kísérje figyelemmel a gyermekek egészségi állapotát.
- Tájékoztassa a szülőket az esetleges változásokról, a változásokat jelezze az óvoda orvosának, védőnőjének.
- Segítse a rendszeres (évente egyszeri) szűrések zökkenőmentes lebonyolítását (látás, hallás, fogászat stb.).
- Folyamatosan kísérje figyelemmel a gyermekek egészséges életmód szokásainak gyakorlásával kapcsolatos tevékenységét.
- Biztosítsa a táplálkozás kiegészítését változatos formában feldolgozott nyers zöldségekkel, gyümölcsökkel, magok, teák, víz fogyasztásával
- A balesetek megelőzése érdekében jelezze az eszközök, használati tárgyak meghibásodását.
- Alakítsa ki a gyermekekben saját testi épségük megőrzését, társaik testi épségének védelmét.

Az óvodapedagógussal, dajkákkal szemben támasztott elvárások

- Legyen elkötelezett az egészségnevelésre a nevelőtestület valamennyi tagja.
- Folyamatosan figyelje a gyermek fejlődését, működjön együtt a védőnővel.
- A megfelelő szakember bevonásával speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.
- Ismerje meg a családi szokásokat.
- Az együtt működés érdekében alakítson ki és ápoljon a családokkal jó viszonyt.
- Az élet tiszteletében viselkedése legyen példamutató.
- Viselkedésével alakítsa ki csoportjában a lelki egészséget megőrző, biztonságot nyújtó, elfogadó, szereteteli környezetet.
- Személyes kompetenciáit folyamatosan fejlessze a gyermekek testi- lelki egészségmegőrzésének érdekében.

3.1.4 Kollégiumi nevelőtanár

A munkakör megnevezése: pedagógus.

Felettese: internátusvezető

Legfontosabb feladata: a tanulók személyiségének, képességeinek, tárgyi tudásának folyamatos fejlesztése, tanítványainak az érettségi vizsgára való sikeres felkészítése; a diákok keresztyén szellemen való nevelése.

A munkavállaló általános követelményként szem előtt tartja, hogy szakmai munkájával megfeleljen a pedagógusokra vonatkozó helyi elvárásrendszernek. Nevelési-oktatási feladatait és a neveléssel-oktatással összefüggő egyéb feladatait közvetlenül, legjobb tudása szerint köteles teljesíteni. A munkavállalónak – tekintet nélkül munkakörére és vallására – figyelembe kell vennie, hogy református, keresztyén iskolai közösség tagja. Köteles megjelenésével, megnyilatkozásaival, valamint életvitelével is segíteni az ifjúság evangéliumi hit- és erkölcs szerinti nevelését és ebben a szellemben végezni oktató-nevelő munkáját.

A munkavállalónak ajánlott a saját vallása szerinti egyházközséggel, gyülekezettel rendszeresen tartani a kapcsolatot, részt venni a közösség életében, rendszeresen látogatni a hitéleti (istentiszteleti) alkalmakat.

A munkavállaló a nevelőtestület tagjaként alakítója és részese a jó munkahelyi légkörnek. Aktívan részt vesz a tantestület közösségi munkájában, és a határozatok meghozatalát követően támogatja azok végrehajtását.

A munkavállaló a PRK Szervezeti és Működési Szabályzata, Pedagógiai programja, Házirendje, valamint a mindenkor hatályos állami jogszabályok és egyházi rendelkezések szerint végzi a munkáját.

Feladatai, kötelességei:

A tanulás tervezése, szervezése és támogatása területén

- az intézmény és a munkaközösség munkatervében rögzített szakmai és pedagógiai feladatokat előkészíti és végrehajtja (javaslatot tehet az iskolai munkaterv szakterületét érintő feladataira vonatkozóan),
- tanmenetet elkészíti (a helyi tanterv alapján az éves rendben meghatározott időpontig), mely alapján megszervezi szaktanári tevékenységét,
- a jogszabályban meghatározott munkaidőt oktató-nevelő munkával és egyéb pedagógiai tevékenységgel tölti el,
- szakköröket megtartja, felel a szilenciumi rendért
- a nevelői munkában a tanulói tevékenységeket, az önálló gondolkodást, az önálló tanulást, az egyéni kutatómunkát támogatja,

- legalább 10 perccel a munkaidő, ügyeleti idő, illetve tanítási órája kezdete előtt köteles a munkahelyére megérkezni,
- a munkaidőkeretben meghatározott munkaidőt csak internátusvezető utasításra lépheti túl,
- betegségéről vagy egyéb akadályoztatásáról köteles haladéktalanul tájékoztatni az igazgatót vagy helyettesét a tanórája kezdete előtt legalább egy órával; köteles a hiányzását megfelelően igazolni,
- a hatáskörét meghaladó problémákat haladéktalanul jelzi a csoportvezetőnek, illetve az internátusvezetőnek
- helyettesítés az adott pedagógiai feladatot elvégzi, felügyelet kiírása esetén a felügyeleti feladatokat ellátja,

A tanulók elemi szükségleteire figyel a szilenciumra való érkezéskor és távozáskor, felügyeli tantermi rendrakást (kiváltképp a csoport utolsó tanóráját követően), a zárt termeket, szaktantermeket bezárja a szilencium, vagy egyéb foglalkozás végén.

A tanulói teljesítmények mérése – értékelése területén

- a tanuló tudását rendszeresen értékeli
- a tanulók írásbeli és szóbeli munkáit ellenőrzi
- a tanulói teljesítmények értékelésében érvényesíti a fejlesztő értékelés szempontjait,

A különleges bánásmódot igénylő tanulók fejlesztése és a tanulói szükségletek területén

- a tanulói szükségletekre és egyéni sajátosságokra figyelő, támogató, fejlesztő nevelői magatartást tanúsít,
- a különleges bánásmódot igénylő tanulókra vonatkozó – határozatban rögzített – tartalmakat figyelemmel kíséri és betartja,
- a tanulók felzárkóztatásában, kompetencia-fejlesztésében hatékonyan közreműködik,
- aktívan közreműködik a tanulók tehetséggondozásában, akár egyéni, akár csoportos foglalkozások keretében,
- aktívan részt vesz a tanulók tanulmányi versenyekre való felkészítésében, az internátus által szervezett tanulmányi versenyek előkészítésében, lebonyolításában;
- visszajelzést ad a tanulók előrehaladásának mértékéről,
- az eredményesebb tanulás érdekében megtervezi az elvégzendő feladatokat,
- felel a tanulói és szülői személyiségi jogok tiszteletben tartásáért,
- bizalmasan kezeli a kollégákkal, az internátusi csoportokkal és az internátussal kapcsolatos információkat.

A pedagógiai munka adminisztrációja és a taneszközök használata területén

- precízen vezeti az internátusi naplókat
- feljegyzést készít a csoportban elvégzendő feladatokról a helyettesítők számára
- felelősséggel tartozik a szakmai munkához szükséges szemléltető eszközök rendeltetésszerű használatának biztosításáért,
- a taneszközök általa észlelt meghibásodását haladéktalanul jelzi az internátus vezetőjének az iskola üzemelésében általa észlelt zavarokat, meghibásodásokat haladéktalanul jelzi a helyben előírt módon (karbantartási napló).

A nevelőtestületi munka és az internátusi közösségi élet területén

- részt vesz a nevelőtestület értekezletein, megbeszélésein, a nevelési konferenciákon a szakmai munkaközösség megbeszélésein és értekezletein, és azokon legjobb tudása, meggyőződése szerint támogatja a szakmai munkát és szavazatával segíti a testületi döntéshozatalt,
- részt vesz a diákság számára is kötelező istentiszteleti alkalmakon, (évnyitó, évzáró, reformáció napi, adventi, böjti, húsvéti, pünkösdi istentiszteletek; csendesnapok), valamint az Intézmény által a pedagógusoknak szervezett hitéleti és közösségépítő alkalmakon is,
- évente legalább két alkalommal fogadóórát tart az éves rendben rögzített időpontokban,
- kapcsolatot tart az általa vezetett csoport osztályfőnökeivel és a szaktanárokkal.

Az önképzés, a pedagógustovábbképzés, az előmenetel és a szakmai együttműködés területén

- törekszik szaktudása és módszertani ismeretei folyamatos bővítésére, frissítésére,
- feladatának tekinti szakmai tudásának gyarapítását és megosztását a szakmai közösségekben, munkaközössége, nevelőtestülete munkájában való részvétellel és más szakmai műhelyekkel való együttműködéssel,
- a hétvévenként elvégzendő kötelező szakmai továbbképzéseket tanúsítvány bemutatásával igazolja,
- tízévente részt vesz szakmai megújító képzésekben,
- részt vesz a pedagógus életpálya előmeneteli rendszerében, a soron következő minősítési eljárásra felkészül és azt tőle telhetően teljesíti.

Az ügyeleti időben ellátandó feladatok

- Ügyeleti ideje alatt felelős az internátusban lakó diákok tevékenységéért, a házirend
- betartásáért, a rendért és a fegyelemért. Ezért-ha más feladata nem szólítja- a diákok
- között vagy a nevelői szobában tartózkodik, de mindenképpen az internátus területén, a diákok rendelkezésére áll.

- Az pedagógiai felügyelő éjszaka a nevelői szobában tartózkodik, ahol 23.00-tól reggel 6.00-ig pihenhet, az adódó feladatokat ebben az időszakban is el kell látnia
- Az ügyeleti naplóba feljegyzi a szolgálata alatt történt eseményeket, ha van, a létszámváltozást.
- Takarodóig összesíti a tanulás miatt fennmaradók névsorát, és ellenőrzi őket.
- Vezeti a reggeli közös étkezést, és ügyel arra, hogy azon minden diák részt vegyen.
- Reggelenként ellenőrzi a szobák rendjét és gondoskodik arról, hogy a diákok az internátus épületét a házirendben meghatározott időben elhagyják.
- Baleset esetén jegyzőkönyvet vesz fel, és haladéktalanul tájékoztatja az érintett diák szüleit, illetve az internátus vezetőjét az eseményről.
- Betegség, vagy egyéb okból való hiányzás esetén a hiányzókat jelenti a középiskola felé.
- Részt vesz a nevelőtestületi értekezleteken és az egyéb intézményi alkalmakon.

Egyéb feladatai

- elkíséri a tanulókat az intézmény szervezésében megvalósuló és az internátuson kívüli tanulmányi versenyekre és egyéb programokra,
- feladata gondoskodni a szervezésében vagy közreműködésével lebonyolódó események fényképes és szöveges dokumentálásáról (a honlapra feltöltendő anyag elküldése az internátusvezetőnek).

3.1.5 Művésztanár

A művésztanár a művészetoktatásban tanító, speciális gyakorlati, elméleti és szak módszertani művészeti képzéssel rendelkező pedagógus. Tevékenységét első sorban pedagógusként végzi, ezért rá is az intézményi-nevelő-oktató munka alapvető feladatainak pedagógusokra megfogalmazott elvei érvényesek (3.1.1 pont)

Művésztanárként – művészetoktatás sajátosságai miatt - mindezek mellett kiemelt feladata az intézményi tehetséggondozás megvalósítása, az alábbiak szerint

- tehetségazonosítás,
- tehetségígéreték megfigyelése,
- tehetséggondozó programok kidolgozása,
- a tehetséges tanulók versenyekre történő felkészítése,
- a szakirányú továbbtanulás elősegítése,
- szükség szerint egyéni fejlesztési terv készítése,
- továbbképzéseken való részvétel a tehetséggondozás témakörében,
- támogatásban részesített tehetséggondozó pályázatok megvalósítása,
- tehetséggondozó pályázatok megírásában közreműködés,

3.1.6 Az osztályfőnöki munka

Az iskolai osztálycsoport vezetője az osztályfőnök. Munkáját osztályfőnök-helyettes segíti.

Az osztályfőnök a tanulók nevelésének legfontosabb feladatkörét látja el: a nevelés állandó és legközvetlenebb szereplője, ennél fogva az általa gyakorolt pedagógiai hatás a legjelentősebb az adott tanulói pályaszakaszon. Ennek jegyében az osztályfőnök egyéni és közösségi nevelőmunkát végez, amelynek során – a pedagógusra vonatkozó általános munkaköri feladatokon túlmenően – fő feladata az osztályközösségben folytatott oktató-nevelő munka koordinálása, és a tanulók közösségé formálása.

Az osztályfőnök részletes feladatai:

- A művésztanár valamennyi csoportjában osztályfőnök.
- Az iskola pedagógiai programjának célkitűzései szerint **neveli osztályának tanulóit**; ennek jegyében az osztálya tanulóinak lelki fejlődésében is kiemelkedő szerepet vállal, mint **az osztály pásztora**; a lelkigondozói és hitéleti közösségformáló munkában az iskolalelkész, vallás-tanár(ok) segítségére támaszkodik.
- Feladata a **tanulók tanulmányi munkájának**, fejlődésének, pályaválasztásának, pályaaorientációjának, továbbtanulásának segítése.
- Gondoskodik osztálya tanulóinak megfelelő **tájékoztatásáról**.
- **Segíti az osztályban tanító pedagógusok munkáját**, közvetít, nevelési megbeszéléseket kezdeményez az osztályközösség és a szaktanárok között az esetlegesen felmerülő problémákról. a naplóban rendszeresen ellenőrzi, hogy osztályának diákjai kaptak-e elegendő érdemjegyet az egyes tárgyakból, és ha nem, ezt jelzi a szaktanárnak, majd az igazgatóhelyettesnek.
- Osztályának **kollégista diákjairól** rendszeresen konzultál a kollégiumi csoportvezető nevelőtanárral.
- Nyomon követi a tanulók tanulmányi előmenetelét, neveltségi szintjét és az osztályközösség szorgalmát, fegyelmi helyzetét. félévkor és év végén az osztállyal megbeszéli az értékelést.
- **Jutalmazza** a kiemelkedő tanulmányi, közösségi munkát.
- Diákjai **magatartási problémáinak számon kérésében** kezdeményező szerepet vállal, ennek keretében hivatalból tagja az osztályába járó tanulók ügyében eljáró **fegyelmi bizottságnak**.
- Az osztályozó konferencián, nevelési értekezleten röviden **bemutatja osztályát, értékeli** a tanulók magatartását, szorgalmát.
- Aktív pedagógiai kapcsolatot tart az osztály **szülői közösségével**, és a tanulók életét, tanulmányait segítőkkal (kollégiumi nevelőtanár, fejlesztő-pedagógus, védőnő, lelkész, iskolapszi-

chológus). szülői értekezletet tart (minimum 2 alkalommal egy tanévben), rendszeresen tájékoztatja a szülőket osztálya diákjai magatartásáról, tanulmányi előmeneteléről és hiányzásairól. Súlyos fegyelmi vétség esetén írásban értesíti a szülőket.

- Felügyeli, figyelemmel kíséri osztályát az őket érintő **iskolai és iskolán kívüli közösségi programokon** (pl.: táborok, színház- és koncertlátogatások, részvétel istentiszteleteken, rendezvényeken). teljes körűen elvégzi az osztály **tanulmányi kirándulásaival** kapcsolatos feladatokat (tervezés, szervezés, lebonyolítás, felügyelet, szülői kapcsolattartás, költségelszámolás, stb.).
- **Továbbítja** a szülők és a tanulók **észrevételeit, kéréseit, javaslatait** az igazgatónak, illetve a nevelőtestületnek.
- Ellátja az osztályával kapcsolatos ügyviteli feladatokat (beíratás, osztálynapló naprakész vezetése, különös tekintettel a hiányzások ellenőrzésére, igazolására, félévi és év végi statisztikák elkészítésére, a törzslapot érintő változások átvezetésére, továbbtanulással, gyámüggyel kapcsolatos tennivalókra).
- Vezeti, vagy koordinálja az éves munkatervben vállalt **osztályfeladatokat** (pl. iskolai rendezvények szervezése, iskolakert gondozása).
- A tanulók – legfeljebb háromnapos, további két pályaorientációs célú napon esedékes – **távollétét engedélyezi** indokolt esetben.
- Szoros kapcsolatot tart osztálya diákpresbitereivel, segíti munkájukat.
- Javaslatot tesz a **tanulók jutalmazására, fegyelmezésére**, alapítványi vagy egyéb **támogatásban** való részesítésére.
- Felel **osztálytermének** rendjéért, igényes dekorációjáért.

3.1.7 Kollégiumi csoportvezető nevelőtanár

A munkakör megnevezése: *csoportvezető*

Feladata: a kollégiumi/ internátusi csoportban folytatott nevelő munka koordinálása, a tanulók közösségé formálása. A pedagógusra vonatkozó általános munkaköri feladatokon túlmenően szakmai feladat- és hatásköre:

- a csoportjával kapcsolatos ügyviteli feladatok ellátása (beíratás, csoportnapló naprakész vezetése, különös tekintettel a hiányzások ellenőrzése, igazolása, félévi és év végi statisztikák elkészítése, törzslapban a változások bejegyzése, továbbtanulással, gyámüggyel kapcsolatos tennivalók),
- az éves munkatervben vállalt csoportszintű feladatok (internátusi karácsony, ballagás) vezetése és irányítása,
- a tanulók pályaválasztásának, pályaorientációjának segítése,

- aktív pedagógiai kapcsolat fenntartása az csoport szülői közösségével, és a tanulók életét, tanulmányait segítő más személyekkel (fejlesztő pedagógussal, védőnővel, lelkésszel, iskolapszichológussal),
- segítse az csoportot tanító pedagógusok munkáját, közvetítsen az csoportközösség és a szaktanárok között az esetlegesen felmerülő problémákban (észrevételeit és esetleges problémáit az érintett nevelőkkel beszélje meg; ha szükségesnek látja, tájékoztassa az iskolavezetést; szükség esetén – az internátusvezető hozzájárulásával – az csoportot tanító tanárokat és az érintett más pedagógusokat tanácskozásra hívja össze),
- kövesse nyomon a tanulók tanulmányi előmenetelét, valamint az csoport fegyelmi helyzetét,
- rossz tanulmányi eredmény és súlyos fegyelmi vétség esetén a szülők értesítése,
- félévkor és év végén a csoporttal együtt értékelje a tanulók tanulmányi előmenetelét, magatartását és szorgalmát,
- értekezleteken illetve nevelési értekezleten röviden mutassa be csoportját, és minősítse a tanulók magatartását, szorgalmát,
- tartson szülői értekezleteket (minimum 2 alkalommal egy tanévben), rendszeresen tájékoztassa a szülőket tanítványai magatartásáról,
- szervezze, irányítsa, felügyelje, illetve kísérje figyelemmel az csoport tanulóinak iskolán kívüli tevékenységét az internátusi és csoportszintű szervezett programokon (pl.: tanulmányi kirándulások, színházlátogatások szervezése és vezetése, részvétel istentiszteleteken, internátusi és egyéb ünnepélyeken, rendezvényeken),
- lássa el az csoportkirándulással kapcsolatos feladatokat (tervezés, szervezés, lebonyolítás, felügyelet, szülői kapcsolattartás stb.),
- gondoskodjon arról, hogy az információk időben és megfelelő módon eljussanak minden tanulóhoz, valamint arról, hogy csoportja a rábízott feladatokat pontosan és időben ellássa,
- a szülők és a tanulók észrevételeit, kéréseit, javaslatait továbbítsa az internátusvezetőhöz, illetve a nevelőtestülethez,
- lehetőség szerint vonja be a szülőközösséget az erre kijelölt internátusi programokba
- csoportja diákpresbitereivel tartson szoros kapcsolatot, segítse munkájukat,
- tegyen javaslatot a tanulók jutalmazására, fegyelmezésére, segélyezésére, alapítványi támogatásban való részesítésére,
- a személyiségfejlődés sajátos jegyeit figyelembe véve, az internátus pedagógiai programjának célkitűzései szerint nevelje csoportjának tanulóit,
- tagja az csoportjába járó tanulók ügyében eljáró fegyelmi bizottságnak,
- fordítson különös gondot a valamilyen területen tehetséges, valamint a hátrányos helyzetű tanulók segítésére

3.1.8 Tanszakvezető művésztanár

A tagintézmény-vezető közvetlen munkatársaként a tanszakon tanító pedagógusok szakmai munkáját fogja össze, mint munkaközösségvezető.

- Gondoskodik az év elején elkészített munkatervben rögzített feladatok, programok teljesítéséről.
- Összefogja és segíti a tanszak pedagógiai-szakmai munkáját.
- Javaslatot tesz a fellépésekre, a vizsgák időpontjára, illetve tanulmányi versenyekre.
- Javaslatot tesz a tantárgyfelosztásra, részt vesz a tanév feladatainak tervezésében.
- Részt vesz a tanítási órán kívüli foglalkozások szervezésében és összefogásában.
- Javaslatot tesz a kollégák elismerésére, jutalmazására.
- Részt vesz a különböző szintű tanulmányi versenyek szervezésében.
- Részt vesz a felvételi, különbözeti, alap- és művészeti záróvizsgák szervezésében.
- Részt vesz az iskolai nyitott műhelyek előkészítésében.

4 Személyiségfejlesztés – tehetségsegítés és kompetenciafejlesztés

Ezen a területen a nevelési elveinket a fentiekén túl *(ld. alapvető célok vonatkozó részei)* meghatározza, hogy az emberről úgy gondolkodunk, mint a Teremtő Isten egyszeri, egyedi és megismételhetetlen alkotása, aki hordoz olyan különbségeket is, melyek az átlagtól és a normától különböző mértékben eltérhetnek.

Keresztyén és inkluzív elveink alapján, az ember, és a **gyermek személyiségére, és annak különbözőségeire értékként** tekintünk, és az egyéniség **méltányos be- és elfogadására** törekszünk. Fontos azonban, hogy ez nem jelentheti azt, hogy elfogadjuk a személyiségnek azt a megnyilvánulását, mely destruktív módon illetve jogsértő magatartással fejti ki hatását az egyes emberekkel, a közösséggel vagy a környezettel szemben.

A személyiségfejlesztés tevékenységét komplex módon értelmezzük, az egészlegességre törekszünk. Feladatunk, hogy intézményi szinten egy olyan támogató szervezeti kultúrát alakítsunk ki, melyben megvalósulhat az egyén és a teljes közösség fejlődése, az én-kép erősítése, a tanulási, társadalmi és egyéb különbségekkel együtt való fejlődés, a diszkrimináció teljes lecsökkentése, és az egyéni tanulási utak megtalálása, a tehetség gondozása és kibontakoztatása.

Az alábbi **pedagóguskompetenciáknak és tevékenységeknek az alkalmazása** kiemelten szükséges, amelyek révén a pedagógus:

- Inkluzív értékközpontú és tehetséggondozói szemléletet érvényesít a tervezés és a tanulás folyamatában.
- Törekszik a növendékek széles körű megismerésére, ehhez különböző feltáró pedagógiai pszichológiai módszereket alkalmaz, a folyamatba szakembereket von be.
- Támogató tanulási környezetet alakít ki, az értékek megélésére és felvállalására ösztönöz
- A növendékek sajátosságaira odafigyel, keresi az értékeket, azokra épít.
- Az egyéni különbségeket tiszteletben tartja, az együttnevelés keretei között az egyéni fejlesztés lehetőségeit biztosítja.

4.1 Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek, tanulók, növendékek (személyiség) fejlesztése, közösségbe tagolása a pedagógiai inklúzió eszközeivel

A Köznevelési törvény meghatározása alapján a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek, tanulók körébe

- A) különleges bánásmódot igénylő, továbbá
b) a hátrányos, és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, tanulók tartoznak.

A különleges bánásmódot igénylő

- a sajátos nevelési igényű;
- a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő;
- és a kiemelten tehetséges gyermek, tanuló.
- mivel a társadalmi hátrányok a szociális feltételrendszerben befolyásolják a nevelési-tanítási munka hatékonyságát, ezért ide soroljuk a **hátrányos helyzetű (HH), halmozottan hátrányos helyzetű (HHH) tanulók** fejlesztésének a feladatait is.

4.2 Sajátos nevelési igényű (SNI) tanulók fejlesztése

A Köznevelési törvény 4. § (25) alapján a „sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi (látási, hallási), értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd”.

A sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók befogadását, speciális igényeik figyelembe vételét, fejlődésük elősegítését kiemelt feladatunknak tekintjük.

Alapító okiratunk meghatározza, hogy az adott tagintézmény vagy intézményegység, mely- a többi gyermekkel, tanulóval együtt nevelhető, oktatható -sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók óvodai nevelését és iskolai nevelését-oktatását tudja vállalni.

Feladataink:

Biztosítani a sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók különleges bánásmódnak megfelelő ellátását, a törvényi szabályozók és előírások, illetve a szakértői bizottság szakértői véleményében foglaltak alapján.

- Megteremteni azokat a feltételeket, melynek révén az óvodai foglalkozások és a tanítás-tanulás folyamatában a szükségletekhez, képességekhez és egyéni igényekhez igazodó módszerek, munkaszervezési formák, ellenőrzési, értékelés rendszerek, speciális eszközök, tankönyvek kerülnek alkalmazásra.
- Megszervezni és biztosítani a gyermekek, tanulók további fejlesztését a törvényben rendelkezésre álló időkeretek (habilitációs és rehabilitációs órakeret) és csoportszervezési előírások megtartásával, speciális, a sajátos nevelési igény típusának megfelelő szakemberek igénybe vételével. Ezeknek a foglalkozásoknak a célja, az egyéni szükségleteinek támogatása az akadályok leküzdése és az új funkciók kialakítása. Az egyes területen kimagasló teljesítményt nyújtó tanulók tehetségének kibontakoztatása.
- Kapcsolatot tartani a szülőkkel és a külső szakemberekkel a gyermek fejlődésének érdekében.
- Szakmaközi együttműködést fokozni, a szakmai segítség, módszertani intézmények és segítő hálózatok tevékenységét igénybe venni.

A nevelési-oktatási foglalkozások során azoknak a **pedagóguskompetenciáknak és tevékenységeknek az alkalmazása** kiemelten szükséges, amelyek révén a pedagógus:

- Tudásmegosztó, együttműködő szakmai hozzáállást, és fejlesztő szemléletet érvényesít.
- A tananyag feldolgozásánál figyelembe veszi az adott tantárgyi- egyes SNI tanulókra jellemző- módosulásait.
- A pedagógiai folyamatban a gyógypedagógus és a külső szakember iránymutatásait beépíti.
- Az egyéni fejlesztés alapján szervezi tevékenységét.
- Az adott szükséglethez igazodó módszereket alkalmaz; egy-egy tanulási, nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres
- Az egyes területen kimagasló teljesítményt nyújtó tanulók tehetségének kibontakoztatása.
- A tanórai tevékenységek, foglalkozások során a pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat beépíti,
- Az értékelés, hatékonyság-vizsgálat, a tanulói teljesítmények elemzése alapján alakítja, szükség esetén változtatja eljárásait

4.2.1 Beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézséggel küzdő tanulók

A Köznevelési törvény 4. § (3) alapján „beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alul teljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek”.

4.2.1.1 Feladataink:

- A helyzet felismerése, jelzése, a megfelelő szakemberhez való irányítás, és a vizsgálat kérélem elindítása.
- A törvényi szabályozóknak megfelelően a felzárkóztatásra és a készségfejlesztésre vonatkozóan fejlesztő pedagógiai ellátás megszervezése.
- A megfelelő szakember biztosítása.
- A gyermek- és ifjúságvédelmi feladatokkal megbízott pedagógus, a szülő, és szükség esetén pszichológus, ill. más külső szakember segítségének bevonása.
- Az együttműködés megteremtése, esetkonferenciák megszervezése és a megoldási stratégiák kooperatív kialakítása.

A nevelési-oktatási foglalkozások során azoknak a **pedagóguskompetenciáknak és tevékenységeknek az alkalmazása** kiemelten szükséges, amelyek révén a pedagógus:

- Felismeri a tanulási folyamat során jelentkező nehézségeket, akadályokat, igyekszik szakszerű segítséget nyújtani, és ha szükséges szakmai segítséget kérni.
- Fejlesztő szemléletet érvényesít a tanulás folyamatában.
- Együttműködik a fejlesztő szakemberekkel, kapcsolatot tart a szülőkkel és a megfelelő segítséggel támogatja és biztosítja az egyéni tanulási utak megtalálását
- A kéttanítós modell esetén közreműködik, a differenciálás lehetőségeit megteremti
- A konfliktuskezelő stratégiákat alkalmaz
- Következetes és szeretetteljes nevelési elveiben a pozitív motivációt előtérbe helyezi.

4.3 Tehetséges, kiemelten tehetséges tanulók fejlesztése

4.3.1 A tehetségsegítés mint a tehetséggondozás komplex pedagógiai keretrendszer

A tehetséges tanulók személyiségfejlesztését a tehetségsegítés komplex nevelési keretrendszerében helyezzük el. A tehetségsegítésre kettős elkötelezettségünk van:

- bibliai, keresztyén hitbeli meggyőződésünk, mely szerint a tehetség (a bibliai 'bölcesség' és 'adomány', 'ajándék' fogalmaknak megfelelően) Isten különös kegyelmének jeleként adatik a gyermekeknek, amellyel el kell számolnunk az ajándékozó Úr előtt úgy, mint a közösség javára kamatoztatott „befektetéssel”;
- **református keresztyén nevelési hagyományaink** szerint az egyházi kollégium feladata a tehetséges gyermekek felkarolása, a kibontakozásukhoz nyújtott pedagógiai segítség szakszerű megadása.

Ennek a komplex feladatkörnek az alábbi sajátosságait tartjuk szem előtt pedagógiai munkánkban: a tehetségsegítés az intézményfejlesztésben központi jelentőségű, a pedagógiai szakmai megújulás hajtóereje. A tehetségsegítés fejlődéslélektani-szakpedagógiai (kreatológiai) módszertana magának a pedagógiának a leghatékonyabb, egyben legtöbb erőforrást igénylő, példászerű, komplex módszertanát, keretrendszerét igényli;

- a tehetségsegítés komplex pedagógiai fejlesztő tevékenység, amely magába foglalja a tehetség-ígéret azonosítását (diagnosztika, beválogatás) tehetségterületek szerint, a növendékek egyéni, kiscsoportos, differenciált fejlesztését, a fejlesztő munka hatásvizsgálatát, egyéni stratégián alapuló továbbfejlesztési tervének kidolgozását, valamint, az egyes segítő (mentori, tutori) tevékenységek összehangolását és a támogató környezet (családi háttér, kortárs csoport) kialakítását;
- amint a hatékony tanulás a ráfordított erőforrások (idő, energia, szellemi, humán hozzájárulás, költségek, eszközök) megfelelő arányában elérhető cél, a tehetségsegítés is többlet erőforrások ráfordításával megvalósítható; így válik a tehetség-ígéret adottságait kamatoztató talentummá.

4.3.2 A tehetségsegítés részfeladatai

A tehetségsegítés komplex pedagógiai tevékenységi körében az egyes részterületeken az alábbi részfeladatokat végezzük – a köznevelési rendszer kínálta keretek és erőforrások szerint:

- **tehetségkeresés, felismerés, beválogatás** – diagnosztikai módszerek: pszichológiai teszt, érdeklődéstérkép, interjú, egységes paraméterekkel;
- **tehetséggondozás, sajátos módszerekkel**: gyorsítás, elmélyítés, gazdagítás, specifikáció, valamint élménypedagógiai, kooperatív pedagógiai módszerek, önálló projektmunka, egyéni kutatás – ezek megvalósítható formái a köznevelési rendszer és az intézmény működésének keretei között a csoporton belüli differenciálás, önálló tevékenykedtetés, mentorálás, szabadidős külön programok szervezése;

- **tehetséggondozás, sajátos formákban, eszközökkel:** versenyszervezés, versenyfelkészítés, tehetséggondozó foglalkozások (szakkör, előkészítő), emelt óraszámú tárgyak, egyéni fejlesztési terv, egyéni munkarend, tehetséggondozó csoportok, nívócsoporthoz, egyéni, differenciált fejlesztés, különözeti, osztályozó vizsgák; az egyéni tehetségfejlesztés módszertana (ld. táblázat)
- **visszacsatolás: hatásvizsgálat** – eredmények mérése, elemzése, összehasonlítása az elvárható (tervezett) értékekkel, a ráfordított erőforrások mérlegén;
- **továbbépés: stratégiai tervezés,** a tehetségígéretekkel közösen kialakított közép- és hosszú távú egyéni fejlesztési- fejlődési stratégiák kialakítása;
- **a kettősen kiemelt figyelmet igénylő tanuló fejlesztése:** tehetségterületen végzett fejlesztés és hátrányterületek felmérése, támogatása, felzárkóztatása, a komplex fejlesztés jegyében.

4.3.3 A tehetségsegítéshez kapcsolódó egyéb feladatok

További tennivalóink a tehetségsegítés helyi keretrendszerének fejlesztése érdekében:

- **hálózatépítés:** saját Tehetségpontjaink együttműködése, tehetségfejlesztő műhelyek, TP-ok helyi, területi munkacsoportjainak, tehetségtanácsoknak a létrehozása;
- szakmacsoportos, pedagógiai partnerségen alapuló együttműködések kialakítása a tehetségsegítés szolgálatában;
- **támogató környezet kialakítása** a szociális mezőben: szülők, családtagok, kortársak érzékenyítése, bevonása, támogató programok szervezése.
- a pedagógus-továbbképzés helyi rendszerében (Továbbképzési Program, Beiskolázási Terv) prioritássá tesszük a tehetségsegítő, mentori és tutori szakterületre való felkészítést;
- a tehetségsegítést, mint nevelési hozzáadott értéket tartjuk számon és kamatoztatjuk általános nevelési céljaink mentén. A tehetség keresztyén felfogása szerint kitartó tevékenységre, együttműködésre, hasznosságra, alázatra és szolidaritásra elkötelező erőforrás – a különös figyelem, a differenciált bánásmód, a komplex fejlesztés keretében nyújtott egyéni kedvezmények, többletráfordítások, versus, az általános tanulmányi követelmények és magatartási normák egyensúlyának, harmóniájának a kialakítása a tehetség-ígéretekkel folytatott, folyamatos együttműködésben, pedagógiai partneri megközelítésben megvalósítható.

4.4 A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulókkal kapcsolatos pedagógiai teendők

A hátrányos helyzet és a halmozottan hátrányos helyzet GYvt. 67/A. § (1) bekezdése alapján kerül megállapításra. Hátrányos helyzetű tanuló az, aki rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jo-

gosult, és a családi helyzetére vonatkozó körülmények között legalább egy érvényesül. E csoporton belül halmozottan hátrányos helyzetű az a tanuló, akinél a hátrányos helyzet körülményei között legalább kettő érvényesül, illetve az, akit tartós nevelésbe vettek.

A hátrányos helyzetű tanulók, gyermekek nevelése egy fokozatosan bevezetésre kerülő iskolai inkluzív program alapján zajlik. Az integrációs felkészítést váltotta ez az új értékközpontú szemlélet, amely alapvetően fontosnak tartja a tanuló szükségleteire, viselkedésére, tulajdonságaira való reagálást, illetve érdekeltté, motiválttá akarja tenni őt saját nevelődési, tanulási folyamataiban. Az egyén fejlesztésén keresztül – azzal kölcsönhatásban – fejleszti a befogadó közösséget, s a közösen végzett tevékenységek, együttes élmények, az egész személyiség érzelmi, morális fejlődését segítik (részletesen lásd: Inklúziós Iskolai Program)

4.5 Feladataink

- Az Inklúziós Program megvalósítása, ennek keretében a külső kapcsolatrendszer kiépítése és fenntartása
- A segítő tevékenység formáinak és működési rendjének kialakítása.
- Felzárkóztató, illetve tehetséggondozó programok, alkalmak biztosítása
- Anyagi források felkutatása (ösztöndíjak, pályázatok nyomon követése)
- Prevenció (drog- és bűnmegelőzési mentálhigiénés) programok szervezése,
- Családok bevonásával tervezett egyéni pályaorientációs tevékenység tudatos tervezése, megvalósítása
- A szülők, a családok nevelési, életvezetési gondjainak segítése (egyéni beszélgetés az osztályfőnökkel, fogadóóra, családlátogatás, szülői értekezlet stb.) – A nevelés elsődleges és másodlagos színterének közelítése (Szülők edukációja)
- Együttműködések segítése

A nevelési-oktatási foglalkozások során azoknak a **pedagóguskompetenciáknak és tevékenységeknek az alkalmazása** kiemelten szükséges, amelyek révén a pedagógus:

- Egyéni tanulási-nevelési utakat tár fel, és alakít ki.
- A felzárkóztatást segíti.
- Változatos, a tanulócsoporthoz igazodó tanulásszervezési módszereket alkalmaz.
- Komplex értékelési rendszert alakít ki.
- Tanulási technikákat ismertet meg, és alkalmaz.
- Fejleszti a tanuló problémamegoldó és konfliktuskezelő képességeit

Fontosnak tartjuk az inklúzió eredményeinek megosztását, disszeminálását: az Inklúziós Iskolai Programot megvalósító tagintézményeink (Drávafok, Nagyharsány) jógyakorlatainak megosztását a pécsi intézményegységekkel, ill. az inklúziós elemek helyi adaptálását a székhelyen.

4.6 Inklúziós Iskolai Program

4.6.1 Az inkluzív intézményi alapelvek a küldetésnyilatkozat fényében

Az inklúzió – mint társadalmi együttélési stratégia és értékközpontú szemlélet – a méltányos, kölcsönös be- és elfogadást jelenti az oktatási-nevelési folyamatokban.

A fogalmat a teljes közösségre értelmezzük, és nem csupán egy csoportra, vagy bármilyen társadalmi különbségekkel, egyéb nehézségekkel, vagy akadályozottsággal élőkre vonatkoztatjuk. Az alkalmazkodást, és a változást kölcsönhatásként értelmezzük.

A következő inkluzív értékek mentén kívánjuk felépíteni az iskolai közösségünket:

Jogok, bizalom, együttérzés, bátorság, egyenlőség, részvétel, közösség, a sokszínűség tisztelete, fenntarthatóság, erőszakmentesség, őszinteség, optimizmus/ bizalom, öröm, szeretet, szépség.

Ezek az értékek természetesen egységet alkotnak a keresztyén értékeinkkel, melyet Isten ígéje alapján nevezünk meg, és tekintünk sajátunknak.

Intézményünk küldetésnyilatkozatának fényében, valamint szociokulturális környezetünk sajátosságait figyelembe véve a következő alapelveket és a hozzá kapcsolódó feladatokat fogalmazzuk meg:

- Intézményünk közössége magába foglalja a diákokat, a pedagógusokat, a technikai dolgozókat és a szülőket. *Folyamatainkban a partneri környezet véleménye, érdekei fontos szempontként jelennek meg.*
- Feladatunknak tekintjük a **közösség**, mint központi értéknek a folyamatos építését, és a partneri kapcsolat ápolását.
- Törekszünk arra, hogy az intézményi (komplex) folyamatokba a közösség minden tagja – attitűdje és készségei mértékében – minél inkább bevonódjon, és a **részvétele** erősödjön. Ennek érdekében tevékenykedtetést, az élményalapú oktatást, a tevékenységközpontúságot és az ezekhez kapcsolódó munkaszervezési formákat tartjuk szem előtt.
- Az egyéni képességek figyelembevételével az egyénre szabott lehetőségek, utak megtalálása és megvalósítása kiemelt szempont.
- A gyermek, a növendék alapvető jogának tekintjük, hogy színvonalas foglalkozásokon és oktatásban vegyen részt.
- A közösség **sokszínűségét**, a személyiségek különlegességét, eredetiségét alapvető értéként kezeljük, a kulturális és egyéb különbségeket nem akadályként értelmezzük.

- Tudomásul vesszük, hogy gyermekek életének primer és szekunder színterei¹ a lehető legnagyobb mértékben áthatják a másik színteret (átfedésbe kerülnek).
- Megvalósítjuk és fokozzuk a szakmaközi és partneri együttműködéseket. És elsődleges partnerként kezeljük, az indirekt módon segítő, érzékenyítő, művészet-terápiás eszközöket felvállaló szervezeteket.

Ezek közös eredményeként reméljük, hogy:

- A közösség minden tagja megismeri Isten szeretetének egyetemességét, és megérti a keresztén és inkluzív értékeket², és alkalmassá válik ezek beépítésére saját mindennapi életébe, és alkalmazza azokat.
- Megvalósul az igényes, magas színvonalú nevelés és oktatás.
- A gyermekek egész lénye (test, lélek és elme) egyszerre és párhuzamosan fejlődik.
- Kialakul egy komplex értékek mentén (újra) szervezett, innovatív, alkotó környezet, amelyet a közösség egésze formál, nyitott és mindenki számára egyre inkább elérhető.
- A közösség és az egyének változása és egymásra való pozitív hatása érvényre jut.
- A hagyományos tanulási formák átalakulnak, és háttérbe szorulnak.
- A partnerek bevonása által az érzékenyítés megvalósul, a hozzáállás változik, és hosszútávú hatás érvényesül.
- A hátrány és a diszkrimináció csökken.

4.6.2 A nevelési program inkluzív alapjai

Pedagógiai Programunk nevelési alapelveinek tükrében az inkluzív szemléletünk és folyamatink alapjai a következők:

- *a személyesség* – nevelésünkben érvényesíteni igyekszünk az egyéni nevelési utakat, a differenciálást,
- *az egészlegesség* – az oktatási-nevelési folyamatok kialakításánál a komplex személyiségfejlesztésre törekszünk,
- *a szociális kapcsolatok* – a nevelési folyamatokban társas és csoportos tanulás kiemelt szerepet kap,
- *a gyermekorientáltság* – folyamatainkban a gyermekek igényeire helyezzük a hangsúlyt,
- *a családközpontúság* – a nevelés elsődleges színtere a család, így az iskolai nevelési folyamatokban a szülők/családtagok/gyámok részvétele szükséges és elengedhetetlen.

¹ primer=család, szekunder= iskola

² Booth, Tony - Ainscow, Mel (2011) - Inklúziós index, a tanulás és részvétel támogatása az iskolákban. Educatio Társadalmi Szolgáltató Nonprofit Kft., 2011 p. 13.

- *az elhívatottság* – a munkatársi közösségünkben – a magas színvonalú oktatás kiépülésének támogatására – törekszünk arra, hogy közös küldetésünk iránt elhívatott/elhívott szakembereket vonjunk be.
- *a partnerség és egység* – a szülőkkal való együttműködés és az intézmény között fokozódik az összhang
- *a nyitottság* – a folyamatok szervezése során nyitottak vagyunk a véleményekre, azokat a partnerek számára nyilvánossá tesszük.

4.6.3 Az inklúziós program célja

Az intézményi nevelés és oktatás célja komplex folyamatok eredménye: küldetésünk és alapelveink egyenes eredője. Ebből fakadóan: a program célja keresztyén-inkluzív értékeinken alapul, célja az attitűdváltó nevelés, és az értékközzvetítés. Célunk, hogy:

- Az intézményi közösségünk érzékenyítése által elérjük, hogy a közvetlen szociokulturális környezetünk/közösségünk felé is képviseljük értékeinket, és ez által eredményesen érzékenyítsük annak tagjait.
- Nevelő-oktató folyamataink eredményeként értékke váljon a különbözőség, és az egyéniség, annak méltányos el és befogadása.
- A közösség tagjaiban ébredjen fel a vágy az alkotómunka iránt, legyen szemléletük része az innováció és az aktív munkavégzés.
- Érvényesüljön a demokratikusság elve.
- A pozitív énkép erősítése: a közösség tagjai tapasztalják meg, hogy egyediek, megismételhetetlenek, értékesek. Van helyük és feladatuk közösségeikben.
- A közösség tagjai tanulják meg konfliktusaikat kezelni, kommunikációs eszközeiket helyesen, a céljaiknak megfelelően használni. Váljanak tudatossá asszertivitásuk és szocialitásuk tekintetében.
- A közösség tagjai váljanak képessé egészségük és környezetük tudatos formálásra, fenntartására
- A tanulók (és családjaik) ismerjék meg mely területeken tehetségesek, tudatosan építsék továbbtanulási terveiket, életpályájukat. Ezekben a folyamatokban valósuljon meg egy komplex, egyéni igényekre szabott pályaorientációs tevékenység.
- A tanulók megtapasztalják az egyéni és közösségi felelősségvállalás szükségességét.
- A tanulók vállaljanak felelősséget közösségeikért: váljanak családjaik, gyülekezetük, nemzetük alkotó-támogató tagjaivá

- A tanulók legyenek képesek tájékozódni a digitális környezetükben, váljanak tudatos felhasználókká. Váljanak képessé arra, hogy azonosítsák, és kezeljék a digitális világban rejtő veszélyeket (digitális etika, digitális tudatosság)
- A közösség tagjai tapasztalják meg a játékban és a művészetekben rejlő élményt, annak fejlesztő és egészségmegőrző hatását.

4.6.4 A programban megfogalmazott folyamatokkal kapcsolatos elvárások

A fenti célok és alapelvek fényében a következő elvárásokat fogalmazzuk meg nevelő-oktató folyamatainkkal kapcsolatban:

- Tevékenységünket áthatja a keresztyén-inkluzív értékrend
- Kialakul egy be- és elfogadó légkör, amelyet a tapintat, bizalom, nyitottság, szeretet és a másik emberi méltóságának tiszteletben tartása határoz meg
- A folyamatok eredményeként a gyermekek optimális ütemben, vágyaiknak, képességeiknek és habitusuknak megfelelően fejlődnek, és lépnek tovább a következő oktatási szintre.
 - Hátrányaik csökkennek
 - Erősségeik fejlődnek, kiteljesednek
- Kifejlődik közösségünk tagjaiban a mások által képviselt értékek iránti türelem, tisztelet és érzékenység.
- Közösségünk tagjaiban fokozódik a szenvedők, rászoruló, fogyatékkal élők iránti szolidaritás, és a cselekvő együttérzés
- Közösségünk tagjai minél inkább cselekvő és építő tagjai lesznek közösségeiknek: lakóhelyüknek, gyülekezetüknek, nemzetüknek.

4.6.5 A pedagógus szerepe és feladat az inkluzív programban

A fent felsorolt célok és elvárások fényében, valamint a Pedagógiai Programban megfogalmazott feladatokból kiemelve, azt kiegészítve munkatársaink inklúziós feladatait az alábbiak szerint fogalmazzuk meg:

- A közösségbe lépésekor ismerje meg inkluzív szemléletünk és küldetésünk tartalmát, az azt támogató folyamatokat/szolgáltatásokat. Az alapvető értékek mentén tervezzen és valósítsa meg a folyamatokat, és a visszacsatolást, az eredmények értékelését.
- Az általa irányított/támogatott mikroközösségeiben biztosítsa az egyenlő és méltányos hozzáférést az erőforrásokhoz, lehetőségekhez.

- Alkosson képet a vele együtt dolgozó partnerek (diákok, szülők, pedagógusok) igényeiről, nehézségeiről, erősségeiről – ennek fényében fokozza a hálózatok kiépülését: támogató jelenléttel, asszertív, nyitott kommunikációval, konfliktusok feltárásában és kezelésében nyújtott támogatással.
- Folyamatosan ellenőrizze és értékelje azokat a folyamatokat, amelyekben részt vesz: szükség esetén nyújtson be módosítási javaslatokat a folyamatokkal, környezettel és a szemlélettel kapcsolatban.
- Partnerei (diákok, szülők, pedagógusok) fejlesztésében/fejlődésében törekedjen az egyéni fejlődési utak kialakítására. Ebben minél inkább vegye figyelembe partnere egyéni igényeit/szükségeit
- A nevelő-oktató folyamatok/szolgáltatások kialakítása során törekedjen arra, hogy a partnereket bevonja a tervezés, végrehajtás, valamint az ellenőrzés-értékelés feladataiba
- A folyamatokban képviselje az intézmény keresztyén-inkluzív értékeit: elsősorban aktív és hiteles példamutatással
- A taneszközök/módszerek kiválasztása során törekedjen az egyenlő esélyek (equity) megteremtésére.
- Nevelje-oktassa-érzékenyítse partnereit a mások igényei által keletkező nehézségek iránti érzékenységre: egymás szeretetben történő elhordozására.

4.6.6 A végrehajtók felkészültsége – a továbbképzési program és a beiskolázási terv

A tudásunkat az inklúzió terén folyamatosan bővítjük, és lehetőséget teremtünk a szemléletünk megismertetésére, és továbbadására. A továbbképzések és beiskolázások terén kiemelten figyelünk, hogy olyan képzéseket részesítsünk előnyben, melyek az keresztyén, értékközpontú szemléletünkhöz igazodnak, biztosítják a tanulói részvétel erősítését, és a tananyaghoz való hozzáférést segítik.

4.6.7 Az Inkluzív Programot támogató szolgáltatások³

A szolgáltatások hálózata egy intézményben a korábban feltárt szempontok egyenes eredője: A szemlélet, a környezet és a megvalósítók képzettsége, habitusa alakítja, fejleszti, és vizsgálja felül. A viszony kölcsönös, a szolgáltatások ellenőrzése-értékelése folyamán – szükség szerint – alakítani kell az első három szemponton.

³ Szolgáltatásoknak hívjuk az intézményben szervezett módon megvalósuló – speciálisan az inkluzív értékek közvetítését szolgáló pedagógiai és vezetélméleti folyamatokat

Az intézményi gyakorlatok/szolgáltatások – a bevont szereplők körét tekintve – deklarálják a komplex jelleget. Így kialakításra kerülnek:

- Egyéni szintet érintő
- Páros interakciókra építő
- Kis és nagy csoportos
- Az intézmény egész közösségét bevonó tevékenységek

Az inkluzív folyamatok komplexitásából következik, hogy az intézmény minden szegmensét érintik. Az inklúziót támogató szolgáltatások köre kiterjed:

- Az intézményvezetésre
- A nevelőtestületre
- A tagozatok/munkacsoportok szintjére
- A diákok közösségére
- A szülők közösségére

4.6.8 A menedzsment szemléletű vezetési modell

Szemben az autoriter vezetési modellel – amely egy vezető egyszemélyi döntéseit preferálja – intézményünk vezetése menedzsmentben működik, melynek tagjai:

- vezető
- vezetőhelyettes
- munkaközösségek vezetői
- intézményi lelkész
- diákpresbitérium elnöke (szükség szerint)
- szülői szervezet elnöke (szükség szerint)

A vezetőségi feladatokban az alábbi elveket tartjuk irányadónak:

- A vezetés terheit, feladatait és felelősségét – lehetőség szerint – meg lehet és kell osztani, hogy már a tervezéskor megvalósuljon a közösségi részvétel és ellenőrzés (nyitottság)
- A vezetési feladatok megosztásánál figyelembe vesszük a kompetenciákat, jogköröket, ám e mellett törekszünk a paritásos részvétel elérésére
- Vezetőségünk tagjai – a szabályozók adta keretek között – egyéni felelősséget vállalnak feladataikért, és ezekért egyénileg elszámoltathatók

A vezetőség heti rendszerességgel ülésezik, és az ott keletkezett döntésekről, megállapodásokról belső kommunikációs csatornákon a testület minden tagját tájékoztatja. Amennyiben a döntés a

többi partnert is érinti, őket digitálisan, írásban, vagy szóban a heti diákülésen (áhítatok végén) tájékoztatja.

4.6.9 Kooperatív alapelvek a mindennapokban⁴

Az intézmény mindennapi gyakorlatában törekszünk a kooperatív alapelvek beépítésére:

- nevelőtestületi feladatok végrehajtásakor
- tanórán
- osztályközösségekben
- tanulócsoporthoz
- értekezleteken

A kooperatív forma a következő feladatokban és folyamatokban realizálódik:

- Feladatorientált munkacsoportok: mérés-értékelési, hittanoktatási, belső ellenőrzési, inklúziós, információs feladatokért és háttér folyamatok menedzseléséért felelős, partneri kapcsolattartásért felelős munkacsoportok. Az éves tervezéskor a nevelőtestület szükség szerint szűkítheti, vagy bővítheti ezek körét.
- Megvalósuló alapelvek: $\equiv$, II,
- Paritásos munkamegosztás: az éves feladatokhoz a testület pontértéket rendel, ezeket a lehetőségekhez mérten egyenlően elosztva törekszünk a paritásos (és arányos) munkamegosztás kialakítására. A felelős egyéni feladata/felelőssége jól meghatározott
- Megvalósuló alapelvek: I, =
- Frontális kooperáció: Az értekezletek tematikájába rendszeresen bevonódnak a kollégák: beszámolások, értékelések, tervezési folyamatok koordinálásába/végrehajtásában. Legtöbbször frontális munka, heterogén csoportmunka, páros interakciók megvalósításával.
- Opcionális lehetőség: a szülői értekezletek
- Megvalósuló alapelvek: I, =, II, $\equiv$
- Kooperatív tanulásszervezési eljárások a tanórai foglalkozásokon
- Megvalósuló alapelvek: I, =, II, $\equiv$
- Feladatmegosztás a diákcsoportokban: az osztály- és csoportközösségben törekszünk minden tagnak egyéni feladatkört és felelősséget adni, ezzel erősítve a felelősségvállalást, és az aktivitást.
- Megvalósuló alapelvek: I, =, II, $\equiv$

⁴ Építő egymásrautaltság ($\equiv$), egyéni felelősség (I), egyenlő részvétel (=), párhuzamos interakciók (II)

4.6.10 Drámajáték módszereinek beépítése a konfliktuskezelés gyakorlatába

Elsősorban edukációs, prevenciós és terápiás céllal építjük be a mindennapi tevékenységeinkben a dramatikus játékokat, és azokat a módszereket, melynek hatására a megélt helyzetek feldolgozása meg tud valósulni. Keressük a lehetőségeket, és egyben olyan platformot hozunk létre, ahol a gyermekek *együtt* alkothatnak, véleményeikkel, *sokszínűségükkel* alakíthatják a csoport életét, kimondhatják, kijátszhatják érzéseiket, *megoldást* találhatnak konfliktusaikra.

Ezeztől az alkalmaktól azt reméljük, hogy megvalósul a közösség építése, a nehéz helyzetek oldása, az önkifejezés erősítése, a kommunikáció javítása, egymás elfogadása, segítése, a tolerancia kiépítése, az inkluzíve értékek megélése, a tehetség felismerése és gondozása.

Az intézményi konfliktusok kezelésében elsősorban a csoportos formát preferáljuk: tapasztalatunk azt mutatja, hogy az egyéni foglalkozások mellett a csoport hatása sokkal intenzívebb segítség tud lenni. Az intézményi konfliktushelyzetek általános protokollja a következő:

- A konfliktus azonosítása szükséges partnerek bevonásával
- A célok és kompetenciák pontos meghatározása – Külső szervezet/partner bevonása:
 - Pszichológus
 - Pedagógus
 - Szülők
 - Diákok
- A keretek kijelölése: hely, időkeret, bevont partnerek köre, bevont szakemberek köre
- Konfliktuskezelés
- Értékelés
- Újra tervezés/lezárás

Az alkalmazott módszer: dráma és játékpedagógiai eszközök és playback⁵ technikák

A közösség tagjai érzelmeiket, belső és külső konfliktusaikat egy „közösén létrehozott, szimulált környezetben” jeleníthetik meg, abban tudnak vele dolgozni, és megoldási stratégiákat létrehozni, a (további) sérülés veszélye nélkül. Ehhez elengedhetetlen drámapedagógus és/vagy pszichológus mediálása.

Elsődlegesen interveniálón alkalmazza közösségünk, de alternatív alkalmazási módja a prevenció és edukáció – elsősorban alsóbb évfolyamokon, és a szülők csoportjaiban (felnőttek pszicho edukációja és érzékenyítése).

Az alsó évfolyamokon rendszeres foglalkozásokat építünk be, tanórán kívüli keretbe.

⁵ Jelentése „visszajátszás”. A foglalkozás keretében az egyik résztvevő mesél élete egyik élményéről, amit a többiek visszajátszanak neki, hogy azt külső szemszögből is vizsgálhassa/átélhesse

4.6.11 Pszichológiai esetmegbeszélés gyakorlata iskolai környezetben

A nevelő-oktató folyamatokban a pedagógus a legtöbbször egyedül vesz részt – azonban az eredmények közös munkánkból fakadnak. Az esetmegbeszélés a felmerülő (szakmai, személyközi és csoportos) problémák feltárására kidolgozott – elsősorban pszichológiai gyakorlatból átemelt – szolgáltatás.

Az esetmegbeszélést minden esetben egy mediátor vezeti, a keretei (idő, bevonandók köre, helyszín, eszközök) szigorúan szabályozottak. Az esetmegbeszélések protokollja a következő:

- A közösség egy tagja (vagy tagjai) feltárják, „hozzák” a problémájukat. A vezetőség és a testület kijelöli a bevonni szükségesek körét.
- Az esethozó(k) anamnézist állít fel, megadott szempontok alapján.
- A mediátor és az esethozó előkészítik az esetmegbeszélő konferenciát/megbeszélést.
- A konferencia a kereteknek megfelelően lezajlik.
- A született eredmények fényében cselekvési terv készül – a folyamat lezárul.

5 A KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉSEL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI FELADATOK

Nevelésünk keresztyén jellegéből természetesen következik, hogy az embert, a gyermeket is egyszerre tekintjük egyedi, felcserélhetetlen személyiségnek és közösségre teremtett társaslénynak. A Teremtő Isten a Szentháromság Isten, aki önmagában a tökéletes egységnek, a szeretetközösségnek a mintája. Istenképességünkől következik, hogy a létezésünket közösségben, másokkal megélt szeretetközösségben tehetjük teljessé. Ennek a közösségnek az építése a társkapcsolatokban, a családban, a gyülekezeti és iskolai közösségben gyakorolható.

A közösség megélése **a gyermekben, fiatalban**, rejtetten vagy nyíltan kifejezve **szükségletként jelentkezik**. A közösség elhárítása, a kivonulás attitűdjei ugyanúgy lehetnek ennek az indirekt jelei, mint a „barátkeresés”, az egymáshoz való közeledés a növendékek között.

Következésképp a gyermeknevelésünk egyik fő feladata **a közösségigény felkeltése és kielégítése, a közösségélmény tartós kialakítása** a gyermekek, fiatalok csoportjaiban, ill. az egyes gyermek, fiatal betagolása a szeretetközösségbe. A közösség alapvető létezési forma, amelyről a gyermek, a fiatal a megélt tapasztalat által szerez élményt, amely jellemformáló erővé válik benne. A közösségteremtés, a közösségben való részvétel a **közösségélmény olyan érték, amelynek a tudatos kialakítása, megélése és kiterjesztése pedagógiai eszközökkel elősegíthető**. Fontos meg-
szorítás, hogy valóságos közösségnek azt tekintjük, amelyben az alkotótagok egymás gondolatait és érzéseit, örömeit és bánatait személyes (interperszonális) kapcsolataikban megosztják, s amely kapcsolatokra a kölcsönös megbecsülés, támogatás és a segítségnyújtás, az önzetlenség és az érdek nélküli, tartós összekapcsolódás a jellemző. A valódi közösségnek ugyancsak fontos ismérve az,

hogy az alkotótagok térben és időben, személyes interakcióban, egymással fizikai valóságukban érintkezve együtt vannak. Valódi közösség virtuális térben (társas média) nem tud kialakulni, ez utóbbi eszközei által felkínált információcserék legfeljebb kiegészíthetik, de nem pótolhatják a személyes kapcsolattartást. A korszerű köznevelésben ennek figyelembe vételével használjuk ki a digitális találkozások kínálta lehetőségeket.

A keresztyén intézményi nevelés feladata tömören összegezhető abban, hogy hatására a gyermekek, fiatalok csoportjaiból (tanulócsoport, osztály, diákság) **élő közösségek, lehetőleg szeretetközösségek** formálódjanak. Ez az átalakulás, mint maga a nevelés, hosszadalmas folyamat, amelyben az előre haladáshoz

- pedagógiai vezetésre (tervezés, irányítás, koordinálás, mérés, értékelés, visszacsatolás),
- közös értékek, normák, szabályrend és hagyományok kölcsönös elfogadására,
- a gyermekek, tanulók bevonására, aktív részvételére,
- az egyéni adottságok (életkori sajátosságok, tanulási képességek, szociális helyzet, személyes tulajdonságok, stb.) figyelembe vételére,
- az érettséggel arányos önállóság, önkormányzó képesség kialakítására, támogatására,
- a szülői, családi nevelési támogatás bekapcsolására van szükség.

5.1 A gyermek- és tanulócsoport. Az intézményi foglalkozásokon megvalósítható közösségfejlesztő feladatok

A köznevelésben végzett pedagógiai munka alapvető célcsoportja az óvodai gyermekcsoport, az iskolai, kollégiumi tanulócsoport, a művészeti iskolai növendékcsoport. Az iskolai nevelés-oktatás alapvető jelentőségű tanulói közössége az osztály (csoport), a foglalkozások során kialakítható annál kisebb tancsoport vagy évfolyamszinten alakított, összevont csoport. Az óvodai nevelésben az óvodai gyermekközösség, az iskolai nevelésben az iskolai tanulóközösség alkotja a legnagyobb egységet.

Az óvodai, tanórai, kollégiumi és egyéb foglalkozás a közösség fejlesztésének meghatározó színtere. A Nemzeti köznevelési törvény (Nkt.) bevezetése óta az iskolai nevelő-oktató munka két, egyenrangú formája a tanórai és az egyéb foglalkozás, annak feltételével, hogy ezek az oktatás-szervezési dokumentumokban (tantárgyfelosztás, órarend, heti feladatellátási terv) felvett, a tanév egész folyamán teljesülnek.

A nevelési-oktatási foglalkozások során azoknak a pedagóguskompetenciáknak az alkalmazása kiemelten szükséges, amelyek révén a pedagógus

- már a nevelési – oktatási folyamatok tervezésekor számol a gyermekek, tanulók, növendékek közreműködésével,
- törekszik növendékeinek jobb megismerésére,

- figyelembe veszi a csoport szükségleteit a hatékony haladás és a megfelelő feltételek biztosításával,
- figyelembe veszi a gyermekek, fiatalok közötti különbségeket (tanulási képességek, szociális háttér), differenciál a feladatok, elvárások meghatározásakor és az egyéni teljesítmények értékelésében,
- a nevelési-tanítási foglalkozások során előnyben részesíti az aktív tanulást segítő munkaformákat (önálló munka, pármunka, csoportmunka, projekt módszer),
- a neveltségi szint célmeghatározásában fontos elvárásként fogalmazza meg a közösségépítő magatartást, a közösségi munkát, s ezeket az értékelésben is érvényesíti.

5.1.1 A megvalósítás lehetőségei

- az **osztályfőnöki, kollégiumi csoportvezetői munkában és az óvodai csoportmunkában** valósítjuk meg a gyermek- és diákközösségek legállandóbb fejlesztését, pedagógiai vezetését, és itt alkalmazzuk a közösségre nevelés legsokrétűbb és leghatékonyabb eszköztárát;
- a nevelőmunka bármely területén tudatosan alkalmazzuk a **nyílt kommunikáció, az együttműködés, a csoportkohézió, a konfliktuskezelés** társadalmi együttélést segítő gyakorlatait;
- a lelki nevelésben a **hitélet közösségi gyakorlásával**, a közös imádságokkal, énekléssel, igehallgatással az egyes diákok és a közösséget egyaránt erősítjük;
- mind az óvodai, tanórai, kollégiumi, mind az egyéb foglalkozásokon **kooperatív feladatokat** adunk;
- mind az óvodai, tanórai, kollégiumi, mind az egyéb foglalkozásokon törekszünk az **érzelmi intelligencia fejlesztésére élménypedagógiai, közösségformáló játékokkal**;
- nagy hangsúlyt helyezünk a **párkapcsolatok, a barátság, a családi élet és az értékteremtő közösségek** (gyülekezetek, hagyományápoló, alkotó egyesületek) jó példáinak bemutatására;
- az anyanyelvi nevelésben a **situációs játékok, a bibliodráma, a drámapedagógia és a mozgáskultúrát fejlesztő módszerek** felhasználásával élünk;
- **környezetvédelmi feladatokat** (hulladékmentesítés, szelektív gyűjtőmunka, tájsebészeti munka) közösen oldunk meg;
- **közös technikai alkotómunkát** (plakátfestés, díszlet-és jelmezkészítés, rendezvények előkészítése) szervezünk;
- **testnevelési és sportfoglalkozásokon a csoportkohéziót** erősítjük (csapatjátékok, váltóversenyek, páros gyakorlatok);
- **ének-zene- és egyházi ének-órákon, énekkari foglalkozásokon** is megtapasztaltatjuk a **közös éneklés** örömét (játékos kánon, felelgető játék, népi gyermekjátékok, körjátékok);

- **közösségépítő programok** (közösségi nap, kirándulás, óvodán – iskolán kívüli egyéb közös programok) szervezésével fejlesztjük a közösséget;
- tudatosan ápoljuk, erősítjük az intézményi, a keresztyén, a lakóhelyi és a nemzeti identitást, amellyel természetesen kapcsolódik össze más közösségek értékeinek tisztelete és megbecsülése.

5.2 A tanulói közösségi érdekképviselő (Diákpresbitérium) közösségfejlesztési feladatai

Az általános iskola felső tagozatán és a középiskolában – a protestáns kollégiumi hagyományokat folytatva – a **Diákpresbitérium** tölti be a diákönkormányzat szerepét a tanulók és a tanulóközösségek érdekeinek képviselőjeként. Az iskolai diákpresbitérium munkáját az osztályokban megválasztott küldöttek, **diákpresbiterek** irányítják, akiknek a közösségi tevékenységét az intézményegység vagy tagintézmény igazgatója által megbízott pedagógus patronálja.

5.2.1 A Diákpresbitérium közösségfejlesztéssel összefüggő feladatai

- tűzzön ki olyan, közös értékeken és érdekeken alapuló, **konkrét közösségi célokat**, amelyek az egyéni diákjogok sérelme nélkül hoznak közösségépítő eredményeket.
- Fejlessze a **meglévő közösségépítő tevékenységeket**, erősítse az osztályok és az iskolaközösség csoportkohézióját.
- Törekedjék a közösség iránti felelősségvállalás készségének a kialakítására, a közösségi identitás fejlesztésére.
- Alakítsa ki a tanulóknál a felelős közszereplés igényét, a demokratikus gondolkodás és kommunikáció gyakorlatát.
- Segítse a tanulót azon joga gyakorlásában, hogy életkorának megfelelő mértékben **részesen legyen az őt érintő döntések** meghozatalának, megismerje az őt érintő értékelések és egyéb intézményi döntések tartalmát, okait, következményeit. A döntési folyamat során joga van véleményt formálni.
- Az intézmény a tanulókkal kapcsolatos döntéseit – jogszabályban meghatározott esetben és formában – írásban közli a tanulókkal és a szülőkkel. Ezt a jogát személyesen, törvényes képviselője (szülő/gondviselő) illetve választott képviselői útján gyakorolhatja.
- A Diákpresbitérium működtetésének közvetett nevelési célja az, hogy a fiatalokat bevezessék az egyházi önkormányzás protestáns egyházakban kialakított hagyományaiba, akik ezáltal később **a valódi presbitériumok választott tagjaiként vesznek részt a gyülekezeti közösségek építésében**.
- A fejlett tanulói közösség a jogait gyakorló, kötelezettségeit teljesítő, és ezekre az egyes alkotótagokat buzdító vagy figyelmeztető közösség.

A Diákpresbitérium iskolai egységeként tagozódva, az alsó fok felső tagozatán és középfokon, **demokratikus, választott testületi formában** látja el feladatait. Egyebekben, a tanulók egyéni és közösségi jogai gyakorlásának leírását és szabályait, valamint az intézményegységek és tagintézmények diákpresbitériumainak működését a **Szervezeti és Működési Szabályzat vonatkozó melléklete** tartalmazza.

5.3 A szülői közösség érdekképviselő

A **szülői közösségek részvételét** az intézményegység, tagintézmény életében a nevelői közössége a vezető által kijelölt kapcsolattartó pedagógus révén segíti. A szülői közösség bevonása a nevelő-oktató munka tervezésébe, megvalósításába, a szülői közösség együttműködése a pedagógiai alapvetés részben kifejtett alapelveken nyugszik. A szülő a gyermek nevelésének természetes, a teremtés rendjében kijelölt első számú letéteményese. A pedagógus közreműködése részint kiegészítő, részint segítő, tanácsadó jellegű. A pedagógus a másodlagos (intézményi) nevelés alanyaként hivatásszerűen járul hozzá a nevelés folyamatához. Ez alapján a szülők és a pedagógusok **nevelési partnerekként** működnek együtt mind a családi nevelés, mind az intézményi (óvodai, iskolai, kollégiumi) nevelés-oktatás hatékonyabbá tételében, összehangolásában.

A **szülői közösségi élet fejlesztését** az intézmény saját szervezésű közösségi programokkal segíti (szülői fórum, kirándulás, szülői est, stb.).

Az intézmény **saját (stratégiai) alapidokumentumai elfogadása során kikéri a szülői közösség véleményét**, és annak figyelembe vételével alkotja meg azokat – a jogszabályokban előírt eljárási rendben.

A szülői közösség **demokratikus véleményformáló és döntéshozó testületként** (Szülői Szervezet, Szülőtanács, Szülői Munkaközösség) fejt ki tevékenységét az intézményi nevelés-oktatás alapvonalaival meghatározása során. A Szülői Szervezet autonóm testületként saját maga határozza meg működésének rendjét, szabályait.

5.4 A szabadidő szervezett eltöltésének közösségfejlesztési feladatai

A szabadidő hasznos, tartalmas és kulturált eltöltésére különféle **szabadidős programokat** szervezünk. Olyan közös rendezvények szervezésére törekszünk, amelyek hozzájárulnak ahhoz, hogy gyermekeink, tanulóink megismerjék egymást, egymás értékeit, lehetőségeit. Folyamatosan gondot fordítunk az igények felmérésére **a szülők és a Diákpresbitérium bevonásával**, hiszen a diákok szabadidejének szervezett eltöltését csak velük tudjuk kivitelezni. Kiemelt feladatnak tekintjük a testvériskolákkal, valamint az írott és elektronikus sajtóval való kapcsolattartást.

Törekszünk az igényesen szervezett rendezvények nevelő hatásának kiaknázására, a „külsősök” és a „belsősök” által szervezett programok megfelelő arányára, továbbá:

- az intézmény külföldi kapcsolatainak ápolására, a nyelvgyakorlást és a nemzeti összetartozást támogató cserelátogatások szervezésére,
- színházlátogatás, filmklub, táncház, táncanfolyam szervezésére,
- filharmóniai és egyéb koncertek látogatásának szervezésére,
- irodalmi estek, kollégiumi esték, egyházi ünnepekhez kapcsolódó rendezvények megrendezésére,
- szavaló-, mese- és prózamondó versenyek rendezésére,
- a **diákpresbitériumi nap** programjának lebonyolítására,
- sportnapok, teljesítménytúrák és egyéb gyalogtúrák szervezésére,
- gólyatábor, csendesnapok, kollégiumi hétvége, osztálykirándulások megszervezésére.

Mindezek a rendezvények – a konkrét tevékenységi cél mellett – hatékonyan szolgálják a **közöségfejlesztés célját**.

6 A SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉSEL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI FELADATOK

Az intézményi nevelés **családtársadalmi háttérének mai válságtünetei** (széthulló családok, elhanyagolás, veszélyeztetés, szilárd értékrend és követhető felnőttminták hiánya, digitális elmagányosodás, stb.) **nem kedveznek a kiegyensúlyozott, stabil személyiség kialakulásának**. Intézményünk emiatt is különös hangsúlyt helyez a **személyiségfejlesztéssel** kapcsolatos pedagógiai feladatokra. A nevelés lényege tulajdonképpen személyiségfejlesztés, olyan tartós, fejlesztő hatású, kölcsönös cselekvési folyamat, amely hosszú távon alakítja a növendék intellektusát, jellemét, attitűdjeit, a cselekvést alakító képességeit, egy szóval **kompetenciáit**. A személyiség szerves része az egyén saját kapcsolatrendszeréhez való **kapcsolódási, érzelemkifejező és kötődési képessége** (szociabilitás, affektivitás, konativitás), ezért a személyiségfejlesztést társas térben tekintjük hatékonynak.

Ennek elvi alapjait a **szeretetparancs hármasságában** határozzuk meg: szeresd Istent, és szeresd embertársadat, mint saját magadat. Akiben ezek a tulajdonságok megerősödnek, az fogékony és hajlandó **az igazra, a szépre és a jóra**, tehát az élet minőségét meghatározó **alapértékekre**.

A szeretetparancs az előírásokat, szabályokat leegyszerűsítve válik követhetővé. Egyúttal az **önálló döntésre, cselekvésre képes, felelős fiatal** nevelésének a mottójává is lesz: „*Szeress, és tégy belátásod szerint!*”

A szeretet, amely minden építő kultúra alapköve, teljes tisztaságában Jézus Krisztus személyében jelent meg az emberi közösségben. Ezért a gyermekek, diákok elé **Jézus alakját és történetét állítjuk követendő példaként**. A gyermekkorból a fiatalkorba való átmenetre, miként majd az önálló élet küszöbén is Jézus szavai **lelki útravalót** és igazi **fejlesztő kihívást** adnak nekik a **tanítványi küldetés tudatosítására**: „*Ti vagytok a világ világossága.*”

A személyiségfejlesztés minden óvodai, kollégiumi foglalkozás, iskolai tanóra és tantárgy tanításának szerves része, hiszen minden ismeretünk beépül a személyiségünkbe és formálja azt. Emellett a jó pedagógus transzformáló személyiség, aki gyermekeihez, diákjaihoz, környezetéhez és szakterületéhez való hozzáállásával, azaz egyéniségével, kisugárzásával formálja a növendékeit. A mintakövetés hatásmechanizmus egyes életkoronként (pl. kisgyermekkor, serdülőkor) intenzívebben érvényesül a növendékekben.

A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos célunk, hogy diákjaink különböző szintű adottságaikkal, képességeikkel, iskolai tanulásukkal, individuális fejlődésükkel, más, érdeklődési körüket érintő tevékenységükkel összhangban minél teljesebben bontakoztathassák ki személyiségüket.

A személyiségfejlesztés iskolai feladatait a Nemzeti Alaptantervben (110/2012 (VI.4) Kormányrendeletben) az alábbi kompetenciaterületeken határozzák meg:

- anyanyelvi kompetencia,
- idegennyelvi kompetencia,
- matematikai kompetencia,
- természettudományos és technikai kompetencia,
- hatékony, önálló tanulás,
- Szociális és állampolgári kompetenciák,
- kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetenciák,
- esztétikai- művészeti tudatosság és kifejezőképesség.

Ugyan ezek az 5/2020 (I.31) Korm.rend.-ben foglaltaknak megfelelően (2020. 09.01-től felmenő 1, 5, 9. évfolyamokon):

- A tanulás kompetenciái.
- A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi).
- A digitális kompetenciák.
- A matematikai, gondolkodási kompetenciák.
- A személyes és társas kapcsolati kompetenciák.
- A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái.
- Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák

7 KULCSKOMPETENCIÁK FEJLESZTÉSE, RÉSZTERÜLETENKÉNT

- **A módosított NAT (5/2020. /I.31./ Korm. sz. rendelet)** logikája szerint előre sorolja a tudásszerzéshez feltételként vagy eszközi módon hozzájáruló kompetenciákat. a tanulástudást, a nyelvi és a digitális eszköztudást, amely további tudástartalmakhoz ad hozzáférést. A természettudományos és technikai kompetenciákat a matematikai – logikai területtel vonja össze. A kezdeményezőképeséget mint a kreativitás szinonímáját a kreatív, művészeti területhez társítja. Új elemként lépteti be a kulturális tudatosságot, amely a kulturális, vallási és nemzeti identitáshoz kapcsolódó értékfogalom. A szociális és állampolgári kompetenciákat a személyes és társaskapcsolati kompetenciák kategóriájába utalja át, amelyben fontos helyet foglalnak el a nemi identitás, a társas és szexuális kötődések és az érzelmi kibontakozás. Az önkifejezésnek ezen a területen is jelentősége van.
- Összességében, a kompetenciafejlesztés, miként maguk a kompetenciaterületek is egymással összetartozva segítik hozzá a gyermeket, fiatalt személyiségének egészséges fejlődéséhez, élete kibontakoztatásához, tudása alkalmazásához, a szakmai boldoguláshoz, valamint társas kapcsolatainak a kialakításához és működtetéséhez, egyszóval a teljes élethez. A kompetenciaterületek számba vétele arra is emlékeztet, hogy a nevelés csak komplex módon lehet hatékony, és amennyire fontosak a szakismeretek a későbbi életpálya sikerességéhez, olyannyira lényeges, hogy a gyermek- és fiatalkor különböző szakaszain ne tantárgyat tanítsunk („leadom a tananyagot”), hanem a foglalkozási témakörök, tudástartalmak segítségével a teljes személyiség fejlesztésére törekedjünk. Ehhez mi, keresztyén pedagógusok fontos helyen hozzásoroljuk a spirituális kompetenciák fejlesztését is.

7.1.1 A tanulás kompetenciái

- A tanulás korszerű felfogása szerint az értelmi fejlesztés **a komplex személyiségfejlesztés** azon része, amelyet **a tanítás-tanulás folyamata** jellemez, s amely a pedagógus és a gyermek, diák, növendék **együttműködésére** épül. A pedagógusnak ebben tervező, irányító, koordináló, javító, mérő és értékelő szerepe van. Ugyanakkor a gyermek, fiatal az **aktív tanulással**, és **a tanulói tevékenységek** előtérbe helyezésével cselekvő részese ennek a folyamatnak.
- A növendék az életkori haladással egyre inkább képessé tehető az **önálló tanulásra**. Ehhez el kell sajátítania a tantárgyak között átívelő kulcskompetenciákat, mint például a **szövegértő olvasást**, az **önálló szövegalkotást**, a **logikus gondolkodást**, a **lényegi elemek, kulcsszavak, kulcsmondatok** és az **összefüggések** felismerését, a **kitartó érdeklődés és figyelemtartás** képességét, az ismétlésre, gyakorlásra épülő **bevésést**. A **memoriter** alkalmazása nemcsak a

tartalom és a pontos szövegforma gyors elsajátítását segíti, hanem a **szövegalkotási és kommunikációs kompetenciákat** is erősíti, emellett (pl. szépirodalmi szövegeknél) az **esztétikai, kreatív kompetenciaterületet** is fejleszti.

- A tanulástudás kompetenciája jelenti azt a képességet is, hogy a gyermek, fiatal az új ismeretet képes beépíteni a már elsajátított tudástartalmakba, az így befogadott, **új információkat integrált tudásként rendszerezni és alkalmazni.**
- **A tanulás tanulása** tehát mind a tantárgyak, mind a különböző kompetenciaterületek közötti átjárással szolgálja az értelmi fejlesztést. A kifejezőképességet az **önkifejezés** lélektani kulcsmotívumából fakadó kompetencia fogalmával váltja fel. Ez utóbbi szoros összeköttetésben áll a kommunikációs kompetenciákkal. Ezekre az összefüggésekre figyelniünk kell a tanítási folyamatban.

7.1.2 Kommunikációs kompetenciák - anyanyelvi és idegen nyelvi kommunikáció

A nyelvi kompetenciák fejlesztése visszahat a gondolkodás fejlesztésére. Magának a kompetencia fogalmának a kialakulását a kisgyermekkorai nyelvhasználat készségének a kialakulásához köthetjük, amelynek során a csecsemőkort és a babanyelvet elhagyó kisgyermek a felnőttek beszédét hallva előbb szavakat, majd önálló mondatelemeket, végül **új mondatokat alkot.**

Ezért számít a nyelvi kompetenciaterület a másik gondolkodásfejlesztő alapkészség (matematikai logikai gondolkodás) mellett **kulcskompetenciának.**

Az anyanyelvi kommunikáció magában foglalja a gondolatok, érzések, érzelmek artikulált kifejezését és értelmezését szóban és írásban egyaránt. Fejlettsége a helyes és kreatív nyelvhasználat előfeltétele az élet minden területén: a családon belül, iskolában, az iskolán kívüli társas érintkezések során.

Az anyanyelv elsődleges, **szóbeli használat** mellett hozzáférést ad az anyanyelven megismerhető **írásbeliséghez**, az így megismerhető tudás és kulturális örökség elsajátításához.

Az anyanyelvi kompetencia magas szintje szükséges az anyanyelv tudatos műveléséhez, fejlesztéséhez, és hozzátartozik **az anyanyelv tisztelete, és az anyanyelvet beszélők iránti sorsközösség** felismerése és ápolása.

Az **idegennyelvi kommunikációra** képesítő kompetencia az anyanyelvvel rokon. Fejlesztésével más kultúrákat összekötő, formáló jelrendszer használatára leszünk alkalmassá. Segítségével idegen nyelvek elsajátítása, ennek révén pedig korábban ismeretlen, elvont jelek és jelzett dolgok, fogalmak, gondolatok, ismeretek, érzések kifejezése és befogadása, értelmezése válik lehetségessé szóban és írásban (hallott és olvasott szöveg értése, szövegalkotás, beszédkészség, fonetika) a más és más nyelvet beszélők között.

Az idegennyelvi kompetencia fejlettségének biztos jele a kreatív, „ráérző” nyelvértés (új tartalmak önálló befogadása) és nyelvhasználat (új nyelvi tartalmak öntevékeny alkotása), amely ugyanakkor nem helyettesíti a nyelvtanulás szorgos robotolását, a szótári munkát és a nyelvtani szabályok pontos alkalmazását.

A nyelvi kommunikáció képességének támogatása a zenei-esztétikai képességek fejlődésével kölcsönhatásban segíti a gyermek, fiatal **értelmi, érzelmi intelligenciájának, kreativitásának és társas kompetenciáinak** a fejlesztését.

7.1.3 Digitális kompetenciák

Ez a kulcskompetencia-terület felöleli az információs társadalom technológiáinak magabiztos és kritikus, felelős használatát, az információ megkeresését, összegyűjtését és feldolgozását, a digitális kommunikációt, a valós és a virtuális kapcsolatok megkülönböztetését. Fontos körülmény, hogy nemzetközi összehasonlításban a magyar fiatalok több időt töltenek okos eszközökkel, mint az európai átlag, ugyanakkor digitális kompetenciáik elmaradnak más országokban élő kortársaiétól. Ezen a területen tehát bőven akad tennivalója a köznevelési intézményeknek, a pedagógusoknak, akiknek ehhez mind inkább el kell sajátítaniuk legalább a legszükségesebb felhasználói ismereteket, a digitális eszközök és források rutinos használatát.

7.1.4 Matematikai és gondolkodási kompetencia

A matematikai kompetenciaterület **a matematikai és logikus gondolkodás** fejlesztésének és alkalmazásának képessége, felkészítve ezzel a növendéket a mindennapok gyakorlati problémáinak megoldására is. E kompetenciaterület fejlesztéséhez az egyszerűbb és összetettebb műveleteket, problémákat megoldó **tevékenységek** éppúgy fontosak, mint maguk a **definitív alapismeretek**. A matematikai kompetenciakör felöleli a matematikai gondolkodásmódhoz kapcsolódó képességek fejlettségét, használatát, a matematikai modellek alkalmazását (pl. mértani haladványok, integrálszámítás, függvények), valamint a törekvést azok alkalmazására más, pl. statisztikai, geometriai, digitális grafikai, táblázatkezelési és természettudományi, valamint magasabb technológiai területeken.

7.1.5 Természettudományos és technikai kompetencia

A természettudományos kompetencia képessé tesz arra, hogy **elméleti ismeretek, kísérleti és alkalmazott módszerek** összefüggésrendszerét megértsük, és ezen összefüggések felhasználásával magyarázatokat és előrejelzéseket adjunk **a természetben, valamint az ember és az őt körülvevő fizikai világ közt lezajló kölcsönhatásokról**, az ezekben lejátszódó folyamatokról. kapcsolatban magyarázatokat adjunk, előrejelzéseket tegyünk, s befolyásoljuk azokat.

Ennek a kompetenciának az emberi vágyak és szükségletek kielégítésére történő alkalmazását (ld. felfedezések, találmányok) tekintjük **innovatív, műszaki kompetenciának**. E kompetencia magában foglalja az emberi tevékenység okozta változások megértését és az ezzel kapcsolatos, a fenntartható fejlődés formálásáért, **a teremtett világért viselt erkölcsi felelősséget** (pl. géntechnológia alkalmazása). A kompetenciafejlesztés része tehát a fiatalok tudományetikai ismeretkörének és **erkölcsi érzékének** fejlesztése is egyben.

7.1.6 Szociális és állampolgári kompetencia

A személyes, értékorientációs, szociális és állampolgári kompetenciák a **harmonikus életvitel, a közösségi beilleszkedés és a közösségi együttműködés** feltételei. A nagyobb közösségben, a társadalomban a közjó iránti elkötelezettség a közérdekű, közhasznú tevékenységekben nyilvánul meg, ennek a révén az egyes ember hatékony és építő módon vehet részt a szakmai közösségében, és egy bonyolult, sokszínű társadalomban. Konfliktushelyzeteket képes megelőzni vagy megoldani. Az állampolgári kompetencia képessé teszi az egyént arra, hogy a társadalmi folyamatokról, struktúrákról és a demokráciáról kialakult ismereteivel, a szokásrend és viselkedéskultúra elsajátításával aktívan vegyen részt a közügyekben, **felelős, közösségformáló polgárként** vegyen részt abban. Iskolarendszerünk középfokán törvényi feltételként vezetjük be fiataljainkat a **közösségi szolgálatba**, a közhasznú munkavégzés gyakorlatába és – **pályaorientációs feladataink** révén – a hivatásszerű munkavégzés kultúrájába, a munka világába.

7.1.7 Kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia

A kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia a fiatalokat abban segíti, hogy **kreativitásukat értékteremtő, önálló alkotó tevékenységben hasznosíthassák**. A vállalkozást gyakorló tanuló miközben megismeri tágabb környezetét, az általa kiválasztott tevékenységi kört (szakma-társadalom, termékpálya, piaci szereplők) eközben képessé válik a **kínálkozó lehetőségek megragadására**. Ez vagy olyan tevékenységet jelent, amelyet még eddig **kevesen vagy nem elegendően** végeznek (piaci rés, termelői, szolgáltatói alulkínálat, vásárlói túlkereslet, beszállítói hiány), vagy pedig olyat, amelyhez **magasszintű, speciális tudás és jártasság** elsajátítása szükséges. E kompetenciaterület szorosan felöleli a **pénzzel, illetve a vagyoni értékű javakkal való felelős gazdálkodást**, a gyarapító, **fejlesztőújító és befektetői, profittermelő képességet**. A kreativitást, az innovatív beállítottságot ugyanakkor a kockázatvállaló bátorsággal kell párosulnia, amely jó érzékkel megy el a vállalható határig. Az ügyes vállalkozó célkitűzései érdekében **vállalkozási, üzleti és projektterveket** készít és hajt végre.

A sikeres üzletkötéshez szüksége van a **jó kommunikációs készségekre**, míg az üzleti jóhírnév (goodwill) megtartásához **pontosnak, becsületesnek, kiszámíthatónak, megbízhatónak, és**

együttműködőnek kell bizonyulnia. Ezeknek az értékeknek az elsajátításához **keresztyén nevelésünk** értékei nagyban hozzásegítik a fiatalokat. Általánosságban, a modern iskolának el kell szakkadnia a „jó gyerek csendben és mozdulatlanul ül a helyén” passzív magatartási mintától, és támogatnia kell a kezdeményező, kreatív tanulói magatartást – a megfelelő fegyelmezettség, a „játékszabályok” keretei között.

7.1.8 Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség

Az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség feltételezi a **befogadóképesség (receptió) és alkotókészség (kreáció) egyensúlyát**. A művészi alkotásokról szerzett benyomások és ismeret ösztönzőleg hatnak a befogadói „újraalkotásra”, annak a kifejezésére, ahogy a befogadott mű hogyan „születik meg” a befogadóban. Ez a kompetenciaterület ugyanúgy igényli a **kulturális beavatás** folyamatát, mint a tudományokba való bevezetés, a létrehozott tudás átadását, az értelmi fejlesztést.

A kreatív-esztétikai kompetencia belépőt kínál egy folyamba, amely **a megelőző korok, nemzedékek alkotásaitól eredve érkezik a jelenbe, és várja a továbbalkotást, újraformálást**. Kultúrát egyszerre kell örökölni és megteremteni – ez különösen igaz a szép kultúrájára, vagyis a művészetekre. Az egyszerre értő és alkotó ember váltja valóra a szépérzékét, a művészi ösztönt.

Az esztétikai és kreatív kompetenciák természetesen primer módon, a tehetségnek az adott tevékenység iránti, leküzdhetetlen érdeklődésében és kitartásában jelentkeznek, de a befogadó és interpretáló közreműködés nélkülözhetetlen a meglévő adottságainak a továbbfejlesztéséhez. Az östehetséget is képezni kell. A kompetencia tehát az érdeklődésben és a kitartó tevékenységben, valamint a befogadásban és a reinterpretáció igényében jelentkezik, és ezeken a területeken is szükséges fejleszteni azt.

7.1.9 További releváns kompetenciaterületek

A fent felsorolt kulcskompetenciákon felül a következő nevelési területek fejlesztése áll pedagógiai munkánk feladatkörében:

- Egészséges életmód, testi-lelki egészségkultúra (mentálhigiéné és mozgáskultúra), egészségfejlesztés.
- Környezettudatos szemlélet, magatartás, életvitel, a teremtésvédelem és a jövő nemzedékek iránti felelősségvállalás jegyében.
- A nemzeti összetartozás ápolására és hazafias elkötelezettségre nevelés, a nemzeti örökség értékeinek (helyi, térségi értéktárak, hungarikumok) megbecsülése, nemzeti öntudat és szolidaritás pl. a fogyasztói kultúrában.

- Más nemzeti, etnikai, vallási identitású emberek és közösségek iránti tapintat, a kiközösítés, a kirekesztés, a megbélyegzés, a diszkrimináció elutasítása, az eltérő kultúrák értékelése. (Feltételezi az előző kompetenciaterületet).
- Értékalapú tulajdonságok és etikus viselkedésformák kialakítása (felelősség, autonóm cselekvés, megbízhatóság, tolerancia, társadalmilag elfogadott magatartásminták, etikai és érték-alapon berendezett életvitel).

8 AZ ISKOLA EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSI PROGRAMJA

A keresztyén emberkép komplex voltából következik, hogy a nevelési feladatok nem szorítkoznak csupán a szellemi, lelki, érzelmi, szociális területre, hanem szervesen érintkeznek a növendék **testi, fizikai fejlődésének támogatásával**, mint alapeladattal. Ezek közül az egyik fő terület az egészségfejlesztés.

Egészségfejlesztésünk alapja az a felismerés, hogy testi-lelki-szellemi egészségünk Isten gondviselésének jele, felbecsülhetetlen értékű ajándéka, ezért tartozunk neki, magunknak és a környezetünknek, hogy törődjünk vele, ápoljuk és fejlesszük. A keresztyén életnormák szerint élő ember szemében a test nem elhanyagolandó részünk, nem a megvetés tárgya; épp ellenkezőleg: testünk a Szentlélek temploma (!) Ezért a hívő ember gondot fordít önmaga és környezete testi egészségére, mértékletesen és tudatosan vezeti mindennapi életét, kerüli a szélsőséges magatartásformákat. Ez kihat a mindennapi szokásaira, egész életrendjére, táplálkozására, társkapcsolatainak alakítására, a munkájához való viszonyára, a pihenésére, szabad idejének eltöltésére, a világban megszerezhető javakhoz és örömhöz való, egészséges, mértékletes, kiegyensúlyozott viszonyulására, általános magatartására és életformájára.

Kiemelt nevelési célunk, hogy ezek alapján felhívjuk gyermekeink, tanulóink, növendékeink figyelmét arra: **mindenki felelős saját és mások egészségéért. A sajátjáért leginkább.** Ezzel Istennek tartozunk első rendben, másodsorban saját magunknak, harmadsorban pedig a minket körülvevőknek, különösen azoknak, akik szeretnek minket és áldozatokat is vállaltak, vállalnak azért, hogy életünk sikeres, egészséges, kibontakozzék.

(E Pedagógiai Program megalkotása hónapjaiban Magyarországot, Európát és az egész emberiséget az ún. COVID-19 vírusjárvány fenyegeti. Ez az időszak különösen is ráirányítja a figyelmünket arra, hogy magunk és mások egészségéért, életéért felelősek vagyunk, magatartásunkkal befolyásolhatjuk önmagunk, a velünk és a környezetünkben élők életminőségét, életkilátásait.)

A stratégia kimunkálása hosszú távú terv, amelynek eredményei a tanulók életminőségében, a romló tendenciák megfékezésében, a javulás feltételeinek (ismeretek, attitűdök és eszközök) megteremtésében mérhetők. Célunk az, hogy megtanítsuk gyermekeinket arra, hogy törődjenek magukkal, fejlesszék magukban a teljes életet élő ember igényét. Az egészség nemcsak fizikai, hanem

lelki, és morális, szociális állapot is egyben. Ezért célunk, hogy rávezessük növendékeinket: ápolják érzelmeiket, ne váljon örömtelen kötelességgé mindennapi munkájuk. Tudjanak örülni egymásnak, családjuknak, barátaiknak. Több megértéssel és elfogadással éljenek együtt másokkal, így biztosan egészségesebb életet élhetnek.

A teljes körű egészségfejlesztést az alábbi területeken kívánjuk megvalósítani.

A program megvalósulása a tanévek során, **az intézmény munkatervében** megtervezetten történik. Az osztálytanítók, szaktanárok és osztályfőnökök, *az öko-munkacsoport*, a diákönkormányzat és más alkalmanként felálló **munkacsoportok** a napi munka tervezésekor figyelemmel kísérik a program megvalósulását. A teljes körű egészségfejlesztési program megvalósításáért **az intézmény minden pedagógusa, dolgozója a maga területe szerint felelős.**

8.1 Egészségnevelési ismeretek átadása

8.1.1 Az egészség fogalma

A teljeskörű és hatékony egészségnevelés alapja az egészség fogalmának helyes meghatározása. A bibliai emberképből kiindulva az egészség nem pusztán a betegség hiányát jelenti, hanem **a teljes és boldog élet feltételét**, azt a **testi-lelki-szellemi és szociális egyensúlyi állapotot**, amely az embert erő kifejtésre, értelmes alkotótevékenységekre, társas kapcsolatteremtésre és e kapcsolatainak fenntartására sarkallja és képessé teszi. Ezt tükrözik a WHO két dokumentumának megfogalmazása is, mely szerint „az egészség a teljes fizikai, szellemi, társadalmi jóllét állapota, és nem csupán a betegség, valamint a képességcsökkenés hiánya”, illetve, mely szerint „Az egészség nem cél, hanem a mindennapi élet erőforrása.” (Alapokmány, 1948, Ottawai Nyilatkozat, 1986). Az egészséges életmódra neveléshez, az egészségtudatos magatartás kialakításához elengedhetetlen az egészségfejlesztést segítő alapismeretek elsajátítása, főként az alábbi területeken:

- egészséges énkép, testkép kialakítása, figyelembe véve az életkori sajátosságokat, a testi fejlődés szakaszait, jellemzőit;
- a személyi higiéné, rendszeres tisztálkodás, test- és fogápolás;
- az egészséges táplálkozás;
- a rendszeres életritmus, életrend kialakításának főbb ismérvei;
- a rendszeres testmozgás élettani jelentősége, anatómiai háttere, gyakorlati lehetőségei;
- az erősítő, testépítő gyakorlatok és táplálékkiegészítők egészséges alkalmazása, és ezek kockázatai;
- az egészségkárosító kémiai anyagok, egyéb ártalmak (pl. testékszerek, testfestés, tetoválások okozta kockázatok, károsodások) megismertetése;
- legális és illegális drogok, és egyéb tudatmódosító szerek – kockázatok és megelőzés;

- egészségkárosító környezeti hatások (pl. légszennyezés) és a velük szembeni hatékony védekezés, megelőzés bemutatása;
- az egészségügyi szolgáltatások (ellenőrző, megelőző, gyógyító, rehabilitációs orvosi vizsgálatok, ellátások, gyógyszerek, egészségügyi gyógyhatású készítmények fogyasztása) helyes igénybe vétele;
- egészségügyi veszélyhelyzetek (járványok, környezeti katasztrófahelyzetek) idején alkalmazott stratégiák, egyéni és közösségi szabályok követése;
- balesetmegelőzési és elsősegélynyújtási ismeretek (ld. külön alfejezetben!);
- a bántalmazás fizikai és lelki formái, az azokkal szembeni megelőzés, védekezés tudnivalói;
- egészséges, biztonságos és etikus párkapcsolati felelősségvállalás;
- a biztonságos és etikus internethasználat szabályait;
- az egészséges, alkotó, teljesértékű felnőtt életmód, családi élet kialakítása.

8.2 A program megvalósulásának tevékenységterületei

Tanórai és egyéb foglalkozási keretben megvalósuló fejlesztés:

A tananyaghoz kapcsolódóan elsajátítandó ismeretek ellenőrizhetők, mérhetők. Részei a tanulási folyamatnak. A tananyag számonkérésének folyamatában ellenőrizhető, hogy az életvitelszerűen rögzítendő elemek valóban beépültek-e a tanuló viselkedési kultúrájába.

Tanórán kívüli tevékenységek (egyéb foglalkozások) során megvalósuló fejlesztés:

A munkaterv szerint megszervezett témnapok, témahetek, projektek egyrészt a fejlesztési folyamat előre tervezett elemei, másrészt a hiányosságok észlelését követő korrekciók. Az átadott ismeretek, a megtapasztalt egészségnevelési elemek a programok során be kell, épüljenek a tanuló és adott esetben a családja napi életviteli kultúrájába, annak szerves részévé kell, váljanak. Ezek a programok igen gyakran versenyeztetéssel együtt valósulnak meg, így az eredmények követhetőek.

8.3 Komplex intézményi mozgásprogram

Egészséges életmód tréningek épüljenek be a kötelező iskolai programokba (sport- és egészség-nap, részvétel a különféle helyi szervezésű fitsségi és más sportprogramokon).

A mozgásos tevékenységek a tantárgyi jellegnek és az életkori sajátosságoknak megfelelően épüljenek be az óratervi órákba.

Az egész napos iskolai (szabadidős), napközis és tanulószobai foglalkozásokon a foglalkozási programban (tervben) foglaltak szerint, míg a különféle szabadidős tevékenységekben azok időkeretének minimum 40%-ában a testmozgás különféle formái domináljanak a tematikai-tárgyi jelleghez igazodóan.

Az egyéb foglalkozásokon – a tantárgyfelosztás keretei között – változatos programok keretében képviseltessék magukat a sportfoglalkozások (tömegsport, sportszakkör, sportkör stb.).

Az éves munkatervben a szorgalmi időszak minden hónapjához – az évszak sajátosságainak megfelelően (pl. tél – korcsolyázás) – legyen egy-egy kiemelt mozgásos tevékenység rendelve, amely az iskolai szabadidős és napközis időkeretben szervezett tevékenységek kiemelt iránya legyen.

Az intézmény horizontális kapcsolatrendszerének keretében az iskolai sportegyesülettel, illetve a településen működő más sporttevékenységgel foglalkozó társadalmi szervezetekkel, továbbá az iskolai működést támogatni hivatott alapítvánnyal alakuljon ki stratégiai együttműködés az iskola tanulóinak mozgáskultúráját fejleszteni hivatott programok támogatása céljából.

A tanulmányi kirándulások és az erdei iskolai programok egyik központi eleme legyen a mozgás és az egészségtudatos életmódra nevelés.

A felső tagozat osztályfőnöki foglalkozásain tematikus program kerüljön kidolgozásra a testmozgás propagálására, amely életvezetési tanácsokat is foglaljon magába.

Az uniós és a központi költségvetési források kimerítésével, az ezekre épülő anyagi alapokra támaszkodva a legkülönbözőbb sportprogramok kerüljenek megszervezésre.

A tanulók fizikai állapotának méréséből fakadó tapasztalatok értékelése alapján a szabadidős és sporttevékenységek terén a mozgásprogramok tartalmára készüljön minden tanévben javaslat.

A komplex intézményi mozgásprogram adott tanéve aktualizált feladatterve az éves munkaterv mellékleteként kerül kidolgozásra.

8.3.1 A tanulók fizikai állapotának méréséhez szükséges módszerek

A vonatkozó jogszabályok a tanulók fizikai állapotának mérését beemelték az országos mérések sorába. Ennek értelmében kell eljárni a mérésre felkészítés és a mérés elvégzése tekintetében. A mérésre előírt időintervallum adott év április-május hónap, tanévenkénti időzítéssel.

A megfelelő szintű fizikai erőnlét, edzettség elérése, majd megtartása nemcsak a sport, hanem az egészség, az általános jólét szempontjából is igen fontos tényező.

8.3.2 A fizikai aktivitás jellemzője

- az egészséges testsúly,
- az állóképesség és az izomerő,
- a megfelelő vitálkapacitás (légzés, szív és érrendszer) fenntartása.

E képességek szintjének emelését az oktatásnak kell megoldania a megújított iskolai testneveléssel és sporttal. A mindennapos testnevelés foglalkozásait komolyan kell venni! Elfogadunk egyesületi igazolásokat, mivel ezzel tudjuk tanulóink terheit 2 tanórával csökkenteni. Tudatosítani kell a tanulóknak a mozgásos tevékenységek, a testnevelés és a sport preventív értékeit.

8.3.3 *Életvitelben megvalósuló tevékenységek:*

A gyermekek, tanulók napi tevékenységeivel szemben azt az elvárást támasztjuk, hogy az intézményben szerzett egészségfejlesztő ismereteik épüljenek be mindennapi életvitelükbe és váljanak életgyakorlattá. A pedagógusok a nevelési kapcsolatban élve érzékelik a gyermekek, fiatalok fejlődését, érését, és szükség szerint közvetlenül is beavatkoznak a közvetetten irányított folyamatba. El kell érünk, még a gyengébb testi adottságokkal rendelkező tanulók esetében is, hogy a sportolás iránti igényük, szeretetük olyan erős és szilárd legyen, hogy tanulmányaik befejezése után is a rendszeres sportolás életmódjuk állandó eleme legyen.

8.3.4 *Az iskolaegészségügyi ellátórendszerben nyújtott egészségfejlesztés*

Ismeretterjesztés, tanácsadás és szolgáltatások az alábbi területeken:

- Egészségmegőrzés, a helyes életmód kialakítása.
- Mozgás, rendszeres testedzés, játék.
- Táplálkozási szokások kialakítása egészségünk érdekében.
- Egészséges öltözködés.
- Személyi higiénia, tisztálkodás.
- Egészségkárosító szenvedélyek (drog, alkohol, cigaretta, egyéb szenvedélybetegségek és függőségek) megelőzése.
- Kiegyensúlyozott és fenntartható napirend kialakítása.
- Életkornak megfelelő védőoltás (pl. HPV).
- Iskolaorvosi, védőnői ellátás – a háziorvosi praxishoz utalás.
- Szűrővizsgálatok az alábbi területeken:
 - hallás,
 - látás,
 - gerinctartás,
 - lúdtalp,
 - fogászat.

8.4 *A balesetmegelőzési és elsősegélynyújtási alapismeretek elsajátítása*

A balesetmegelőzési és elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításának célja, hogy a tanulók

- ismerjék meg az iskolai és lakókörnyezetükben rejlő baleseti forrásokat, és a balesetek biztonságos megelőzésének szabályait;
- az elsősegélynyújtás fogalmát;

- ismerjék meg az élettannal, anatómiával kapcsolatos legfontosabb alapfogalmakat (tantárgyi ismeretek megerősítése, kiegészítése),
- ismerjék fel a vészhelyzeteket;
- tudják a leggyakrabban előforduló sérülések élettani hátterét, várható következményeit;
- sajátítsák el a legalapvetőbb elsősegélynyújtási módokat;
- ismerkedjenek meg a mentőszolgálat felépítésével és működésével; sajátítsák el, mikor és hogyan kell mentőt hívni.

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos kiemelt feladatok

- a tanulók korszerű ismeretekkel és az azok gyakorlásához szükséges készségekkel és jártasságokkal rendelkezzenek az elsősegély-nyújtási alapismeretek területén;
- a tanulóknak bemutatjuk és gyakoroltatjuk velük az elsősegélynyújtás alapismereteit;
- a tanulók az életkoruknak megfelelő szinten – a tanórai és egyéb foglalkozások keretében – foglalkoznak az elsősegélynyújtással kapcsolatos legfontosabb alapismeretekkel.

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos feladatok megvalósításának elősegítése érdekében:

- az iskola kapcsolatot épít ki az Országos Mentőszolgálattal, Magyar Ifjúsági Vöröskereszttel és az Ifjúsági Elsősegélynyújtók Országos Egyesületével;
- tanulóink bekapcsolódhatnak az elsősegélynyújtással kapcsolatos iskolán kívüli vetélkedőkbe;
- támogatjuk a pedagógusok részvételét 30 órás, elsősegély-nyújtási ismeretekkel foglalkozó továbbképzésen.

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítását elsősorban a következő tevékenységformák szolgálják, így a helyi tantervben szereplő alábbi tantárgyak tananyagaihoz kapcsolódó elsősegély-nyújtási ismeretek a következő tantárgyakba épülnek be:

- Biológia: rovarcsípések, légúti akadály, artériás és ütőeres vérzés, komplex újraélesztés.
- Kémia: mérgezések, vegyszer okozta sérülések, savmarás, égési sérülések, forrázás, szénmonoxid mérgezés.
- Fizika: égési sérülések, forrázás.
- Testnevelés: magasból esés, atlétikai és labdasport gyakorlatoknál végtagok sérülése.

Az elsősegély nyújtásával kapcsolatos ismeretek tantárgyankénti és évfolyamonkénti megjelenését a pedagógiai program mellékletét képező természettudományi tantárgyak helyi tantervei tartalmazzák.

Az egészségnevelést szolgáló egyéb foglalkozások:

- szakkörök;
- minden évben egy alkalommal elsősegély-nyújtási bemutatót szervezünk a tanulóknak az Országos Mentőszolgálat, Magyar Ifjúsági Vöröskereszt vagy az Ifjúsági Elsősegélynyújtók Országos Egyesületének bevonásával;
- évente egy egészségvédelemmel, helyes táplálkozással, elsősegély-nyújtással foglalkozó („Egészség hét”/projektnap/témanap) szervezése a tanulók számára;
- nagykorú tanulóink, pedagógusaink és dolgozóink évente egy alkalommal élni szoktak a véradás lehetőségével a Pécsi Regionális Vérellátó Központ kitelepülésekor.

8.4.1 Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításának egyéb módszertani elemei, színterei

Előnyben részesítjük az ún. részvételen alapuló pedagógiai módszereket, hiszen ez által alakulhat ki a „saját élmény”, és válhat bensővé az ismeretanyag.

Módszertani elemek: ötletbörze, szerepjáték, demonstráció, segítségnyújtó technikák gyakorlása, helyzetgyakorlat, oktatófilm bemutatása és megbeszélése.

Óvodában az elsősegély-oktatás célja, hogy a gyermekekben empatikus, segítő attitűd alakuljon ki, felismerjék a számukra veszélyt rejtő helyzeteket (pl. forrázás, égés veszélye), vegyi anyagokat, mérgező növényeket és gyógyszereket, baj esetén tudjanak segítséget kérni. Tanulják meg a biztonságos közlekedés alapszabályait, egyszerűbb sérülések (pl. égési sebek) megelőzésének lehetőségét, elsősegélyét.

Általános iskola alsó tagozatában cél a már meglévő ismeretekre alapozva, azt felfrissítve, spirálisan építkezve megtanulni a veszélyt rejtő helyzetek felismerését, a vegyi anyagokon szereplő piktogramok jelentését, mérgező növények felismerését, szituációs játékokkal gyakorolni az elsősegély-nyújtás lépéseit, egyszerűbb sebek ellátását, a mentőhívás lépéseit.

Általános iskola felső tagozatában cél a baleseti helyszín pontos felmérésének a megtanítása, a mentőhívás gyakorlása, eszméletlen beteg vizsgálata (légzés, keringés vizsgálata, átjárható légút biztosítása, amennyiben nincs kizáró tényező, stabil oldalfekvés kivitelezése, sérülések osztályozása, megfelelő ellátása, légúti idegentest bejutása esetén a teendők, szituációs játékokkal a készségek, jártasságok kialakítása, szem előtt tartva az elsősegélynyújtó biztonságát.

Gimnáziumban cél a már rendelkezésre álló ismeretekre alapozva gyakorolni a tanultakat, továbbfejlesztve az ismereteket: különböző fektetési módok, a sérülésnek, betegségnek megfelelően, az újraélesztés szabályai, annak ambu babán való gyakorlása, különböző sérülések esetén a teendők, a kötözések típusai, egyéb rosszullétek (pl. szívinfarktus, diabetes, epilepszia).

Az elsősegély-nyújtási ismeretek elsajátításának tantárgyi keretei

A technika-életvitel és osztályfőnöki órákon a védőnők tartják a foglalkozásokat, a tanulók igény szerint délutáni elsősegély-szakkör keretén belül bővíthetik elsősegélynyújtással kapcsolatos ismereteiket.

A tanórákon (pl. biológia) pedig a helyi tantervekben meghatározott keretek között és tartalmakkal történik az oktatás a szaktanárok segítségével.

8.5 Partnerkapcsolatok a program megvalósításában

Az egészségnevelés fontosságát a jogalkotó azáltal is elismerte, hogy az **iskolaegészségügyi ellátásról** való gondoskodást közvetlenül a **fenntartóhoz** rendelte. A fenntartó az Iskolaegészségügyi Szolgálat szakembereivel és az intézmény vezetőjének közreműködésével hivatott biztosítani az intézményi egészségügyi szolgáltatások folyamatosságát.

A hatékony egészségnevelés egyik pedagógiai alapfeltétele a gyermekek, fiatalok egészségfejlesztése és egészségtudatos mentalitásának kialakítása iránt **elkötelezett nevelőtestület**. Ugyancsak nélkülözhetetlen a **szülők bevonása** az ismeretterjesztésbe, a problémák felismerésébe és a segítő programok megvalósításába. A szülőkkel fenntartott kapcsolatunkat – iskolánk szellemiségéből adódóan – ezen a téren is felelős, partneri viszony kell, hogy jellemezze. Az egészségi adatok és problémák érzékeny területre vezetik a nevelési partnereket. E problémák feltárásához és megfelelő kezeléséhez egyszerre van szükség a **nyílt, őszinte beszédre, a diszkrét tapintatra, és a segítő attitűdre**.

Ebben a kapcsolatrendszerben fő szakmai segítőnk az **Iskolaegészségügyi Szolgálat**. A szolgálattal, az iskolaorvossal és védőnővel való szoros együttműködés segíti a gyermekek testi-lelki-szellemi fejlődésének nyomon követését, fejlesztését, a rendszeres szűrővizsgálatok elvégzésével, a kiszűrtek nyomon követésével, a tervszerű egészségneveléssel. Az egészségfejlesztés szorosan érintkezik a **gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok** ellátásával, különös tekintettel a fiatal korosztály káros szenvedélyektől mentes, egészséges életmódjának védelmére.

További közreműködő szervezetek, szakemberek:

- Iskolapszichológus(ok),
- Iskolafogászat,
- Baranya Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztálya,
- BMKH NFO Közegészségügyi Osztálya,
- BMKH Hatósági Főosztály Szociális és Gyámügyi Osztálya,
- Területi rendőrkapitányságok ifjúságvédelmi, bűnmegelőzési osztálya,
- Kábítószerügyi Egyeztető Fórum.

9 A KÖRNYEZETI NEVELÉS PROGRAMJA

A keresztyén iskola pedagógiájában a **teremtés rendjébe illeszkedő ember** kinevelését tűzi céljául. A teremtéskori isteni „mandátum” teljesítése, vagyis a teremtett világ megőrzése, a környezeti károk mérséklése és megelőzése, a teremtett és megművelt (kulturális – társadalmi) környezet gazdagítása a felnőtt társadalom feladata. A nevelés folyamatában – annak valamennyi tematikus terén (a tanórai és egyéb foglalkozások széles körében) – ebbe a feladatkörbe vezetjük be növendékeinket. A környezeti nevelés tehát **tantárgyközi, átfogó pedagógiai feladatokat** foglal magába, amelyet a Pedagógiai Program **környezeti nevelési programjában** szükséges megjeleníteni.

9.1 A környezeti nevelés fő célkitűzései

A környezeti nevelésben az alábbi főbb célokat tűzzük ki:

- a teremtés munkájának bemutatása, a teremtett világ szépségeinek (természeti értékek) közös és egyéni felfedezése, a megismerés és a szépség értékének élményeihez való hozzásegítés
- az emberi tevékenység káros következményeinek bemutatása, okok és okozatok feltárása a teremtett világot leigázó, kizsákmányoló ideológiáktól a környezetrombolásig,
- a klímaváltozás és a globális felmelegedés okainak, hatásainak és az adaptív választevékenységek bemutatása,
- a fenntartható fejlődés módjainak megismertetése: a korszerű, környezettudatos gazdálkodás, zöld ipari technológiák, ökológiai felelősségvállalás a tömegtájékoztatásban, zöld szemléletformálás bemutatása,
- megújuló energiaforrásokra épülő, zöld gazdaság, háztartások és településfejlesztés példáinak bemutatása,
- a környezettudatos fogyasztói magatartás kialakítása,
- a lakóhely és lakókörnyezet passzívvá alakításának, tájba illeszkedő és harmonikus közösségi technikáinak megismertetése,
- a környezettudatos közlekedés technológiai feltételeinek bemutatása,
- általánosan: a teremtett világra, a természeti és épített környezet fenntarthatósága iránt érzékeny, elkötelezett, problématudatos és problémamegoldó gondolkodásmód kialakítás érzelmi ráhangolás, elemi élmények és tapasztalatok, valamint tudományos alapismeretek átadása és egyéni kutatómunka útján, a nevelés minden lépcsőfokán az életkori és egyéni sajátosságoknak megfelelő formákban.

9.2 A környezeti nevelés formái, módszerei, eszközei

A környezeti nevelés komplex, tantárgyközi nevelési célterület. Ennek megfelelően formáit, módszereit és eszközeit is komplexitás jellemzi. Az alábbi formákban, módszerekkel és eszközökkel valósítjuk meg a környezeti nevelés céljait.

A tanórai foglalkozások keretei között:

Komplex tantárgyi körben:

- projektmódszer,
- témahét,
- témanap.

Természettudományi tantárgyakban:

- ökológiai tudástartalmak közvetítésével (biológia, földrajz-földtörténet, szerves kémia, természetismeret, természettudományi gyakorlatok, kísérleti foglalkozások, stb.),
- a természeti törvények, összefüggések megismertetésével,
- környezeti megfigyelések (pl. időjárási jelenségek mérése, leírása,
- a természet világából merített példák segítségével.

Humántudományi tantárgyakban:

- hon- és népismeret, magyar irodalom, történelem (pl. éghajlati változások társadalmi hatásai) témaköreiben,
- érzelmi fejlesztés: a tájhoz való kötődés, természetből merített irodalmi alkotások (tájköltészet), népköltészet kincseinek átadása.

Készségtárgyak területén:

- érzelmi fejlesztés – ének-zene: tájleíró vagy természeti hivatkozást tartalmazó népdalok, műdalok, természeti programzene,
- rajz-vizuális kultúra: tájfestészet, a természeti környezet háttérjellegű, fókuszált megjelenítése,
- médiaismeret és mozgóképkultúra: természetfilmek,
- testnevelés: szabad térben szervezett tanórai és sportfoglalkozások.

Osztályfőnöki tanórai foglalkozáson:

- környezeti témák feldolgozása beszélgetésekkel, oktatófilmekkel, kihelyezett óra keretében.

Egyéb foglalkozások területén:

- környezeti nevelési szakkör,
- tájékozódási futás sportkör,

- tankerti foglalkozás,
- kézműves foglalkozás,
- környezetvédelmi verseny.

Iskolán kívüli tevékenységek:

- tanulmányi kirándulás, öko-túra,
- erdei iskola, öko-iskola látogatása,
- környezetpedagógiai témanap,
- projekt módszer,
- témahét,
- természetvédelmi tevékenységek: faültetés, szelektív hulladékgyűjtés, tájsebeszet, műanyag-hulladékgyűjtés,
- természeti témákat érintő népi játékok,
- ökológiai vállalkozás látogatása (naperőmű, vízkormányzó közmű, gázfejlesztő hulladékfeldolgozó üzem, stb.),
- környezettudatos felnőttek megszólaltatása,
- pedagógusok egyéni példamutatása.

9.3 A környezeti nevelésben működtetett partnerkapcsolatok

- Szülők, szülői közösség.
- Ökoiskola-hálózat.
- Erdei iskolák.
- Felsőoktatási intézmények környezettudományi szakemberei, hallgatói.
- Kormányzati, államigazgatási szervek.
- Ökológiai vállalkozások, szakemberek.
- Hivatásrendi szervezetek, egyházi és civil egyesületek, Öko-gyülekezetek.
- Pályázati együttműködések / ezen belül is kiemelten:
 - a PTE által kialakított „Virtuális Erőmű Program” konzorciumi tagjai – az Energiatudatos Iskola és Energiahatékony Iskola fokozatú vállalatok keretében.

10 A SZÜLŐK, TANULÓK, PEDAGÓGUSOK ÉS AZ ISKOLA PARTNEREI KÖZÖTTI KAPCSOLATTARTÁS FORMÁI

A bevezetőben és a közösségfejlesztési feladatok között kifejtettük, milyen jelentőséget tulajdonítunk **a szülő nevelésben betöltött hivatásának**, és a **nevelési partnerkapcsolatok** építésének.

Ezeknek a kulcsa a mindennapokban a **megfelelő kapcsolattartás** az óvoda, iskola, ill. az egyes pedagógus és a szülői ház között.

A köznevelési intézmény, mint a minőségfejlesztésben érdekelt szervezet már a beiratkozástól kezdődően folyamatosan **figyelemmel kíséri a szülői elvárásokat és azok teljesülését, azaz, a partneri elégedettséget**. Az **intézményi önértékelés** kihagyhatatlan területe ezeknek az elvárásoknak, illetve értékeléseknek a megkérdezése, mérése, elemzése és a tanulságok beépítése a következő **intézményfejlesztési tervbe**.

10.1 Szülői elvárások

A szülők elvárhatják az óvodától, iskolától, kollégiumtól, művészeti iskolától az alábbiakat:

- A belépéssel (felvételi, beóvodázás, beiskolázás) kapcsolatos információk legyenek érthetők, részletesek, időben hozzáférhetők.
- Pontosan ismerhessék meg kötelezettségeiket, az intézmény szülők iránti elvárásait, kéréseit.
- Kapjanak folyamatos tájékoztatást gyermekük haladásának, fejlődésének és neveltségének méréseiről, eredményeiről.
- Kérdéseikkel, kéréseikkel, problémáikkal kereshessék meg a vezetőt, pedagógust, és azokra kapjanak választ, illetve megoldást.
- Válhassanak az intézményi élet tevékeny részeseivé.
- Folyamatosan figyelemmel kísérhessék az intézmény működését, terveit.

10.2 Intézményi elvárások

A szülők részéről elvárjuk:

- Aktív részvételt az óvodai, iskolai, kollégiumi rendezvényeken, családi istentiszteleteken.
- Együttműködő magatartást.
- Nevelési problémák őszinte megbeszélését, a közös megoldásra való törekvést.
- Aktív részvételt a szülői véleményformáló, érdekvédelmi és közösségi munkában.
- Érdeklődő, segítő hozzáállást.
- Támogatást az egyes konkrét intézményi, fejlesztési célokhoz.

A diákok részéről elvárjuk:

A tanulói köteleességeik, azokon belül a kapcsolattartásra vonatkozó feladataik és kötelmeik teljesítését. Ezeket részletesen a Házirend, valamint a Szervezeti és Működési Szabályzat tartalmazza.

10.3 A szülői kapcsolattartás formái intézményünkben

- ismerkedő foglalkozások (óvodabemutató, iskolanyitogató, stb.) a leendő kiscsoportosok, iskolában az 1. és 9. évfolyamosok részére,
- nyomtatott és elektronikus intézményi tájékoztatók,
- a tanév, nevelési év helyi rendjének közzététele a helyben szokásos módon,
- családlátogatás,
- szülői értekezlet,
- fogadóóra,
- egyedi megbeszélés előre egyeztetett időpontban,
- nyílt nevelési, tanítási nap,
- személyes tájékozódás (pl. szintfelmérő, témazáró és vizsgadolgozatok betekintése),
- hivatalos írásos tájékoztatások (ellenőrzőkönyv, elektronikus napló bejegyzései),
- továbbtanulási, pályaaorientációs szülői értekezlet a 7. és 8., valamint a 11. és 12. évfolyamos tanulók és szüleik részére,
- egyéni továbbtanulási, pályaaorientációs tanácsadás,
- a Szülői Munkaközösség munkájának támogatása. Intézményünkben a szülők képviselőt a Szülői Munkaközösség látja el, mely intézményi egységenként az egyes osztályokból delegál 2-2 főt (Drávafokon 1-1 főt). A Szülői Munkaközösség vezetője értesíti az intézményegység, tagintézmény vezetőjét gyűléseikről. Az ott felmerülő kérdésekre, problémákra a vezető legkésőbb 15 napon belül szóban vagy írásban válaszol. A Szülői Munkaközösségek reprezentatív testülete a Kollégiumi Szülői Munkaközösség, amely önállóan alakítja ki működési szabályait és rendjét.

10.4 A tanulói kapcsolattartás formái iskoláinkban

- tanórai és egyéb foglalkozások,
- iskolai rendezvények,
- hitéleti alkalmak,
- közösségi kirándulások,
- sportversenyek, vetélkedők,
- diákfórumok,
- pedagógiai, lelkipásztori, pszichológiai vagy szociális tárgyú, személyes találkozók,
- közösségi szolgálat, önkéntes munka, tanórán kívüli közhasznú tevékenység (pl. hulladékgyűjtés, faültetés).

10.5 A tanulók véleménynyilvánításának formái iskoláinkban:

- diák-érdekképviselő (diákpresbitérium),
- osztálygyűlés, osztályfőnöki óra,
- fegyelmi bizottságban biztosított képviselő,
- diákközségi gyűlés, diákparlament évente egy alkalommal,
- kérdőív, véleménygyűjtés (pl. iskolabüfé, menza működésével kapcsolatban).

A szülői közösség (SZMK) és diákközösség (Diákpresbitérium) önszerveződésével kapcsolatban ld. bővebben a Közösségfejlesztés témakörben foglaltakat!

10.6 Külső partneri kapcsolatok

Az intézmény rendszeres kapcsolatot tart:

- a fenntartó Baranyai Református Egyházmegye választott tisztségviselőivel (esperes, egyházmegyei gondnok, Igazgatótanács elnöke),
- a fenntartó Baranyai Református Egyházmegye lelkipásztoraival,
- az egyházi fokozatos testületek köznevelési szervezeteivel, tisztségviselőivel (MRE Zsinati Iroda Oktatási Iroda, Egyházkerületi Iskolaügyi Bizottság, egyházkerületi iskolaügyi tanácsos),
- más református köznevelési és felsőoktatási intézményekkel,
- más állami, egyházi és magán fenntartású köznevelési és felsőoktatási intézményekkel,
- határon túli magyar és külföldi testvériskolákkal,
- a Református Pedagógiai Intézettel,
- az Oktatási Hivatal Pécsi Pedagógiai Oktatási Központjával,
- a Klebelsberg Központ Tankerületi Központjaival (Pécs, Szigetvár),
- az országos és területi kormányzati, közigazgatási szervezetekkel, szakhatóságokkal (Kormányhivatal és szervezeti egységei),
- a települési önkormányzatokkal,
- a területileg illetékes családsegítő és gyermekjóléti szolgálatokkal,
- az iskolaegészségügyi szolgálattal,
- a Humán Szolgáltató Központtal,
- a Vöröskereszttel,
- a közművelődési intézményekkel,
- más karitatív, segítő szakmai intézményekkel, egyházi és civil szervezetekkel.

10.6.1 A kapcsolattartás formái:

- A külső intézményekkel, szervezetekkel való kapcsolattartás az intézmény vezetőjének (főigazgató) a feladata.
- A gördülékeny ügyvitel érdekében a főigazgató az egyes igazgatási, segítő szakmai szervezetekkel való kapcsolattartás feladatát a vezetőknek delegálhatja. Ennek részletes szabályait az intézmény a Szervezeti és Működési Szabályzatában határozza meg.

11 MOZGÁSKULTÚRÁRA NEVELÉS, MINDENNAPOS TESTMOZGÁS, MINDENNAPOS TESTNEVELÉS, DIÁKSPORT

Az egészszletes emberképből kiinduló keresztyén nevelés teljeskörű jellegét márt korábban megfogalmaztuk. Ebből következő és az egészségneveléshez szorosan hozzátartozó nevelési területünk a **fizikai fejlesztés, a mozgáskoordináció és mozgáskultúra javítása és a kinetikai tehetségterületen végzett tehetségsegítés**, együttműködve az iskolán kívüli sportegyesületekkel, sportiskolával. A mindennapos testnevelést, testmozgást a Köznevelési törvény (Nkt.) 27. § (11) bekezdésében meghatározottak szerint szervezzük meg. A megvalósítás módját az intézményegységek, tagintézmények **helyi tantervei** taglalják részletesen.

A mindennapos testnevelést, testmozgást az **óvodai neveléstől kezdve a felnőttkorig** minden gyermeknek, fiatalnak biztosítjuk. Ennek fontos része a **tartásjavító torna, légzőtorna, relaxáció, tánc, mozgáskultúra**. Ennek kiemelkedő szerepe van a krónikus nem fertőző (légzőszervi, szív- és érrendszeri) betegségek megelőzésében, az **egészséges és egyenletes, arányos testi fejlődés**, különösen a csont és vázizom-rendszer, a végtagok fejlődésének a támogatásában, ezen kívül, a lelki egészségvédelemben és a társas kompetenciák fejlesztésében. A rendszeres testmozgás, sportolás fokozza a stressztűrést, segíti a stresszoldást, fejleszti a koncentráló és kooperatív készségeket, javítja a gyermeknek a társaival, szüleivel, tanáraival való kapcsolatát.

11.1 A mindennapos testnevelést, testmozgást, sportolást biztosító tevékenységeink

- Testnevelés tanórákon és mindennapos testnevelés keretében szervezett délutáni foglalkozások (pl. úszásoktatás).
- A napköziotthonos iskolai foglalkozásokba illesztve: pl. szabadidős játékos foglalkozások a napközi foglalkozásokba építve.
- Szabadidős, rendszeres sportfoglalkozások délutáni időszakban és a tanórák közötti szünetek keretében.
- A helyi Diák sport Egyesületek egyéb foglalkozásai (sportkörök).

- Az iskolai létesítményekkel (sportpályák, a székhelyen tornatermek) biztosítjuk tanulóink helyben szervezett tömegsport- és versenysport-tevékenységeit, együttműködési megállapodások keretében sportegyesületekkel, civil szervezetekkel (pl. Pécsi Sportegyesület Torna Szakosztály, mazsorett csoportok, tenisziskola, vívóklub, Rátgéber László Kosárlabda Akadémia, röplabda, kézilabda, labdarúgás, tájékozódási futás, BMX kerékpározás, stb.).
- Művészetoktatás, pl. néptáncoktatás (PRK AMI, Berze Nagy János AMI, Baranya Néptánc-együttes, stb.).
- Sporttáborok (sítábor, kosárlabda tábor).
- Saját szervezésű sportversenyek.
- Az intézmény tagja a Református Iskolai Diáksport Szövetségnek (RIDISZ). A RIDISZ és más diáksport-szövetségek szervezésében diákjaink bekapcsolódnak a városi, térségi és országos versenyekbe.
- Foglalkoztató, interaktív testmozgató rendezvények (pl. reformációi emlékfutás).
- Teljesítménytúrák, természetjárás, kirándulások.
- Közösségépítéssel összekötött testmozgásos programok (pl. tanár – diák labdajáték-mérkőzések).
- Egyéb szabadidős és sportfoglalkozásokat tartalmazó projektek (Pl. testvériskolai csereprogramok).

12 A TANULÓI JOGVISZONY LÉTESÍTÉSE, A FELVÉTEL, ÁTVÉTEL SZABÁLYAI

12.1 Óvoda

12.1.1 Az óvodai nevelési jogviszony létesítésére vonatkozó szabályok

Óvodai jogviszony létesítése felvétel vagy átvételi jelentkezés alapján történik. Az óvodába az a gyermek vehető fel, aki adott év december 31.-ig betölti a 3. (megfelelő körülmények esetén 2,5) életévét. A szülő gyermeke felvételét, átvételét a nevelési év során bármikor kérheti, ha a férőhelyszám engedi. Az óvodai felvétel, átvétel folyamatos.

12.1.2 Az óvodai felvétel, átvétel eljárásrendje

Óvodánik nem ellátási körzettel rendelkező intézmények. Mivel a Baranyai Református Egyházmegye fenntartásában működnek, elsősorban a Pécs és környékén, Siklós és környékén, valamint Drávafok és környékén lakó református gyermekek óvodai nevelése a célunk. Természetesen férőhely esetén befogadjuk intézményünkbe más keresztyén felekezetek gyermekeit is. Olyan hit iránt érdeklődő családok gyermekei számára is nyitottak vagyunk, akik a vallás gyakorlásában nem jártasak, de vállalják az együttnevelés során a mi értékrendünk otthoni közvetítését is.

Üres férőhely esetén év közben is elfogadunk jelentkezést, átvételi kérelmet.

Felvételi kérelem elutasításáról határozat formájában értesítjük a szülőt. A gyermekek csoportba sorolásáról – a szülők és a pedagógusok véleményének figyelembevételével – az óvodavezető dönt. Az óvodában életkor szerint kialakított csoportokat igyekszünk elsősorban működtetni: kis-csoport, középsőcsoport, nagycsoport. Azonban a jelentkezések és beiskolázás tükrében csoportjainkban vegyes életszervezéssel biztosítjuk a gyermekek ellátását.

A Köznevelési Törvény előírásai értelmében: „8. § (1) Az óvoda a gyermek hároméves korától a tankötelezettség kezdetéig nevelő intézmény. Az óvoda felveheti azt a gyermeket is, aki a harmadik életévét a felvételétől számított fél éven belül betölti...” ha férőhely szám engedi, s idősebb gyermeket nem kell elutasítani a felvétel során.

Óvodai beiratkozásunkat minden év március elején szervezzük. Erről egy hónappal előbb az érdeklődőket tájékoztatjuk.

Felvételi eljárás során előnyt élvez az a gyermek:

- Aki elsősorban református felekezetű a család és/vagy a gyermek, vagy más protestáns felekezethez tartozik.
- Más keresztyén felekezetű hitben járó család gyermeke.
- Nem vallásgyakorló család, de vállalják a keresztyén értékek alapján megvalósuló együttnevelést.
- A felvétel elbírálása során sajátos helyzete miatt előnyt élvez az a kisgyermek akinek:
 - Testvére már idejár,
 - Testvére a Pécsi Református Kollégium valamely intézményegységébe jár,
 - Szülője valamely intézményünkben dolgozik.

12.1.3 Az óvodai beiratkozáshoz szükséges iratok

- Születési anyakönyvi kivonat,
- Lakcímkártya,
- Szülő lakcímkártyája,
- Lelkészi vagy papi ajánlás,
- Ha van, keresztlői igazolás.

12.1.4 Óvodai jogviszony megszűnése

Megszűnik az óvodai elhelyezés, ha

- A gyermeket másik óvoda átvette, az átvétel napján. Az átvételről „Óvodalátogatási igazolást” kérünk.
- A szülő írásban bejelenti, hogy gyermeke kimarad, a bejelentésben megjelölt napon.
- Ha a gyermek igazolatlanul 10 napnál többet van távol, és az óvodavezető már 2 alkalommal felszólította a szülőt a rendszeres óvodába járásra, valamint elmulasztásának következményeire –kivéve, ha a gyermek gyámhatósági kezdeményezésre került az óvodába, ha hátrányos, vagy halmozottan hátrányos helyzetű, illetve ha 5. életévét betöltötte –a döntés jogerőre emelkedése napján.
- Ha gyermeket nem vették fel az iskolába a szakértői bizottság véleménye alapján, annak a nevelési évnél az utolsó napján, amelyben a 8. életévét betölti.
- A gyermeket felvették az iskolába, a nevelési év utolsó napján.

12.1.5 A beiskolázással kapcsolatos információk és teendők

Az Nkt. 45. § (2) bekezdése értelmében a gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a hatodik életévét betölti, tankötelessé válik. A törvényes képviselő, vagyis a szülő vagy gyám kérelmére az Oktatási Hivatal döntése alapján a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben vehet részt.

A jogszabályok alapján nincs szükség arra, hogy a szülő vagy a gyám kérelmezze a tankötelezettség halasztását az Oktatási Hivatalnál, ha az illetékes pedagógiai szakszolgálat szakértői bizottsága **a kérelem benyújtására nyitva álló határidő lejárta előtt** kiállított szakvéleménye tartalmazza azt a javaslatot, hogy a gyermek maradjon további egy nevelési évig óvodai nevelésben. A szakértői bizottságok legkorábban az adott nevelési év szeptemberétől adhatnak ki arra vonatkozó véleményt vizsgálatuk alapján, hogy a gyermek a tankötelezettsége teljesítését megkezdje-e a következő tanévben. Ebben az esetben a gyermek az Oktatási Hivatalhoz benyújtott kérelem hiányában is további egy nevelési évig óvodai nevelésben vehet részt. A szülőnek ilyen esetben a szakértői bizottság szakvéleményét a gyermek óvodájában mielőbb be kell mutatnia, amely alapján az óvoda a köznevelési információs rendszerben (a továbbiakban: KIR) rögzíti ezt a tényt, és a tankötelezettség egy évvel való elhalasztását. Ha a szakértői bizottsági szakvélemény a gyermek esetében **nem** áll rendelkezésre, az Oktatási Hivatalhoz az adott év **január 1. - január 15. napjáig** lehet kérelmet benyújtani.

12.2 Általános Iskola

Az iskolába a tanköteles tanulókat az első évfolyamra a fenntartó által meghatározott időszakban kell beíratni. Ez az időszak március 1-je és április 30-a közé esik. A beíratás pontos időpontját az iskola honlapján közzé tesszük.

12.2.1 Tanulói jogviszony létesítése, felvételi eljárás az általános iskolában

A Pécsi Református Kollégium Általános Iskolájába az alábbi szempontok⁶ érvényesítésével létesíthető tanulói jogviszony.

Első osztályosok beiskolázásakor a következő szempontokat vesszük figyelembe:

- a gyermek képességi, fejlettségi és neveltségi szintje életkorának megfelelő legyen.
- A gyermek közösségben legyen együttműködő, az utasításokat hajtsa végre, figyelemösszpontosítás mértéke legyen életkorának megfelelő.
- A szülő elkötelezett legyen az iskola értékrendje iránt. Felvétel esetén a szülő a „Szülői nevelési partnerségi nyilatkozat”-ot aláírásával elfogadja.
- A szülő lelkeszi igazolással/ajánlással igazolja a református vagy egyéb egyházhoz való tartozását és rendszeres istentiszteletre járását. Keresztelési emléklappal igazolja, hogy gyermeke meg van keresztelve.
- Ha a gyermek református vallású, – a Református Köznevelési Törvény rendelkezéseinek megfelelően – előnyt élvez.
- Ha gyermek az előző feltételeknek megfelel és szülei intézményünk dolgozója, akkor előnyt élvez.
- Ha a gyermek az előző feltételeknek megfelel és testvére intézményünk tanulója, akkor előnyt élvez.
- Ha a gyermek az előző feltételeknek megfelel és intézményünk óvodájába járt, akkor előnyt élvez (nem automatikus a továbbhaladás).
- Az iskolanyitogató programokon való részvétel legalább két alkalommal.

Általános eljárási szabályok

Az általános iskola első évfolyamára történő jelentkezés és a beiratkozás a következő módon történik:

⁶ A fenti felvételi szempontsorokat a Pécsi Református Általános Iskola tantestülete, a 2020. február 7-én tartott értekezletén elfogadta.

- Az iskola munkatervében meghatározott időpontig a szülők beküldik a jelentkezési lapot és az iskola honlapjáról letölthető egyéb dokumentumokat (szülői nyilatkozatok, lelkeszi igazolás).
- A nevelőtestületnek az igazgató által erre kijelölt csoportja megbeszélést folytat a tanulókkal és szüleikkel az iskola küldetéséről, elvárásairól és házirendjéről.
- A jelentkezéseket a nevelőtestület által elfogadott szempontok szerint (ld. fentebb!) az igazgató bírálja el. Azt a tanulót részesíti előnyben, aki minél több szempontnak megfelel. Azonos számú teljesített feltétel esetén sorsolás dönt. A sorsolás lebonyolításáról az intézmény Szervezeti és Működési Szabálya rendelkezik.

A jelentkezések elbírálásáról az iskola igazgatója határozattal értesíti a szülőt. A határozat tartalmazza a fellebbezés jogszabályban biztosított lehetőségét, eljárási szabályait.

Az általános iskola első évfolyamára történő beiratkozást a tanév helyi rendjét rögzítő miniszteri rendeletben meghatározott időszakban, az iskola által kitűzött időpontban kell megtartani. A beírás során be kell mutatni:

- A gyermek személyének azonosítására alkalmas hatósági igazolványt (személyi azonosítót, lakcímet igazoló igazolványt).
- A gyermek anyakönyvi kivonatát.
- A szülő(k) / törvényes képviselő személyi igazolványát, lakcímkártyáját.
- Esetleges nevelési tanácsadói javaslatot, szakvéleményt.
- gyermekvédelmi kedvezményre jogosító hivatalos iratot.

Átvett tanuló beírása

Átvett tanuló beíratásakor (az igazgató által kitűzött időpontban) az alábbi iratokat kell bemutatni:

- a tanuló anyakönyvi kivonatát,
- a szülő / törvényes képviselő személyi igazolványát,
- iskolai bizonyítványát,
- a kibocsátó iskola által kiadott átjelentkezési lapot,
- esetleges nevelési tanácsadói javaslatot, szakvéleményt,
- gyermekvédelmi kedvezményre jogosító hivatalos iratot.

Az iskolába felvett tanulók osztályba vagy csoportba való beosztásáról az igazgató dönt a szülő kérése alapján a helyi lehetőségek figyelembe vételével.

A jogorvoslat rendje: Nkt 37.§, 38.§, 40.§.

12.2.2 A jelentkezés és a beiratkozás módja

- Az iskola éves ütemtervében meghatározott időpontig a szülők beiratási szándékukat jelzik intézményünk felé.
- Elbeszélgetés a tanulókkal és szüleikkel az iskola küldetéséről, elvárásairól és házirendjéről, együttműködési nyilatkozatról. A gyülekezeti tagságot, illetve a gyermek megkeresztelését a gyülekezet/közösség lelkipásztora igazolja, amit a beiratáskor nyújt be a szülő. Az ehhez szükséges nyomtatvány az iskola honlapjáról letölthető. Az iskola szellemiségének elfogadásáról a „Szülői nevelési partnerségi nyilatkozat”-ot írják alá a szülők. Keresztyén értékrendünk el nem fogadása elutasítást von maga után.

12.2.3 Az általános iskola 2-7. osztályaiba érkező tanulók felvételi szempontjai

- Csak májusban, az éves rendben rögzített napon kerül sor a tanulók felvételére. Az év többi napján nem veszünk fel tanulót.
- Az írásbeli felvételi dolgozatok eredménye (magyarból és matematikából) legalább 60 %-os legyen.
- A tanuló képességi, fejlettségi és neveltségi szintje életkorának megfelelő legyen.
- A szülő elkötelezett legyen az iskola értékrendje iránt. Felvétel esetén a szülő a „Szülői nevelési partnerségi nyilatkozat”-ot aláírásával elfogadja.
- A felvételre a szülő hozza magával a gyermek bizonyítványának és ellenőrzőkönyvének a másolatát, matematika és magyar füzetét. Ha a gyermeknek tanulási vagy magatartási nehézsége van, akkor a pedagógiai szakszolgálat által kiadott szakvéleményt is be kell mutatni. (A tanulási és magatartási nehézségről szóló szakértői vélemények elhallgatása kizáró ok lehet.)
- A szülő lelkeszi ajánlással igazolja a református vagy egyéb gyülekezethez való tartozását és rendszeres istentiszteletre járását. Keresztelési emléklappal igazolja, hogy gyermeke meg van keresztelve.
- Ha gyermek az előző feltételeknek megfelel és szülei intézményünk dolgozói, akkor előnyt élvez.
- Ha a gyermek az előző feltételeknek megfelel és testvére intézményünk tanulója, akkor előnyt élvez.

12.2.4 Első osztályosok beiskolázásakor figyelembe vett szempontok sorrendje

- A gyermek képességi, fejlettségi és neveltségi szintje életkorának megfelelő legyen.
- A gyermek közösségben legyen együttműködő, az utasításokat hajtsa végre, figyelemösszpontosítás mértéke legyen életkorának megfelelő.

- A szülő elkötelezett legyen az iskola értékrendje iránt. Felvétel esetén a szülő a „Szülői nevelési partnerségi nyilatkozat”-ot aláírásával elfogadja.
- A szülő lelkeszi ajánlással igazolja a református vagy egyéb gyülekezethez való tartozását és rendszeres istentiszteletre járását. Keresztelési emléklappal igazolja, hogy gyermeke meg van keresztelve.
- Ha a gyermek református vallású, – a Református Köznevelési Törvény rendelkezéseinek megfelelően – előnyt élvez.
- Ha a gyermek az előző feltételeknek megfelel és szülei intézményünk dolgozója, akkor előnyt élvez.
- Ha a gyermek az előző feltételeknek megfelel és testvére intézményünk tanulója, akkor előnyt élvez.
- Ha a gyermek az előző feltételeknek megfelel és intézményünk óvodájába járt, akkor előnyt élvez (nem automatikus a továbbhaladás).
- Az iskolanyitogató programokon való részvétel legalább két alkalommal.

12.2.5 Az általános iskola első évfolyamára történő beiratkozáskor be kell mutatni

- tanulói adatlap az 1. osztályba történő felvételi kérelemhez,
- A gyermek személyazonosítására alkalmas hatósági igazolvány (a gyermek nevére kiállított személyi azonosító és lakcímet igazoló igazolvány),
- gyermek születési anyakönyvi kivonata,
- gyermek TAJ kártyája,
- óvodalátogatási igazolás.

Amennyiben van:

- egyéb szakvélemény (SNI, BTMN, nevelési tanácsadó, pszichológiai szakvélemény)

Az iskolába felvett tanulók osztályba vagy csoportba való beosztásáról az igazgató dönt a szülő kérése alapján a helyi lehetőségek figyelembe vételével.

A jogorvoslat rendje: Köznevelési tv. 37§. 38§. 40§

12.2.6 Tanulói jogviszony létesítésének különös helyi szabályai a nagyharsányi tagintézményben

A nagyharsányi tagintézménnyel kötött jogviszony létesítésének alapelvei:

- Mint nem körzeti általános iskola, az intézmény minden jelentkező esetében bír mérlegelési lehetőséggel.

- Minden általános iskolás korú gyermeknek (és szülőjének) joga van jelentkezni az intézménybe.
- A jelentkezést írásban, az intézményben teheti meg a tanuló (és szülője), az intézmény által biztosított dokumentumok benyújtásával.

Az első évfolyamos jogviszony létesítésének menete:

- Az intézmény vezetése a főigazgató által adott irányelvek és ajánlások mentén kijelöli a jelentkezés időpontját.
- A kijelölt időpontban a szülő/gondviselő írásban benyújtja a dokumentációt, mellékelve a személyes okmányok, szakvélemények másolatát.
- A vezetőség által delegált bizottság személyes elbeszélgetésen megismerkedik a családdal és a leendő tanulóval.
- A bizottság az elbeszélgetések lezárulása után dönt, mely tanulókkal létesít jogviszonyt; az összes jelentkezési dokumentációt benyújtó családot értesítik a döntés végeredményéről.
- A jogviszony az igazgatói határozatban megjelölt dátummal létrejön.

A felsőbb évfolyamos jogviszony létesítésének menete – az átvétel szabályai

- A tanuló szülője írásban jelzi jogviszony létesítési szándékát, benyújtja a szükséges dokumentumokat; ezt a szorgalmi időszakban bármikor megteheti.
- Az iskola vezetése személyes elbeszélgetésen megismerkedik a szülővel és a tanulóval.
- A vezetőség a beszélgetés tapasztalatai alapján dönt az átvételről.
- A szülőt írásban értesíti a döntés eredményéről.
- A jogviszony az igazgatói határozatban megjelölt dátummal létrejön.

A jogviszony létesítéséhez szükséges dokumentumok:

- A gyermek személyének azonosítására alkalmas hatósági igazolvány (személyi azonosító, lakcímet igazoló igazolvány) - amennyiben rendelkezik ilyennel.
- TAJ-kártya.
- Iskolába lépéshez szükséges óvodai szakvélemény (csak első évfolyamos esetén).
- A gyermek anyakönyvi kivonata (csak első évfolyamos esetén).
- A szülő(k) / törvényes képviselő személyi igazolványa, lakcímkártyája.
- Esetleges nevelési tanácsadói javaslatot, szakvélemény.
- gyermekvédelmi kedvezményre jogosító hivatalos irat.
- Együttműködési nyilatkozat.
- Bizonyítvány (csak felsőbb éves esetén).
- Előző intézményből hozott kilépő nyilatkozat (csak felsőbb éves esetén).

A beiratkozáskor figyelembe vett szempontok:

- Vallásos érzület (gyülekezeti tagság).
- Testvérrel korábban létesített jogviszony megléte.
- Beiratkozás sorrendje.
- Sorsolás.

12.3 Gimnázium

12.3.1 Tanulói jogviszony létesítése, a felvételi eljárás a gimnáziumban

Gimnáziumunk várja azokat a megkeresztelt nyolcadikos diákokat, akik sikeres felvételit tesznek. Nyitottan fogadja a nem megkeresztelt diákokat is és minden segítséget megad ahhoz, hogy gimnáziumi éveik alatt megkeresztelkedjenek.

Az iskola a törvényben meghatározott időben és módon közzéteszi a következő tanévre tervezett képzési formákat azok kódszámaival együtt.

A nyolcadikos tanulók jelentkezése szintén törvény által szabályozott módon és időben történik, és az előírásoknak megfelelően jutnak el iskolánkhoz a jelentkezési lapok.

12.3.2 A felvételi eljárás követelményei

A gimnáziumunkba felvételi kérelmet benyújtó tanulók felvételi eredményét az alábbi három tényező határozza meg:

1. a hozott eredmények: *magyar nyelv és irodalom, matematika, történelem, idegen nyelv, valamint egy szabadon választott természettudományi tantárgy* [biológia, kémia, fizika, földrajz] a 7. évvégi és 8. félévi átlagának összege, mely az összes pontszám 25%-át jelenti;
2. a központi *matematika és magyar nyelvi* írásbeli felvételi során elért eredmények: ez az összes pontszám 50%-a;
3. a szóbeli felvételi során szerzett eredmény: ez az összes pontszám 25%-a.

	általános iskolai tanulmányi eredmények					központi írásbeli felvételi		szóbeli felvételi
	magyar nyelv és irodalom tantárgyak átlaga	történelem	matematika	idegen nyelv	választott természettudományi tantárgy	matematika	magyar	elbeszélgetés
	7. év vége	5	5	5	5	5	50	50
8. félév	5	5	5	5	5			
Összesen:	50					100		50
	200							

A Pécsi Református Kollégium általános iskoláiból jelentkező tanulókat **maximális pontszámmal** [200 felvételi pont] rangsoroljuk és mentesítjük a felvételi eljárás alól, ha a 7. év végi és a 8. félévi tanulmányi eredményük is – *magyar nyelv és irodalom, matematika, történelem, idegen nyelv*, valamint *egy szabadon választott természettudományi tantárgyból* – eléri az alább meghatározott átlagot:

- 4 évfolyamos (általános tantervű) gimnáziumi képzésre jelentkezés esetén: **4,0**
- nyelvi előkészítő évfolyammal induló emelt szintű idegen nyelvi képzésre jelentkezés esetén a **4,3**-et.

Az idegen nyelvi képzést választó tanulók idegen nyelvi kompetenciáit a középiskola szaktanárai – az érintett általános iskolákkal kialakított eljárás szerint – felméri.

A fent megjelölt **átlagok alatt teljesítő „Refis” diákoknak a teljes felvételi eljárásban részt kell venniük**, így felvételi eredményük alapján dől el, folytathatják-e nálunk középfokú tanulmányaikat.

A felvételi hirdetményben ajánlásként fogalmazzuk meg azon elvárásunkat, hogy a jelentkezők felekezetük szerinti **lelkészi igazolást vagy ajánlást** hozzanak magukkal. A lelkészi igazolásnak vagy ajánlásnak, ill. a felekezeti kötődésnek a hiánya nem kizáró ok, de ilyen esetekben is **nyitott, elfogadó magatartást** várunk el intézményünk egyházi jellege és nevelési céljai iránt.

12.3.3 A szóbeli felvételi elbeszélgetés

A szóbeli felvételi az igazgató által kiküldött, legalább két szaktanárból, ill. szaktanárból és iskolalelkészből álló bizottság előtt zajlik. A bizottság tagjai kötetlen beszélgetés formájában tesznek fel kérdéseket a növendék **tanulási szokásairól, tanulmányairól**, iskolaválasztását meghatározó **motivációiról**, családi, lakóhelyi szociális viszonyairól, szabadidős tevékenységeiről, továbbá, saját maga és családja **egyházi kötődéseiről**, valamint arról, hogy **milyen fogalmat** alkotott, illetve **milyen várakozásokat** támaszt az egyházi iskola iránt. A szóbeli felvételi vizsga követelményei a hatályos Nemzeti Alaptantervben az adott évfolyamig meghatározott követelményekre épülnek. A nyelvi előkészítő évfolyammal (Nyek) induló idegen nyelvi tagozatos képzésre jelentkező diák a szóbeli felvételi során célnyelvi, szaktanárokkal folytatott, **idegen nyelvű elbeszélgetésen** is részt vesz.

12.3.4 A felvételi eljárás eredményei

A felvételi követelményeknek eleget tett tanulókat **összesített pontszámuk alapján rangsoroljuk**, a rangsort a tanulói azonosító számok feltüntetésével hozzuk nyilvánosságra.

12.3.5 A rangsor kialakítása pontazonosság esetén

Az azonos felvételi pontszámmal rendelkező tanulók közül, a végső rangsor kialakításakor – az alábbi szempontok sorrendjében – elsőbbséget élvez az a felvételiző, aki:

1. református vallású,
2. a Pécsi Református Kollégium általános iskolájának diákja,
3. a központi írásbeli vizsgán magasabb pontszámot szerzett,
4. a szóbeli vizsgán magasabb pontszámot ért el.

12.3.6 A felvételi kérelem elutasítása

A tanuló felvételi kérelme az alábbi esetekben automatikusan elutasításra kerül:

- nem jelenik meg a szóbeli felvételin,
- a központi írásbeli vizsgadolgozatainak összpontszáma nem éri el a 30 pontot,
- a felvételiző összpontszáma nem éri el a 105 pontot.

A jelentkezők a rangsor ismeretében a jogszabályban rögzített időszakban megváltoztathatják a jelentkezésükkor megjelölt képzések sorrendjét.

Az igazgató a rangsor figyelembevételével, tanulónként határozatot hoz, és arról a jelentkezőt írásban értesítve hirdeti ki a felvételi eljárás eredményét. A felvételi határozat tartalmazza a jogorvoslat jogszabály biztosította lehetőségét, eljárási szabályait.

12.3.7 A felvételi eljárásban alkalmazott kedvezmény

A református nevelési program folyamatossága, az iskolafokok szerinti pedagógiai szakaszok egymásra épülése és az intézményi kohézió erősítése érdekében a PRK Gimnáziuma a felvételi eljárásban **előnyben részesíti a PRK általános iskoláiból jelentkező tanulókat.** Ilyen módon is biztosítani kívánjuk a református vallású tanulóknak a *Református köznevelési törvényben* előírt többségét. Az ezekből az iskolákból jelentkező diákoknak azonban meg kell felelniük a 12.3.2. fejezetben rögzített kritériumoknak.

12.3.8 Speciális elbírálási szabályok (SNI, BTMN)

A különleges bánásmódot igénylő tanulóknak részt kell venniük a felvételi eljárásban. Amennyiben az igazgató a vizsgázót – a szakértői véleményben foglaltak és a szülői kérelem alapján – határozatban mentesíti az egyik vizsgatárgy írásbeli vizsgája vagy az értékelési rendszer egy részlete alól, az írásbeli vizsgaeredményét arányosítással határozzuk meg.

12.3.9 A gimnáziumban tanuló diákok internátusi felvétele

Az internátus a gimnáziummal összekapcsolódó szervezeti egységet képez, így a gimnáziumi felvételi eljárás vonatkozik az internátusi elhelyezésre is. Mindazoknak, akik felvételt nyertek a gimnáziumba, és ezt kérik, automatikusan internátusi (diákotthon) elhelyezést biztosítunk.

Intézményünk sajátossága, hogy a református keresztyén kollégiumi hagyományoknak megfelelően **pécsi illetékességű növendékeket is felvesz az internátusba, ha azt szociális és pedagógiai szempontok** indokolják.

12.3.10 Középiskolai tanuló átvételének szabályai

Gimnáziumunkba a tanév közben is fogadunk diákokat más középiskolából. Az egyes évfolyamokra való átvételről az iskola igazgatója dönt az érintett osztályfőnöknek az egyetértésével. Az igazgató az átvétel feltételeként különbözeti vizsgát írhat elő. Az átvett tanulónak az iskolánk belső vizsgarendszeréből adódó vizsgakötelezettségnek eleget kell tennie.

Az átvétel elbírálásának szempontjai: az osztálylétszám alakulása, a fogadó osztályközösség karaktere, jellemzői, a jelentkező tanulmányi eredménye, magatartása és szorgalma, egyháztagsága (a család egyházi kötődése).

Az átvételi kérelemhez be kell mutatni:

- a tanuló iskolai bizonyítványát,
- a tanuló személyi igazolványát, lakcímkártyáját, TAJ kártyáját,
- nevelési tanácsadói javaslatot, szakvéleményt (amennyiben van),
- gyermekvédelmi kedvezményre jogosító hivatalos iratot.

Az átvétel során alkalmazott eljárás: elbeszélgetés a tanulóval, a tanuló szüleivel az iskola küldetéséről, elvárásairól, házirendjéről, a jelentkező és családja egyházi kötődéséről. Tájékozódás a tanuló előzetes tanulmányairól, szorgalmáról, magatartásáról.

Az átjelentkező tanulónak osztályozó vizsgát kell tennie azokból a tantárgyakból, amelyeket előző iskolájában nem tanult, a jelentkezésben megcélzott gimnáziumi csoport tagjai viszont tanultak, továbbá, különbözeti vizsgát kell tennie azokból a tárgyakból, amelyekből a helyi tantervünkől eltérő, kevesebb heti óraszámú oktatásban vett részt.

Az átjelentkező tanuló átvételéről az osztályozó és / vagy különbözeti vizsgák eredményes lefolytatását követően az igazgató dönt, határozatáról a jelentkezőt írásban értesíti. A felvételi határozat tartalmazza a fellebbezés törvény biztosította lehetőségét, eljárási szabályait.

A különleges bánásmódot igénylő tanulóknak részt kell venniük a felvételi eljárásban. Amennyiben az igazgató a vizsgázót – a szakértői véleményben foglaltak és a szülői kérelem alapján – határozatban mentesíti az egyik vizsgatárgy írásbeli vizsgája vagy az értékelési rendszer egy részlete alól, az írásbeli vizsgaeredményét arányosítással határozzuk meg.

12.3.11 A más köznevelési intézménnyel tanulói jogviszonyban álló diákok felvétele az internátusba

A „külsős” általános iskolás vagy középiskolás diák kérheti kollégiumi tagsági viszonya létesítését, amennyiben:

- a nagykorú jelentkező tanuló vagy kiskorú jelentkező tanuló szülője ezt írásban kérelmezi,
- az azonos nemű, bentlakó diákok létszáma fölött van szabad férőhely,
- a jelentkező vállalja, hogy teljeskörűen részt vesz az internátusi foglalkozásokon, egyéb közösségi programokon és betartja az internátus házirendjét,
- felvételi kérelméhez közösségre való egészségügyi alkalmasságát igazoló háziorvosi igazolást csatol,
- felvételi kérelméhez lelkeszi igazolást / ajánlást csatol.

Tanévi félév közben történő jelentkezésre az internátus vezetője csak alapos indokkal, rendkívüli esetben, szabad férőhely megléte esetén hoz kedvező felvételi határozatot.

Az internátusi felvételi kérelmet az internátus vezetője bírálja el. Határozatát írásban megküldi a jelentkezőnek, a fellebbezés jogszabályban biztosított feltételeinek feltüntetésével.

12.4 Internátus

Az iskolát / és / vagy internátust elhagyó tanulóra vonatkozó szabályok: az osztálytanítónál, osztályfőnöknél / csoportvezető nevelőtanárnál, a könyvtárban és a gazdasági irodában elszámol, és elszámolásának igazolásával az iskolatitkárnál veheti át a bizonyítványát. Ezt követően az intézmény a KIR-ben jelzi a jogviszony megszüntetését.

12.5 Alapfokú Művészeti Iskola

12.5.1 A belépés feltételei

Minden tanuló joga, hogy alapfokú művészetoktatási képzéseit igénybe vegye, amely térítési díj vagy tandíj köteles. A miniszterrel kötött köznevelési megállapodás esetén ingyenes.

Iskolánkba felvételt nyerhetnek a közoktatásban résztvevők köréből a 6-22 éves korúak.

A tanulói jogviszony a beiratkozással jön létre és egy tanévre szól. Beiratkozni az erre a célra szolgáló – minden tanévben aktualizált - beiratkozási lapon lehet. A felvételhez jelentkezési lap és szülői nyilatkozat benyújtása szükséges.

Jelentkezés utolsó napja minden év szeptember 30-a.

12.5.2 A felvétel rendje

- A beiratkozás időpontját a határidőtől számítva harminc nappal korábban nyilvánosságra kell hozni az intézmény honlapján, közösségi oldalán.
- A jelentkező gyermeket - érdeklődését és alkati adottságait figyelembe véve - a meghirdetett tanszakokra a szaktanár javaslatára vesszük fel.
- Az alapfokú művészetoktatásba való felvételtől a művészeti iskola igazgatója dönt. Elutasítás esetén a szülőt (gondviselőt) írásban köteles értesíteni.
- Az *évfolyamba sorolás* az előképzettség, illetve az életkor szerint történik. Magasabb évfolyamba történő felvétel esetén különbözeti vizsgát kell tenni.
- Különbözeti vizsga nélkül kerülhet a tanuló az előképző második, illetve az alapfok első osztályába, kivéve, ha az adott csoport előképző évfolyamon indult.
- Új tanuló felvételéről az igazgató az iskola engedélyezett tanulói létszámának és az indítható csoportok számának figyelembevételével dönt.

12.5.3 A tanuló jogviszony megszűnése

- *Kimaradással* szűnik meg a tanulói jogviszony a szülő (gondviselő) írásban benyújtott kérelmére, a bejelentésben megjelölt napon.
- Az alapfok hatodik évfolyam befejezésével – amennyiben a növendék nem tesz művészeti alapvizsgát – a bizonyítvány kiállításának napján.
- A művészeti alapvizsga letétele esetén annak bizonyítványba bejegyzett napján.
- Az továbbképző tizedik évfolyam befejezésével – amennyiben a növendék nem tesz művészeti záróvizsgát – a bizonyítvány kiállításának napján.
- A művészeti záróvizsga letétele esetén annak bizonyítványba bejegyzett napján.

12.5.4 Más alapfokú művészeti iskolából érkező tanulók átvétele történhet:

Az elvégzett évfolyamok figyelembevételével, a következő évfolyamra történő felvétellel, a szaktanár javaslatát figyelembe véve.

13 A TANULMÁNYOK ALATTI VIZSGÁK SZABÁLYZATA (INTÉZMÉNYI VIZSGASZABÁLYZAT)

13.1 A vizsgaszabályzat hatálya

Az intézményi vizsgaszabályzat nem tartalmazza az állami (érettségi) vizsga szabályait, arra egy-
ségesen magasabb rendű jogszabály [100/1997. (VI.13.) Kormányrendelet] vonatkozik.

A tanulmányok alatti vizsgákról a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 64.§ - 72.§-ai rendelkeznek.
Minden vizsgatantárgy követelményei azonosak az adott évfolyam adott tantárgyának az intéz-
mény pedagógiai programjában található követelményrendszerével.

Jelen vizsgaszabályzat az intézmény által szervezett tanulmányok alatti vizsgákra:

- osztályozóvizsgákra,
- különbözeti vizsgákra,
- javítóvizsgákra,
- pótlóvizsgákra vonatkozik.
- művészeti alapvizsgára
- művészeti záróvizsgára

A vizsga formája lehet:

- szóbeli vizsga,
- írásbeli vizsga,
- gyakorlati vizsga.

Hatálya kiterjed az intézmény valamennyi tanulójára, mindazokra:

- aki osztályozóvizsgára jelentkezik,
- akit a nevelőtestület határozatával osztályozóvizsgára utasít,
- akit a nevelőtestület határozatával javítóvizsgára utasít,
- aki művészeti alapvizsgára jelentkezik,
- aki művészeti záróvizsgára jelentkezik.

Kiterjed továbbá más intézmények olyan tanulóira:

- akik átvételüket kérik az intézménybe és ennek feltételeként az intézmény igazgatója külön-
bözeti vizsga, vagy osztályozó vizsga letételét írja elő.

Jelen vizsgaszabályzat hatálya kiterjed továbbá az intézmény nevelőtestületének tagjaira és a vizs-
gabizottság megbízott tagjaira.

13.2 A tanulmányi idő alatti egyes vizsgatípusok szabályai

13.2.1 Osztályozóvizsga

Osztályozóvizsgát tesz az a tanuló, aki:

- a nevelőtestület döntése alapján, akinek éves hiányzása a jogszabályban előírt mértéket (250 tanítási óra) meghaladja és érdemjegyei alapján nem osztályozható,
- a nevelőtestület döntése alapján, akinek hiányzása egy adott tárgyból a tantárgy óraszámának 30%-át meghaladta és érdemjegyei nem teszik lehetővé az osztályozást,
- aki tanulmányait egyéni tanulói munkarend szerint végzi, (beszámoltató vizsgát tehet évente 2 alkalommal, osztályozóvizsgát tehet félévi osztályzat megszerzéséhez igény szerint),
- aki előrehozott érettségi vizsgát kíván tenni, de még nem teljesítette a helyi tantervi követelményeket,
- az az átjelentkező tanuló, aki valamelyik tantárgyat nem tanulta korábban, amelyet a számára kijelölt tanulócsoport tagjai tanultak.

Vizsgaszabályok

- a vizsga konkrét időpontját az igazgató jelöli ki,
- a vizsga pontos napjáról a vizsgázó, és a szülő legalább a vizsga előtt két héttel értesítést kap,
- az osztályozóvizsga követelményeit a tantárgyi helyi tantervek tartalmazzák,
- az osztályozóvizsga követelményeiről a tanuló tájékoztatást kap,
- az osztályozóvizsga napján a tanuló mentesül a tanórák látogatásának kötelezettsége alól,
- az osztályozóvizsga nem ismételhető meg,
- sikertelen osztályozóvizsga esetén a tanulónak javítóvizsgát kell tennie,
- az osztályozóvizsgáról jegyzőkönyvet kell vezetni - az eredményhirdetésnek legkésőbb az utolsó vizsgát követő harmadik napon meg kell történnie - az osztályozóvizsga eredményét az osztályfőnök írja be a törzskönyvbe és a bizonyítványba, és ezt az igazgató írja alá,
- lehetőség van egy napon ugyanabból vagy több tárgyból két évre vonatkozó vizsga letételére is. Ebben az esetben a különböző tanévekre vonatkozóan ugyanazon napon belül, de külön vizsga keretében tehet eleget a tanuló a tantervi követelményeknek.

13.2.2 Különbözeti vizsga

Különbözeti vizsgát tesz az a tanuló, aki:

- tanulói jogviszony átvétellel való létesítéshez más iskolatípusból kéri átvételét,
- eltérő tanterv szerinti (kevesebb heti óraszámú) tanulmányokat folytatott és azonos vagy magasabb évfolyamra jelentkezik.

Vizsgaszabályok:

- különbözeti vizsga minden tekintetben megegyezik az egyéb tanulmányok alatti vizsgákkal,
- a tantárgyi követelményeket a szaktanárok jelölik ki,
- a különbözeti vizsga konkrét időpontját – türelmi idő biztosításával – az igazgató jelöli ki,
- a különbözeti vizsga eredményét az osztályfőnök írja be a törzskönyvbe és a bizonyítványba, és azt az igazgató írja alá.

13.2.3 Javítóvizsga

Javítóvizsgát tehet a tanuló,

- ha a tanév végén – legfeljebb három tantárgyból – elégtelen osztályzatot kapott,
- ha osztályozó, különbözeti vizsgáról igazolatlanul távol maradt, azt nem fejezte be, illetve azt az előírt határidőig nem tette le,
- aki az osztályozó-, vagy különbözeti vizsga követelményeinek nem felelt meg.

13.2.4 Pótlóvizsga

Pótlóvizsgán vehet részt az a tanuló,

- aki neki fel nem róható ok miatt nem tudott osztályozó-, különbözeti vagy javítóvizsgát tenni az igazgató által kijelölt időpontban.

13.2.5 A művészeti alapvizsga és záróvizsga általános követelményei

A művészeti alapvizsgára és záróvizsgára bocsátás feltételei:

Művészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó alapfokú évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.

Művészeti záróvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó továbbképző évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatai meghatározásának módja.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményeit, vizsgafeladatait - valamennyi vizsgatan-
tárgy tekintetében - az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja figyelem-
bevételével kell meghatározni. Feladatait a követelmények alapján a vizsgát szervező intézmény
állítja össze oly módon, hogy azokból mérhető és elbírálható legyen a tanuló felkészültsége és
tudása. A feladatokat a vizsgabizottság elnöke hagyja jóvá. Amennyiben az nem felel meg a kö-
vetelményeknek, átdolgoztathatja. A választható tantárgyak közül vizsgatan-
tárgynak csak az a tan-
tárgy választható, amelyet az intézmény pedagógiai programja szerint biztosít, valamint amely

esetében a tanuló a tantárgy tanításának utolsó évfolyamán az előírt tantárgyi követelményeknek eleget tett.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga egyes részei alóli felmentés.

Mentesülhet (részlegesen vagy teljes mértékben) az adott tantárgyból a művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos művészeti tanulmányi versenyen -egyéni versenyzőként -a versenyfelhívásban meghatározott helyezést, teljesítményt, szintet eléri.

Ha a tanuló már rendelkezik a művészeti ág valamelyik tanszakán elméleti tantárgyakból megszerzett művészeti alapvizsga és záróvizsga-bizonyítvánnyal, akkor az adott tantárgyakból a vizsga alól felmentés adható.

Előrehozott vizsga.

Az alapfokú művészetoktatási intézmény tanulói számára előrehozott vizsga is szervezhető.

Előrehozott művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga az egyes tantárgyra előírt iskolai tanulmányi követelmények teljesítése után, a tanulói jogviszony fennállása alatt, az iskolai tanulmányok teljes befejezése előtt, egyes vizsgatárgyból, első alkalommal tett művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga minősítése.

A tanuló teljesítményét a művészeti alapvizsgán és záróvizsgán vizsgatantárgyanként külön-külön osztályzattal kell minősíteni. Amennyiben az intézmény előrehozott művészeti alapvizsgát vagy záróvizsgát szervez, úgy annak eredményét a tanuló kérésére a művészeti alapvizsgán és záróvizsgán figyelembe kell venni. A művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga eredményét a vizsgatantárgyakból kapott osztályzatok számtani közepe adja. Ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a végső eredmény meghatározásában a főtárgyból kapott osztályzat a döntő.

Eredményes művészeti alapvizsgát, illetve záróvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi előírt vizsgatantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette.

Sikertelen a vizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészből, illetve vizsgatantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott. Sikertelen vizsga esetén a tanulónak csak abból a vizsgarészből, illetve vizsgatantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményét nem teljesítette

13.3 A tanulmányi idő alatti vizsgákkal kapcsolatos további eljárási szabályok

- Javítóvizsga és pótlóvizsga esetén a bizonyítványt a vizsga megkezdése előtt le kell adni.
- A vizsga eredményéről az osztályzatot, a szükséges záradékot a tanuló osztályfőnöke az osztálynaplóba, a bizonyítványba és a törzskönyvbe bejegyzi.
- A kijavított, aláírt írásbeli dolgozatot a szaktanárok egy évig őrzik.

A vizsga eredményének beszámítása az évvégi osztályzatba:

- az osztályozóvizsga eredménye egyben a tanuló félévi, illetve évvégi osztályzata az adott tárgyból,
- a különbözeti vizsga sikeres eredménye a feltétele annak, hogy a jelentkező a kívánt csoportban tanulhasson.

Vizsgákra jelentkezni a vizsgaidőszak előtt három héttel írásban lehet az igazgatónak címzett írásbeli jelentkezéssel. A javítóvizsgára nem kell jelentkezni.

A tanulók a vizsga halasztását kérhetik írásban az iskola igazgatójától. Az igazgató a szaktanár és az osztályfőnök véleményének meghallgatásával dönt. A halasztott vizsgákat a javítóvizsgával egy időben kell megszervezni. A halasztott vizsga csak egyedi elbírálás alapján, az igazgató engedélyével javítható.

A diák a vizsgák témaköreit a vizsgát szervező szaktanártól írásban kapja meg, javítóvizsga esetén júniusban az osztályozó konferenciát követően, egyéb vizsgák esetén a vizsgára jelentkezéskor.

13.3.1 Vizsgaidőszakok

október eleje	osztályozóvizsga (az őszi érettségi vizsgához)
december vége - január eleje	osztályozóvizsga különbözeti vizsga
április 1-30.	osztályozóvizsga (elsősorban előrehozott érettségire jelentkezőknek)
május 15-31.	osztályozóvizsga különbözeti vizsga
október / november – június	gimnáziumi saját szervezésű vizsgák
augusztus 15-31.	javítóvizsga – pótlóvizsga

13.3.2 Osztályozóvizsga

- a tanév rendjében meghatározott négy időszakban,
- de osztályozóvizsgát az iskola – a jelzett időpontokon kívül – bármikor szervezhet.
- Különbözeti vizsga: igazgatói döntés szerint a jelentkezéstől számított legfeljebb egy hónapon belül.

13.3.3 A vizsgák rendje

Vizsgabizottság

- Tanulmányok alatti vizsgát legalább háromtagú vizsgabizottság előtt kell tenni.
- Amennyiben a nevelési-oktatási intézményben foglalkoztatottak végzettsége, szakképzettsége alapján erre lehetőség van, a vizsgabizottságba legalább két olyan pedagógust kell jelölni, aki jogosult az adott tantárgy tanítására.

Jogszábeli előírások a sajátos nevelési igényű, beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő vizsgázók esetén

A 20/2012. EMMI rendelet 68.§ (4) bekezdése alapján a vizsgázó kérésére, az igazgató engedélye alapján

- a szóbeli vizsga időtartamát legfeljebb 30 perccel meg kell növelni,
- lehetővé kell tenni, hogy az iskolai tanulmányok során alkalmazott segédeszközt (pl. számítógép, zsebszámológép) használja,
- írásbeli vizsga helyett szóbeli vizsgát tehet,
- szóbeli vizsga helyett írásban vizsgázhat.

Írásbeli vizsgák

- A vizsgateremben az ülésrendet a vizsga kezdetekor a felügyelő tanár úgy köteles kialakítani, hogy a vizsgázók egymást ne zavarhassák, és ne segíthessék. Az írásbeli vizsgán csak a vizsgát szervező iskola bélyegzőjével ellátott lapon, feladatlapokon, tétellapokon lehet dolgozni. A rajzokat ceruzával, minden egyéb írásbeli munkát tintával kell elkészíteni.
- Az írásbeli vizsga időtartama vizsgatárgyanként hatvan perc.
- Egy vizsganapon egy vizsgázó legfeljebb három írásbeli vizsgát tehet. A vizsgák között a vizsgázó kérésére legalább tíz, legfeljebb harminc perc pihenőidőt kell biztosítani. Az írásbeli dolgozatokat a vizsgázót tanító szaktanár javítja és értékeli. Minden feladatot pontozni kell!

A szóbeli vizsgák

- A szóbeli vizsgát az iskola tanáraiból alakított vizsgabizottság előtt kell megtartani. A vizsgabizottság kérdező tanára lehetőleg az a tanár legyen, aki a tanulót előzőleg tanította. Az elnöki teendőket az igazgató vagy megbízottja látja el. A vizsgán, az elnökön és a kérdező tanáron kívül még legalább egy vizsgabizottsági tagnak jelen kell lennie. Egy vizsgázónak egy napra legfeljebb három vizsgatárgyból szervezhető szóbeli vizsga. A vizsgateremben, egy időben legfeljebb hat vizsgázó tartózkodhat. A szóbeli vizsgán a vizsgázó vizsgatantárgyanként húz tételt. Minden vizsgázónak vizsgatárgyanként legalább harminc perc gondolkodási időt kell

biztosítani a felkészülésre (kivétel az előrehozott érettségi miatt szervezett idegen nyelvi osztályozóvizsga). A felkészülési idő alatt a vizsgázó jegyzetet készíthet, de gondolatait szabad előadásban kell elmondania.

- Egy-egy vizsgatárgyból a feleltetés időtartama tizenöt percnél nem lehet több.
- Ha a vizsgázó a húzott tétel anyagából teljes tájékoztatlanságot árul el, azaz feleletének értékelése nem éri el a szóbeli vizsgarészre adható összes pontszám 12 %-át, az elnök egy alkalommal póttételt húzat vele. Ez esetben a szóbeli minősítést a póttételre adott felelet alapján kell kialakítani úgy, hogy az elért pontszámot meg kell felezni és egész pontra fel kell kerekíteni.
- Ha a vizsgázó a feleletet befejezte, a következő vizsgatantárgyból történő tételhúzás előtt, legalább tizenöt perc pihenőidőt kell számára biztosítani, amely alatt a vizsgahelyiséget elhagyhatja.
- Ha a vizsgázónak a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló rendelet 68.§-ának (4) bekezdése alapján a vizsgázó kérésére, az igazgató engedélye alapján engedélyezték, hogy az írásbeli vizsga helyett szóbeli vizsgát tegyen, és a vizsga írásbeli és szóbeli vizsgarészekből áll, két vizsgatételt kell húznia és kifejtenie. A vizsgázó kérésére a második tétel kifejtése előtt legfeljebb tíz perc pihenőidőt kell adni, amely alatt a vizsgázó a vizsgahelyiséget elhagyhatja.

13.3.4 A vizsgákon nyújtott teljesítmény értékelése

Pontok átváltása osztályzattá

Ha a vizsgatárgy vizsgája több vizsgarészből áll, a vizsgázónak minden vizsgarészből legalább 12%-ot kell teljesítenie ahhoz, hogy a vizsgatárgyból a teljesített százalékérték alapján legalább elégséges osztályzatot kaphasson. Az elérhető pontszámok százalékos teljesítésének osztályzatban történő kifejezése a következő:

Általános Iskola

Nagyharsány, Pécs

90 - 100 % elérése esetén jeles	(5)
75 - 89 % elérése esetén jó	(4)
60 - 74 % elérése esetén közepes	(3)
40 - 59 % elérése esetén elégséges	(2)
0 - 39 % elérése esetén elégtelen	(1)

Drávafok

Alsó tagozat		Felső tagozat	
91 – 100 % elérése esetén jeles	(5)	86 – 100 % elérése esetén jeles	(5)
75 – 90 % elérése esetén jó	(4)	76 – 85 % elérése esetén jó	(4)
50 – 74 % elérése esetén közepes	(3)	51 – 75 % elérése esetén közepes	(3)
33 – 49 % elérése esetén elégséges	(2)	36 – 50 % elérése esetén elégséges	(2)
0 – 32 % elérése esetén elégtelen	(1)	0 – 35 % elérése esetén elégtelen	(1)

Gimnázium

85 - 100 % elérése esetén jeles	(5)
70 - 84 % elérése esetén jó	(4)
55 - 69 % elérése esetén közepes	(3)
40 - 54 % elérése esetén elégséges	(2)
0-39 % elérése esetén elégtelen	(1)

Az érettségi vizsgát megelőző utolsó osztályozó vizsga az érettségi vizsga értékelése szerint történik. Ha a tanuló teljesítménye a tanítási év végén nem minősíthető – vagy háromnál több elégtelen tantárgyi osztályzattal zárja a tanévet –, tanulmányait évfolyamismétléssel folytathatja.

Alapfokú Művészeti Iskola

A pedagógus a tanuló teljesítményét a tanítási év közben előképző első és második évfolyamon, illetve magasabb évfolyamokon a sajátos nevelési igényű (SNI) növendékeknél **szöveggel**, egyéb esetekben az alapfok és a továbbképző évfolyamain **érdemjeggyel** értékeli. Félévkor és a tanítási év végén, fenti módon **szövegesen, vagy osztályzattal minősíti**.

Az érdemjegyek és osztályzatok:

- **Jeles (5):** aki ismeri, érti, tudja, reprodukálni képes a tananyagot, pontosan szabatosan fogalmaz, a megszerzett ismereteit képes alkalmazni, önállóan tanári segítség nélkül, szabadon alkot, ad elő.
- **Jó (4):** aki kevés jelentéktelen hibával dolgozik, apró bizonytalanságok jellemzik, kisebb hibákat vét, de törekszik a hiányosság leküzdésére. Előadásában, munkájában kevés tanári segítséget igényel.
- **Közepes (3):** aki pontatlan, több hibával dolgozik, többszörösen szorul nevelői segítségre, ismeretei felszínesek, kevésbé tud önállóan dolgozni.
- **Elégséges (2):** aki nagy hibaszázalékkal dolgozik, csak a tananyag minimumot teljesíti, képtelen az önálló feladatmegoldásra.
- **Elégtelen (1):** aki a tananyagot minimálisan sem sajátítja el, tanári irányítással sem képes a tananyag reprodukálására

13.3.5 Félévi és év végi vizsgák a PRK intézményegységeiben

Gimnázium

A kétszintű érettségi sikeres teljesítéséhez szükséges kompetenciák elsajátítását, vizsgarutin szerzését saját szervezésű tantárgyi vizsgákkal támogatjuk. Az írásbeli és szóbeli vizsgafeladatokat az érettségi és az adott tanév helyi tantervi követelményei alapján állítjuk össze. Az értékelés a középszintű érettségik pontozása és ponthatárai alapján zajlik. Az év végi osztályzatot az első félévi és a második félévi teljesítmény, valamint az év végi vizsgaeredmény együttesen és arányosan eredményezi, azzal a feltétellel, hogy – függetlenül a két félév teljesítményétől – a vizsgázó tanév végi osztályzata elégtelen, amennyiben a tantárgyi vizsga eredménye nem éri el az érettségi vizsgakövetelményekben is meghatározott 12%-ot.

Vizsgafajták évfolyamonként

vizsgázók	vizsgatárgy	vizsga típusa		a vizsga ideje
9.Ny	digitális kultúra	gyakorlati	-	május
	hittan - bibliaismeret	írásbeli	-	június első hete
9.A	hittan - bibliaismeret	írásbeli	-	június első hete
10.B	1. id. nyelv (10. évf. osztályozóv.)	írásbeli	szóbeli	január
	1. id. nyelv (11-12. évf. osztályozóv.)	írásbeli	szóbeli	április
10. évfolyam	magyar nyelvtan	-	szóbeli	őszi szünet utáni héten
12. évfolyam	humán (magyar-történelem)	-	szóbeli	október-november

Általános iskola – Pécs

Osztály	Tantárgy	Vizsgafajta		Időpont
8.	Angol és német idegen nyelv	írásbeli	szóbeli	félévkor

A félévi vizsgára vonatkozó egyéb helyi rendelkezések

- A vizsga követelményeinek összeállítása a munkaközösség feladata, melynek összeállításába belevonják a gimnáziumban tanító nyelvtanárokat is.
- A szóbeli és írásbeli vizsga követelményeit egyaránt ismertetni kell a tanulókkal még az adott tanév szeptember hónapjában. A szóbeli vizsgák konkrét tételsorát október 15-ig ismertetni kell a tanulókkal.
- A félévi vizsga követelményeinek összeállításánál, valamint a teljesítmény értékelésénél a szaktanárnak figyelembe kell vennie az SNI tanulókra vonatkozó előírásokat.

- A vizsgára való felkészítéshez a szaktanárnak kötelessége minden segítséget megadni a tanuló számára. Ugyanakkor a tanuló felelőssége és kötelessége a vizsgára való felkészülés.
- A nyelvi vizsga időpontját az éves rend tartalmazza.
- Az írásbeli vizsga időpontja decemberben a téli szünet előtt van.
- A szóbeli vizsga időpontja januárban elején, még a félév zárása előtt van. A szóbeli vizsgák időpontjáról a szaktanárok időbeosztást készítenek, melyről az érintett tanulókat tájékoztatják.
- A vizsgán szerzett érdemjegy beszámít a félévi osztályzatba. A félévi átlag számításakor hat-szoros értékű jegynek számít.
- A szülők is írásbeli tájékoztatást kapnak a vizsgák időpontjáról, illetve arról, hogy gyermekük a szaktanár segítségével felkészült-e a szóbeli vizsgára (kidolgozta-e a tételeket) a téli szünet megkezdéséig.

A vizsga lebonyolításában és értékelésében részt vesznek a gimnáziumi tanárok is ezzel felmérve a továbbtanulni szándékozók nyelvtudását/ezzel egyben a felvételi eljárás részeként értékelik a tanulókat

Általános iskola – Drávafok

Nincsenek év végi vizsgák egyetlen tantárgyból sem.

Általános iskola – Nagyharsány

A 8. évfolyam félévi vizsga tantárgyai és a vizsga formája

Vizsgatárgy	Vizsgaforma
matematika	írásbeli
magyar nyelvtan	írásbeli
irodalom	szóbeli
történelem	szóbeli
idegen nyelv	szóbeli
hittan	szóbeli

Alapfokú Művészeti Iskola

Félévi beszámoltatás („tantermi vizsga”)

A félévi vizsga megtartása nem kötelező, a növendék értékelhető megszerzett jegyei alapján is.

- gyakorlati feladat végrehajtása önállóan vagy tanári irányítással
- gyakorlati feladat végrehajtása csoportosan vagy tanári irányítással
- szóbeli vagy írásbeli felelet (elméleti tárgyakból),

Év végi beszámoltatás („koncertvizsga”)

Az év végi vizsga megtartása kötelező. Szervezhető külön tanszakonként, de együttesen is. A zeneművészeti, táncművészeti és színjáték tanszakokon a színpadi produkció bemutatása (koncert, színdarab, tánckoreográfia), valamint képzőművészet tanszakon a vizsgadarabok csoportos kiállítása jelenti az év végi vizsgát.

Formái:

- nyilvános, csoportos színpadi bemutató (színdarab, tánckoreográfia, koncert)
- kiállításon való részvétel (képzőművészet)
- szóbeli vagy írásbeli vizsga (elméleti tárgyakból)

Az év végi vizsga a főtárgyakra és a kötelező tárgyakra vonatkozik.

Az elméleti tantárgyakból félévkor szóban, év végén szóban, vagy írásban, felmérés, vagy teszt formájában kell számot adni

Az ismeretek számonkérésének tartalmát a kidolgozott tantárgyi programok évfolyamokra lebontott követelményei határozzák meg.

Az elégségeshez szükséges ismeretek szintjét az évfolyamokra lebontott tantervi programok minimum-szintjei jelzik.

14 A HELYI TANTERVEK

A köznevelési tudástartalmak, követelmények szabályozásában a Nemzeti Alaptantervben foglaltakat a Kerettantervek bontják le az egyes iskolatípusokra, ill. nevelési fokokra. A Kerettantervi tudástartalmakat, követelményeket a Pedagógiai Program részét képező Helyi Tanterv hivatott a helyi gyakorlat számára előírni tantárgyanként. A pedagógusok a Helyi Tanterv alapján készítik el az adott tanévre vonatkozó tanmeneteiket, tématerveiket, nevelési, foglalkozási terveiket.

A 2020/2021. tanévtől az 1., 5. és 9. évfolyamokkal felmenő rendszerben a NAT 2012 módosítása (5/2020. /I.31/ Korm.sz. rendelet) lép hatályba. A módosított NAT a Kerettantervekben (EMMI rendelet) az iskolai nevelés-oktatás keretében az alábbi szabályozórendszerben járul hozzá a köznevelési tudástartalmak megújításához:

„(1) A kerettantervek meghatározzák:

- a) a nevelés-oktatás céljait,
- b) a tantárgyi rendszert,
- c) az egyes tantárgyak témaköreit, tartalmát,
- d) a tantárgyak követelményeit,
- e) a tantárgyközi tudás- és képességterületek fejlesztésének feladatait,
- f) a követelmények teljesítéséhez rendelkezésre álló időkeretet.”